

Ljubljanski nadškof dr. Franc Rode med slovesno maso v Siovenski rizi, rihu katero je prejel 133 otrok iz Buenos Airesa in okolice

zakrament svete birme. Foto: Marko Vombergar

BUENOS AIRES
JANUAR
LETO 65

duhovno
življenje

1
+++
1998

Od leve in od zgoraj navzdol: Sreda, 12. nov. 1997:

- Sprejem nadškofa dr. Franca Rodeta na letališču Ezeiza.
- Deklica Lučka Kinkel z bratcem Tomažem v narodni noši je pozdravila nadškofa in mu izročila slovenski šopek.
- Somaševanje ljubljanskega nadškofa dr. Franca Rodeta, dr. Janeza Grila in slovenskih dušnih pastirjev iz Buenos Airesa na pozdravnem večeru v Slovenski hiši.
- Petek, 14. nov.: • Po sestanku s slovenskimi duhovniki.
- Zvečer istega dne srečanje nadškofa z Medorganizacijskim svetom.
- Sobota, 15. nov.: Z učiteljstvom po srečanju v Slovenski hiši s šolarji slovenskih osnovnih šol v Buenos Airesu.

Foto: Marko Vombergar

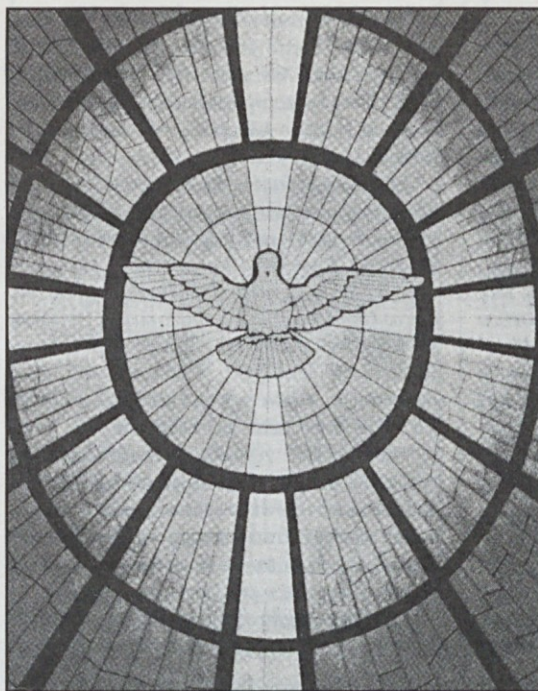

15. nov.: Pozdrav na radijski oddaji „Okence v Slovenijo“.

1998 - LETO SVETEGA DUHA

LOJZE KUKOVICA

ce, dušo ji je pa vdihnil Sveti Duh na binkoštno nedeljo. Tedaj je Cerkev zaživela, vstala in se odpravila na pot v svet.

Zato teologija Svetega Duha tudi imenuje „dušo Cerkve“. Brez Svetega Duha v njej bi Cerkev bila le mrtvo telo. Ko je Kristus Cerkvi obljubil, da bo z njo do konca sveta, je mislil predvsem tudi na Svetega Duha, po katerem bo Cerkev živela in bosta v njej skupno s Svetim Duhom prisotna tudi Oče in Sin, saj so vse tri osebe neločljivo povezane v eni in isti božji naravi. Tako Sveti Duh uči človeštvo po cerkvenem učiteljstvu, jo posvečuje z obnavljanjem Kristusove daritve in z zakramenti ter jo vodi po tistih, katere ji je postavil za pastirje.

Sveti Duh pa prebiva in deluje tudi v vsaki posamezni duši, ki je v posvečujoči milosti, ki torej živi božje življenje, ki ga je prejela pri krstu in v moči katerega je postala božji otrok. „Če me kdo ljubi, se bo držal moje besede in moj Oče ga bo ljubil. Prišla bova k njemu in prebivala v njem,“ je Jezus rekel svojim učencem pri zadnji večerji in po njih vsem, ki bodo vanj verovali in ga ljubili.

Od vsega početka je krščansko izročilo razmišljalo o tej tolažilni resnici, po kateri Bog ne daje duši le delež na svojem življenju s posvečujočo milostjo, ampak dá tudi sam sebe. Sveti Avguštín povzame to prvotno krščansko izročilo v začetku 5. stoletja z naslednjimi besedami: „Četudi je Bog povsod ves navzoč, pa vendar ne prebiva v vsakem človeku. Ni mogoče o vseh reči, kar pravi apostol Pavel: 'Ali ne veste, da ste tempelj božji in da Sveti Duh prebiva v vas?' Tisti torej, ki je vsepovsod, ne prebiva v tistih, v katerih ne prebiva na pravi način. Tudi je značilno, kako Bog prebiva v nekaterih dušah, ki ga še ne poznajo, in ne prebiva v drugih, ki ga

sa, prejema božje življenje, ki je sad njegovega odrešilnega dejanja. Preden je Kristus odšel s tega sveta, k Očetu, je svojim učencem obljubil, da jim bo skupaj z Očetom poslal Svetega Duha. Ta da jim bo klical v spomin vse, kar jih je Jezus učil, in jim dajal tudi moč, da bodo svetu oznanjali njegov evangelij.

Tako je vsa mala prva Cerkev pričakovala prihod Svetega Duha in ga na binkoštni praznik tudi doživela. Šele, ko so bili prvi Jezusovi učenci napolnjeni s Svetim Duhom, je Kristusova Cerkev zaživela in stopila na pot v zgodovino - pot, ki se bo končala šele, ko bo Cerkev iz potujoče prešla v zmagovalno Cerkev. To se bo pa zgodilo šele ob koncu sveta.

Nastanek Cerkve lahko v nekem smislu primerjamo stvarjenju prvega človeka. Najprej je Bog Adamu iz ila zemlje oblikoval telo, a v njem še ni bilo življenja. Človek je zaživel šele, ko je Bog vdahnil vanj dih življenja. Tako je tudi Cerkev Kristus ustvaril telo, ko je zbral okrog sebe apostole in prve učen-

Papež Janez Pavel II. v zadnjih treh letih tega tisočletja vso Cerkev vabi k intenzivni pripravi na veliki jubilej učlovečenja Jezusa Kristusa pred 2000 leti. Tej pripravi naj bi posvetili zlasti zadnja tri leta pred praznovanjem samega jubileja. In tako je bilo po želji Cerkve leto 1997 posvečeno razmišljanju o Kristusovi osebi in njegovem odrešilnem poslanstvu in delu. Letošnje leto 1998 pa naj bi posvetili osebi Svetega Duha in njegovi vlogi pri odrešenju sveta. Zadnje leto priprave, leto 1999, pa bo posvečeno prvi božji osebi, Bogu Očetu.

Teologija o Svetem Duhu je zelo bogata. Tako je med številnimi okrožnicami, ki jih je do sedaj Cerkev podaril Janez Pavel II., ena posvečena tudi osebi in delovanju Svetega Duha. V njej je podano v dosedaj najobširnejši obliki vse, kar je najlepšega in najglobljega povedala katoliška teologija o tej skrivnostni božji osebi. Kdor bo zatorej želel dobro poznati celoten katoliški nauk o Svetem Duhu, ne bo smel mimo te važne okrožnice.

Svetega Duha lahko motrimo najprej znotraj Svete Trojice, v njegovem odnosu do ostalih dveh oseb. Lahko ga pa tudi gledamo kot delujočega v svetu. Božje razodetje nas uči, da Sveti Duh izhaja iz Očeta in Sina, ki ju povezuje z večno ljubeznijo. Je z Očetom in Sinom en sam Bog, ker z njima deli eno samo in isto božjo naravo. Je to najgloblja verska skrivnost in zato o njej tudi največji krščanski geniji, kot sta bila npr. sveti Avguštín in sveti Tomaž Akvinski, komaj morejo kaj povedati. Kar moremo storiti, je v bistvu le to, da na podlagi božjega razodetja in nezmotnega cerkvenega učiteljstva ponižno izpovemo svojo vero v to resnico.

Svetega Duha pa lahko motrimo v njegovi dejavnosti v svetu in tu v dvojni razsežnosti: v njegovem delovanju v Cerkev kot takšni in njegovem delovanju v duši posameznega človeka. Sveti Duh deluje v Cerkev kot celoti, ki je Kristusovo skrivnostno telo, ki iz Glave, Kristu-

„VZRAVNAJTE SE in dvignite glave!“

**Pastirsko pismo slovenskih škofov
ob napovedi sinode Cerkve na Slovenskem,
ki bo potekala pod geslom: „Izberi življenje!“**

Na pragu adventnega časa, ko se pripravljamo na rojstvo Začetnika življenja in se ga z Devico Marijo, ki ga nosi pod svojim srcem, veselimo, nam Cerkev na Slovenskem vzklika: „Slovenski človek, slovenski narod: 'Izberi življenje' in upri se silam smrti! Skupaj okrenimo in pomnožimo, kar življenje v vseh njegovih razsežnostih omogoča in pospešuje, obenem pa se skupaj odločno postavimo proti vsemu, kar ga slabi in uničuje tako pri posamezniku kakor med nami in v celem narodu!“

Kristjani smo „ljudstvo življenja in za življenje“, ker nas je Bog zbral v svoji Cerkvi, da bi se v njej vsestransko uresničevali in z veseljem vedno bolj služili življenju vseh, vedno in povsod. Da bi vsi verni in z njimi vsi, ki v srcu dobro mislijo, z obnovljenimi močmi zaživeli in življenje prinašali v vso družbo, stopa vsa Cerkev v obdobje priprav na sinodo. Ta ima za geslo Božje povabilo ljudstvu: „Izberi življenje!“ Sinoda pomeni skup-

no pot, ki jo moramo preromati vsi skupaj, da bi Božje povabilo postajalo vsak dan bolj naša osebna in družbena resničnost. Zato bo to obdobje čas posebne milosti za celotno katoliško občestvo in ves narod.

Živimo v časih, ki terjajo od nas velike in pomembne spremembe. Med obetavnimi dogodki: ustanovitev lastne države in svoje škofovske konference; samozavest, ki klije iz naše državnosti; pred leti opravljena škofovska zborovanja in obisk svetega očeta; skrb pa zbujaajo odprte rane totalitarne izkušnje, težavno zorenje demokracije, šibka pravna država, okrnjena svoboda besede idr. Zaradi tega med verniki vidno raste pričakovanje in želja, da skupaj naredimo korak naprej. Ta korak bo v prvi vrsti prenova in poglobitev našega krščanskega in cerkvenega življenja, da bi lahko še več storili za bolj polno življenje v vsej družbi.

Sinoda - naša skupna pot - bo obrodila zelene sadove le, če bomo prisluhnili Bož-

poznajo. Tako pravimo, - nadaljuje sveti Avguštin - da Sveti Duh prebiva v krščenih otrokih, čeprav ga še ne poznajo. Ne poznajo ga, čeprav biva v njih. Je v njih, ker skrivnostno v njih deluje kot v svojih templjih. Ni pa v krščenih, ki ga ne ljubijo, ker so s težkimi grehi dokazali, da ga ne ljubijo.“ Kajti ne ljubi Boga tisti, ki govori 'Gospod, Gospod', ampak tisti, ki izpolnjuje voljo nebeškega Očeta.

Sveti Duh torej prebiva v duši pravičnega in skrivnostno deluje s svojimi milostmi, da bi iz majhne začetne klice božjega otroka oblikoval in gradil čim lepšo podobo drugega Kristusa, kajti vse krščansko življenje na tem svetu ima le ta namen in smisel, da bi postajali vedno bolj podobni Kristusu in da bi tako tudi nad vsakim od nas Oče imel podobno veselje, kot ga ima nad svojim ljubljenim Sinom Jezusom Kristusom.

Sveti Duh živi torej v nas in v nas tudi skrivnostno deluje. Vera nas tega uči in nam to zagotavlja. Ko bi se tega bolj zavedali, bi bilo naše življenje bolj

'notranje', bi bili bolj pozorni na tega božjega gosta, bi ga radi poslušali, bi se mu dali voditi, kot se mu je dal voditi Jezus, bi ga radi vpraševali za svet in bi pri njem iskali tolažbe in moči; bili bi bolj pozorni na njegov skrivnostni glas, ki ga je seveda možno slišati le, če se človek rad in pogosto zdržuje v „notranjem gradu“, kot sv. Terezija imenuje človeško dušo, torej če je človek pogosto rad sam pri sebi in sam s seboj.

Morda bi bil prav to en način, kako se pripravljati na veliki jubilej učlovečenja, ki se je uresničilo, ko je Marijo obsenčil Sveti Duh in je tako v njenem prečistem telesu začelo utripati srce našega Odrašenika. Drugi način priprave na jubilej bi bil, da bi tudi mi znali, kot Marija, premišljevat božje besede v svojem srcu in moliti k Očetu, saj ne bomo molili sami, kajti kot pravi sv. Pavel, „Sveti Duh prihaja na pomoč naši slabotnosti, zakaj sami niti ne vemo, kaj je treba prositi, zato pa sam Duh prosi za nas z nedopovedljivim zdihoivanjem“ (Rim 8, 26). ■

jemu Duhu in povezani z njim zastavili vse svoje moči in talente v ta veliki duhovni podvig. Zato slovenski škofje vabimo vse duhovnike, redovnike in redovnice, njihove laiške sodelavce, katoliške organizacije in združenja, župnijske pastoralne svete in druge župnijske skupine, kakor tudi vsakega vernika posebej, naj se z vsem srcem vključijo v sinodalno dogajanje. Sinoda ni stvar peščice, ampak je življenjska naloga vsega cerkvenega občestva in vsakega kristjana. Zato si bomo skupaj jasno in razumljivo zastavili bistvena vprašanja našega časa, da bi odkrili, kaj življenje človeka in skupnosti pospešuje in kaj ga zavira. Skupaj bomo iskali ustrezne rešitve na osebni, cerkveni in družbeni ravni. Katoličani se namreč zavedamo, da Bog, ki nam daje življenje, pričakuje od nas, da z njim sodelujemo tako, da življenje varujemo in krepimo pri sebi in med seboj, hkrati pa da ga prinašamo v vse pore narodnega telesa.

Ko smo se škofje prvič srečali s člani tajništva sinode dne 31. oktobra 1997 pri Svetem Jožefu nad Celjem, smo namen sinode določili takole: „Katoliška Cerkev na Slovenskem, zvesta Jezusu Kristusu, zmagovalcu nad smrtjo, v občestvu z vso vesoljno Cerkvijo in Petrovim naslednikom ter vsem dobrohotnimi ljudmi, želi na pragu tretjega tisočletja premisliti svojo dosedanjo pot in se zazreti v prihodnost. V skladu s svojo tisočletno povezanostjo in solidarnostjo s slovenskim narodom z vso močjo obnavlja svojo zavest za življenje in za prihodnost slehernega človeka in celotnega naroda. To je še zlasti nujno zaradi velikih sprememb in usodnih izzivov, pred katerimi stoji vse človeštvo. Zato želi s sinodo poglobiti svojo vero, upanje in ljubezen ter v luči živnega izročila izpolniti poslanstvo v svojih skupnostih kakor tudi v slovenski družbi in državi.“

Kakor vidite, se sinoda ne bo ustavljala pri obrobni popravki ali površinskih spremembah. Njen namen je globlji, mnogo globlji. Gre namreč za to, da v večji polnosti in z večjo radostjo zaživimo Kristusov evangelij, ki je evangelij življenja in svobode. To nam bo odprlo nov, lepši in zaupanja poln pogled na prihodnost slovenskega naroda. Iz te vizije pa lahko vzklije bolj poštena, pravična in solidarna slovenska družba in bolj jasna zavest o pomenu naše suverenosti in državnosti. K takemu pogumu in zavzetosti nas kliče evangelij z besedami: „Vzravajte se in dvignite glave: kajti vaše odrešenje se približuje“ (Lk 21,28).

Sinoda lahko uspe le v tesni povezanosti z Bogom, zato vas, dragi bratje in sestre, škofje prosimo, da okrepite in po-

globite svoje molitveno življenje, tako pri srečanjih v cerkvi kakor doma po družinah. K svojim molitvam pridružite molitev „Živi Bog, studenec življenja in ljubezni“, ki smo jo pripravili za sinodo. Svoje molitve pa podprite in okrepite z dejanji ljubezni in pravičnosti, ki utrjuje zavezo med nami in nas vseh z Bogom. Tako bo naše pričevanje prepričljivo za druge in po njem bodo spoznali, da smo pravi Jezusovi učenci in da pot prenove, na katero stopamo, resnično temelji na čisti ljubezni do bratov in sester ter naše skupne domovine.

Slovenski škofje, po Božji volji apostoli Jezusa Kristusa, zaradi obljube življenja, ki je v Kristusu Jezusu, ljubljnim bratom in sestram: milost, usmiljenje in mir od Boga Očeta in Kristusa Jezusa, našega Gospoda (prim. 2 Tim 1,1-2)! Amen.

Vaši škofje

MOLITEV ZA SINODO

Živi Bog, studenec življenja in ljubezni! Cerkev na Slovenskem je na pragu tretjega tisočletja začela pripravo na sinodo z geslom: **IZBERI ŽIVLJENJE!** Naj se vedno odločamo zate, ki si življenje, ljubeči Gospod. **Bog Oče nebeški, usmili se nas!**

Gospod Jezus Kristus, edinorojeni Božji Sin, pot, resnica in življenje! Naj hvaložno sprejemamo življenje od tebe, ga živimo v vsej polnosti in ga v obilju prinašamo vsakemu človeku. **Bog Sin, Odrješnik sveta, usmili se nas!**

Sveti Duh, vez ljubezni med Očetom in Sinom, Gospod, ki vse oživljaš! Naj s tvojo pomočjo odkrivamo vse oblike zla, ki nasprotujejo življenju ter se proti njim pogumno borimo skupaj z vsemi ljudmi, ki dajejo prednost življenju pred smrtjo. **Bog Sveti Duh, usmili se nas!**

Devica Marija, naročje živega Boga, po tebi je Stvarnik postal človek! Kakor naši predniki te tudi mi pristrčno častimo in otroško ljubimo. Za uspeh sinode v Cerkvi na Slovenskem in za vso našo domovino posreduj pri Troedinem Bogu, ki živi in kraljuje na vse veke vekov. Amen. **Sveta Marija, prosí za nas!**

MOLITEV ZA SLOVENIJO

Gospodar veselja in kralj vseh narodov in jezikov, prosimo Te, razlivaj svojo milost na Slovenijo, domovino naših prednikov in našo duhovno domovino.

Ohranjaj ji svobodo, varnost, mir in pravo mesto v svetovni družini narodov. Podpiraj jo na poti k duhovni in družbeni prenovi po Tvoji volji.

Sprejmi kri, ki je bila darovana za njeno pravico, in vse trpljenje njenih otrok, da bo v zadoščenje za kršitev Tvoje postave na njenih tleh.

Posebno Te prosimo, vlivaj njenim sinovom in hčeram duhá edinosti v resnici in pravici, da bo srečen dom vsem, ki skupaj živijo v njegovem zavetju.

Nam v svetu, ki zavestno sprejemamo slovensko duhovno domovinstvo, pa pomagaj, da se ohranimo v dejavni zvestobi svoji zavezi in Tvoji postavi, da bomo živeli Sloveniji v čast in razcvet, deželi, ki ji pripadamo, in vsej človeški družbi v blagodejen razvoj in Tebi v slavo, ki Ti jo neprenehoma kličemo. Slava Očetu...

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA JANUAR

Splošni: Da bi Gospodov Duh pospešil spravo in edinost med vsemi Kristusovimi učenci.

Misijonski: Da bi afriška ljudstva napredovala in se razvijala v pravičnosti.

Slovenski: Da bi Kristusov Duh v slovenskem narodu prebudil vse duhovne energije in talente.

IZ NAŠE KRONIKE

Basist Luka Debevec, prejemnik prve nagrade natečaja za mlade pevce pod pokroviteljstvom Shell-a C.A.P.S.A. in Festivals Musicales 1997/98, je imel 18. oktobra koncert v Centro de Arte y Diseño na Recoleti.

Zlatomašnik Janez Petek CM je v nedeljo, 9. novembra, praznoval svoj zlatomašni jubilej s slovesno mašo v cerkvi Marije Kraljice in slavnostnim kosilom; z zlatomašnikom so somaševali vsi slovenski dušni pastirji Vélikega Buenos Airesa; pridigal je dr. Lojze Kukovica, pel pa cerkveni zbor pod vodstvom Francija Pavliča CM; med kosilom, ki so se ga udeležili vsi vaščani Slovenske vasi in številni gostje, so jubilanu čestitali predstavniki krajevne in farne skupnosti, Slovenskega dušnega pastirstva in drugih ustanov.

Sreda, 12. nov.: V hali letališča sprejemajo nadškofa dr. Franca Rodeta predstavniki naše organizirane skupnosti. - Foto: Marko Vombergar

PASTORALNI OBISK

Ijublanskega nadškofa in slovenskega metropolita

DR. FRANCA RODETA

rojakov v Argentini

Slovensko dušno pastirstvo v Argentini je povabilo novega ljubljanskega nadškofa dr. Franca Rodeta takoj po njegovem posvečenju na pastoralni obisk rojakov v Argentini. Nadškof je kljub ogromnemu delu v ljubljanski nadškofiji in v Cerkvi na Slovenskem takoj obljubil in tudi prišel v času, za katerega je bil povabljen, se pravi za praznik Kristusa Kralja in nekaj časa pred praznikom in za njim. Le za več časa ni mogel obljubiti zavoljo njegovih nujnih obveznosti v domači nadškofiji, zato je bilo treba skržiti program obiska na najvažnejša opravila.

Nadškof je prišel v Argentino iz New Yorka, kjer je bil od 7. novembra. V New Yorku je blagoslovil obnovljeno cerkev sv. Cirila, nov daritveni oltar in podobo brezjanske Marije, ki jo je tudi kronal. Udeležil se je koncerta pevskega zbora Vasovalci iz Ljubljane, odprtja razstave kipov Franceta Goršeta, simpozija, ki ga je ob sklepu prenovitve cerkve sv. Cirila pripravil na Kolumbijski univerzi Ameriški Slovenski svetovni kongres, odprtja razstave del arhitekta Jožeta Plečnika, ki jo je v New Yorku pripravila Republika Češka, se srečal s tamkajšnjimi rojaki in diplomatskimi zastopniki.

PRIHOD

Na mednarodnem letališču Ezeiza so v sredo, 12. novembra, ob 11,15 nadškofa in njegovega spremljevalca dr. Janeza Grila v salonu VIP pozdravili delegat za Slovensko dušno pastirstvo Jože Škerbec, veleposlanik RS dr. Janez Žgajnar in nadškofovi prijatelji, v hali letališča pa so visokega gosta sprejeli predstavniki naše organizirane skupnosti, naših domov in organizacij, sorodniki in prijatelji in velika skupina rojakov, nekateri v narodnih nošah. Dobrodošlico v imenu vse slovenske skupnosti je izrekel Kristjan Vivod:

„Danes se bodo izpolnile naše srčne želje za srečanje z Vami. Saj ste nam to tudi obljubili po imenovanju za ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita.

Prisrčno pozdravljeni v imenu vseh Slovencev!

Kot mlad begunec in dolga leta izseljenec poznate življenje slovenskih

izseljencev v Argentini.

Vojna, revolucija, beg, Argentina. Nato študij v Evropi, Rim in Pariz. Posvetitev za duhovnika. Dvakrat vrnitev v domovino in delo v najvišjih papeških uradih. Kljub bogatemu razgledu po svetu in visoki izobrazbi ste ostali zaveden Slovenec.

Vaša pot je polna veselja in tudi težkih trenutkov. Mi pa, ko Vas danes sprejemamo, Vam obljublamo, da bomo molili za Vas. Da bi Vas Bog blagoslovil s čim večjimi darovi.

Gospod nadškof! Radi Vas imamo. Želimo vam, da bi se med nami dobro počutili. Saj ste nadpastir vseh Slovencev!

MI SMO VAŠI, VI STE NAŠ!

Veronika Vivod pa je nadškofu izročila slovenski šopek.

Gosta sta stanovala v duhovniški hiši v bližini Slovenske hiše.

POZDRAVNI VEČER

Zvečer je bil pozdravni večer v Slovenski hiši. Kljub neurju, ki je zalilo ceste, se je zbralo veliko rojakov. Deklica Lučka Kinkel z bratcem Tomažem v narodni noši je pozdravila nadškofa in mu izročila slovenski šopek.

„Spoštovani gospod nadškof in metropolit! Srečni smo, da Vas moremo sprejeti v Slovenski hiši. Prišli ste iz naše duhovne domovine, Slovenije, da nas, otroke, potrdite v sveti veri. Srečali se boste s člani naše skupnosti, ki se bodo ob Vašem obisku duhovno poglobili. Prinašate svoj pastirski blagoslov vsem, ki čutimo pripadnost slovenskemu rodu. Hvaležni smo Vam za obisk in upamo, da se boste med nami dobro počutili. Prisrčno pozdravljeni v Argentini!“

V cerkvi Marije Pomagaj je nadškof Rode somaševal z dušnimi pastirji Francetom Bergantom, Antonom Bidovcem, Francem Cukjatijem, Jožetom Guštinom, dr. Alojzijem Kukovico, Francem Šenkem in Jožetom Škerbcem. Delegat Škerbec je nadškofa v začetku maše pozdravil v imenu dušnih pastirjev in verske skupnosti, se mu zahvalil za obisk in mu zaželel, da bi ob pastoralnih srečanjih z rojaki in skupinami slovenskih vernikov doživel spoštovanje, ljubezen in duhovno povezanost naših ljudi z njim. Med mašo so peli Anica Rode, Cvetka Kopač ter Luka in Matej Debevec. V pridigi je nadškof Rode povedal tele misli:

Spoštovani sobratje v duhovniški službi, dragi bratje in sestre!

Evangelij, ki smo ga slišali, nam zopet izpričuje, da je Jezus odrešenik človekov, ki vsakega človeka telesno in tudi duševno ozdravlja, če se le k njemu približa z vero. Tako stori z gobavci kot z vsakim izmed nas, ki se v veri in ljubezni približa njemu in pričakuje od njega odrešenja.

Vendar, bratje in sestre, danes bi vam rad govoril nekaj, kar zadeva nas vse, kar je naša skupna življenjska izkušnja. Ob tej, moram reči, slovesni priložnosti, vsaj tako čutim jaz, zaradi ozračja, ki ste ga takoj ustvarili, ko sem stopil v to cerkev, zaradi prelepega,

dovršenega petja, ki spremlja to litur-
gično opravilo, in tudi zaradi tega, ker
sem danes prvič med vami kot ljubljanski
nadškof. In, glejte, ob tej priložnosti,
dragi prijatelji, bi rad razmišljal na
kratko z vami o tem, kar vsi nosimo kot
svojo osebno zgodovino, kot svojo
živiljenjsko usodo.

Vsi vi, več ali manj devetindevetdeset
odstotkov, vsi ste, smo zapustili Slovenijo
leta 1945. Nekateri so se že rodili tukaj
in vendar so tudi oni zaznamovani s
tem tragičnim dogodkom naše osebne
zgodovine. To je torej tisto, kar nas vse
zaznamuje, kar je pogojevalo naše
živiljenje in ga še danes pogojuje. Nikar
ne mislite, da se bom vračal v tiste težke
dni, ki so vam še v spominu, zato da bi
jokali nad njimi, ampak zato, da bi
skušali iz te boleče izkušnje potegniti
tisti bistveni nauk, ki ga nam ta izkušnja,
ali boljše rečeno, Bog po tej izkušnji daje.
Glejte, dragi prijatelji, ni slabo za človeka,
če kdaj v živiljenju vse izgubiš. In mi smo
v nekem trenutku vse izgubili, vse: dom,
imetje, domovino, ime, identiteto, celo
dobro ime so nam hoteli vzeti. Bili smo
ena najbolj tragičnih emigracij v tem
dvajsetem stoletju. In, glejte, kaj smo
naredili iz tega? Veste, kaj smo naredili?
Nekaj zelo lepega. Naša, tukaj bi moral
reči, vaša človeška kvaliteta. Vaša
krščanska kvaliteta se je utrdila, se je
dvignila. Postali ste boljši ljudje, postali
ste boljši kristjani. Zato, ker ste živeli to
težko preizkušnjo, to tragedijo v tistem
krščanskem duhu, ki sprejema dogodke

kot izraz neke nedoumljive, skrivnostne
božje volje, ki pa ne more biti zla volja,
ampak, ko se v vsakem trenutku našega
živiljenja uresničuje to, kar pravi apostol
Pavel: „**Tistim, ki Boga ljubijo, vse
pripomore k dobremu.**“ Glejte, dajte
si, dajmo si to priznanje, da nam je vsa
ta naša že skoraj petdesetletna zgodovina
prinesla nekaj dobrega, **ker je bila v
naših srcih ljubezen do Boga, ker
smo hoteli ostati zvesti Bogu in
narodu.**

Drugo misel, ki bi jo rad izrazil tukaj,
je, da ste poneli - ali da smo poneli - v
svet neko idejo o Sloveniji, o slovenskem
narodu in o slovenstvu. Zopet tukaj
moram reči, **da bolj kvalitetne ideje o
slovenstvu kot je tista, ki živi med
vami in v vas, težko najdem na svetu.
Jo težko najdem v Sloveniji in jo
težko najdem kjerkoli drugod po
svetu. Glejte, tu ste dediči neke
slovenske kvalitete. Tu ste nosilci
nekih slovenskih vrednot, ki ne bi
smele ostati samo med vami.** Na neki
način ste dolžni to posredovati tudi
drugim. To ste delali, to delate, bodisi s
kulturnim ustvarjanjem, bodisi s svojim
živiljenjskim zgledom, ko ste se srečevali
z drugimi Slovenci, ali na drugačne
načine. Ohranite to slovensko kvaliteto,
ki je hkrati tudi in bistveno povezana s
krščanstvom.

Rekel bi tudi - in to naj bi bila tretja
in zadnja misel, da je to vaše slovenstvo
nekaj, kar vas dela posebne tukaj.
Prepričan sem, da je v Argentini veliko

zelo plemenitih ljudi, veliko dobrih ljudi,
veliko nadarjenih ljudi. Kako, da ne.
Vendar vi ste tukaj nekaj posebnega,
zato, ker ste Slovenci. Če ne bi bili
Slovenci, bi bili pač del večjega, širšega
kvalitetnega občestva te družbe. Ampak
samo slovenstvo je spet specifično vaše.
Rekel bi: **Gojite ga in ohranite ga! In
mladim bi rekel to, da ne vidim
nikakršnega nasprotja v tem, da
živijo in da imajo nekakšno dvojno
identiteto: slovensko in argentinsko.
Mislim, da dvojna zavest, dvojna
pripadnost ne ustvarja nobenih
notranjih konfliktov, nobenih psiho-
loških težav.** In mislim, da je tista pot,
ki jo moramo verjetno ubrati v prihod-
nost. Hkrati Slovenec in hkrati Argen-
tinec. Hkrati Slovenec in hkrati Ame-
ričan. Hkrati Slovenec in hkrati
Kanadčan, itd. In mislim, da je to tisto,
kar bo slovenstvu v tej deželi dalo šanse
še za številne generacije. **Mislim, da je
to tista pot, ki pelje v prihodnost in ki
bo utrjevala to vašo skupnost in ji
pomagala, da bo ohranjala to
kvaliteto.**

To, dragi prijatelji, sem vam hotel
povedati ob tem prvem srečanju in upam,
da se bomo še osebno med seboj pogovorili
v nadaljevanju po koncu te svete daritve.
Bog vas živi!

(Vsi govori po magnetofonskem
zapisu)

Po maši je bilo srečanje v dvorani, ki
jo je s sodelavci okrasil Tone Oblak. Pred
vhodom je velik napis, ovit z
vencem, izražal misel vseh:
„Pozdravljeni, gospod nadškof!“
V dvorani je izrazil pozdravne
besede predsednik krovne orga-
nizacije Zedinjena Slovenija
Marjan Loboda, nadškof pa je
najprej vse prijateljsko nagovoril,
nato pa šel po dvorani in se
pogovarjal na kratko z vsemi po
vrsti. Za pogostitev gosta in
udeležencev srečanja so po-
skrbele članice Zveze slovenskih
mater in žena. Že prvi večer je
napovedal, da bodo vsa naslednja
srečanja z nadškofom topla in
prisrčna.

Nadškofova beseda v dvorani:

*Spoštovani gostje! Lepo se
zahvalim gospodu predsedniku
Marjanu Lobodu za pozdravne
besede in tudi jaz ne mislim biti
pretirano dolg v tem svojem
pozdravnem nagovoru.*

*Začel bi z nekim spominom.
Če se ne motim, je bilo leta 1952
v dvorani El Salvador, ko je prišel*

Prvi večer: Nadškof dr. Franc Rode somašuje z dr. Janezom Grilom
ter s slovenskimi dušnimi pastirji v cerkvi Marije Pomagaj.

med nas takrat škof dr. Gregorij Rožman. Spominjate se, kakšno ozračje je vladalo tedaj in katera vprašanja so bila v srcih in na ustnicah vseh. Gospod škof, ali bomo šli domov? Kdaj bomo šli domov? Spominjam se, da je škof Rožman z dokajšnjo mero diplomacije vpletel brezjansko Marijo in to in ono in dejansko dal neko upanje, odgovoriti pa seveda ni mogel. Ne vem, če se vi še spominjate tistega srečanja v dvorani El Salvador tukaj v centru.

Danes, dragi prijatelji - in 50 let je minilo od tega - si ne zastavljate več teh vprašanj. Ta vprašanja ste prerasli, od teh vprašanj ste ozdraveli, bi rekel. Vendar bi dejal, da nekaj od tistega pričakovanja, **nekaj od tiste usode vendarle mora ostati med vami.** To, kar sem vam že med sveto mašo nakazal in kar je poudaril gospod Marjan Loboda, **čut odgovornosti do slovenskega naroda zaradi vrednot, ki jih nosite, ki jih utelešate.** Danes bi vam rad povedal, kako ste del slovenskega naroda, kako vas, rekel bi, **tisti večinski, pristni del slovenskega naroda sprejema za svoje, kako vas občuduje in kako tudi pričakuje, da bi od vas dobil ali še dobil neko sporočilo. Kajti ste predstavniki neke zgodovinske kontinuitete, ki sega v naše bistvo, v naše krščanstvo, v tisto, kar je najbolj pristno slovenskega. Tega ste nosilci vi in to potrebuje danes slovenski narod.** Če vi želite od mene besedo: **naši ste.** In izgovarjam vam jo iz globin svojega srca. Z vso iskrenostjo, z vsem čustvenim nabojem, naši ste, del tega naroda ste in to boste vedno. In verjemite, da **narod vas nikdar ni pozabil.** Samo tista plast, ki je v bistvu tuja, ki je v bistvu vsiljena, ki v bistvu prihaja od ne naših pokrajin, samo tista plast vas je blatila. Samo tista plast vas ni priznala. Slovenski narod pa je z vami in čuti z vami, je ponosen na vas in vedno bolj, hvala Bogu, vedno bolj vas tudi spoznava. Rekel bi tudi, da vas slovenski narod ne samo priznava, vas tudi potrebuje, kot sem že rekel. In skušajte najti pota, po katerih bi temu narodu še dolga leta nekaj dali. Mislim, da se vsako leto odpirajo nove možnosti, mislim, da se bodo ustvarile nove situacije, ki bodo ponudile nove možnosti in da se bodo v teh možnostih tudi vaši talenti, vaše izkušnje, vaše bogastvo lahko izrazilo v Sloveniji in pripomoglo k prenovi slovenskega naroda. Pričisan sem, da pri tej prenovi, ki je, vemo, tako zelo potrebna, da je delež pri tej prenovi z vaše strani pomemben, in da bi brez vašega deleža ta prenova ne mogla tako uspeti. In tu smo že v načrtih, ki jih

izvajamo, ki jih imamo in ki, mislim, bodo tudi uspeli. Namreč nova zavest slovenskih kristjanov, nov ponos slovenskega kristjana in človeka, moralna, etična prenova, večja angažiranost za evangelij, bolj radostno doživljanje evangelija, bolj globoko sprejemanje Gospodovega evangelija, bolj resnično krščanstvo med nami. To želimo doseči in to, pričisan sem, bomo dosegli. In tudi pri tem računamo z vami, z vašimi molitvami kot občestvo verujočih, kot občestvo svetih, kajti tu smo na ravni nadnaravnega, kjer so kombinacije drugačne kot v naravnem svetu. Pričakujemo vaše molitve in vesel sem molitve, ki sem jo danes, moram reči, prvič slišal kot Molitev za Slovenijo. Vesel sem tega in priporočam vam res ta narod, ki je tak, kakršen je, ki pa potrebuje nedvomno božjega usmiljenja in našega dela, da za ta narod molite in tudi nam daste svoje talente, svoje izkušnje, to bogastvo, ki, kot sem dejal, je dostikrat zrastle in prišlo iz težkih, tragičnih življenjskih preizkušenj, ki pa so bile vendarle v življenju vas vseh nekaj izredno pozitivnega. In glede na upanje, ki ga imamo glede na tragično in sijajno preteklost, ki smo jo živeli, glede na vse to, kako ne bi gledali z velikim upanjem in z veliko gotovostjo v prihodnost slovenskega naroda in krščanstva med slovenskim narodom. Hvala lepa!

Naslednji dan, v **četrtek, 13. novembra**, je nadškof v spremstvu dr. Grila, delegata Škerbca in dušnega pastirja Cukjatija obiskal veleposlanika RS v Argentini dr. Janeza Žgajnarja in se z njim in njegovimi sodelavci zadržal v daljšem pogovoru. Popoldne je bil protokolarni obisk pri buenosaireškem nadškofu kardinalu Antoniu Quarracinu. Ker se oba poznata iz vatikanskih uradov, je bilo srečanje sproščeno in prijateljsko. Zvečer se je nadškof srečal s sorodniki na Pristavi v Castelarju. Srečanje se je začelo z mašo in potem nadaljevalo pri pogrnjenih mizah.

Petek, 14. novembra, je bil posvečen srečanju z dušnimi pastirji in slovenskimi duhovniki. Na dušnopastirski seji mu je delegat Škerbec predstavil organizacijo in delovanje dušnega pastirstva, nato je bilo ob pogrnjeni mizi srečanje tudi z drugimi slovenskimi duhovniki. Srečanja so se udeležili Franc Barle SDB, Franc Bergant, Anton Bidovec, Matija Borštnar, Franc Cukjati, Mirko Grbec, dr. Mirko Gogala, Jože Guštin, Boris Koman, dr. Lojze Kukovica, Ivan Likozar, Janez Malenšek, Anton Pintarič, Milan Povše, Jože Repovž SDB, Franc Šenk, Jože Škerbec, Dane Vrečar, Franc Urbanija in

Marjan Vidmar.

Na letališču so nadškofa pozdravili tudi Albin Avguštin, Jaka Barle CM, Franci Pavlič CM in Tone Rant SDB. Nekateri duhovniki niso mogli priti k srečanju zaradi bolehnosti ali neodložljivih dolžnosti. Nadškof je duhovnikom predstavil verske razmere v Sloveniji in pripravo na sinodo.

Zvečer je bilo srečanje z Medorganizacijskim svetom v Slovenski hiši. Predsednik ZS Marjan Loboda je nadškofu predstavil naše javne delavce in predstavnike naših domov, ustanov in organizacij, nadškof pa je spregovoril o razmerah v Sloveniji in o delu Cerkve na Slovenskem.

Nadškof je zbranim voditeljem predstavil razmere na Slovenskem in načrt svoje škofovske službe. Govoril je o pastoralnem načrtu notranje prenove Katoliške Cerkve in slovenskega naroda. Posebej je omenil vlogo izseljencev. „*To, kar ste naredili tu, je vredno velikega občudovanja. Dosegli ste dostojen gospodarski položaj, ohranili ste slovensko kulturo in plamen vere. Zato zaslužite brezmejno hvaležnost in priznanje Cerkve na Slovenskem.*”

Prihodnost bo lahko še lepša. K temu bo lahko pripomoglo že samo dejstvo, da imamo samostojno slovensko državo. Odpirajo se nove tehnične možnosti za boljšo medsebojno povezanost. „*Le mrtve ideologije nimajo prihodnosti. Jutri je naš in vseh tistih, ki so prežeti z ustvarjalno radostjo... Bodimo povezani v molitvi in Bog sam bo bedel nad usodo slovenskega naroda in nas po vseh preizkušnjah vodil v lepšo in bogatejšo prihodnost.*”

V soboto, 15. novembra, je bilo srečanje nadškofa z otroki, učenci slovenskih sobotnih šol v cerkvi in dvorani Slovenske hiše. 460 otrok je sprejelo nadškofa s pesmijo na dvorišču Slovenske hiše. V cerkvi jim je nadškof maševal in jih nagovoril. Mašne darove so prinesle k oltarju voditeljice vseh naših šol, poleg obrednega posodja ter kruha in vina še svečo in cvetje ter Ahčinov relief sv. Cirila in Metoda. Po maši so pa otroci in dvorani pripravili pozdravno akademijo. Posamično, vsaka šola posebej in vsi skupaj so peli in recitali literarna besedila o slovenstvu in Sloveniji pa o slovenskih otrocih po svetu. Vezno besedilo je govorila učiteljica Prešernove šole Nadica Kopač Grohar. Prireditev je bila zelo ganljiva. Nadškof je ob koncu dejal:

Dragi mladi prijatelji in spoštovani in cenjeni učitelji in učiteljice!

Pripravili ste nam izredno lepo slovesnost, ki je vsa uglašena na ljubezen

do slovenske domovine in na zvestobo njenim najvišjim vrednotam, njenemu krščanskemu izročilu in zvestobi Katoliški cerkvi. Kaj naj vam povem? Take zavesti in take ljubezni do Slovenije niti v Sloveniji ne srečaš. Vi ste tukaj najčistejši svet slovenskega naroda, najvišji izraz narodne zavesti. Prepričan sem, da boste to ljubezen in to zavest ohranili v svojem življenju. In izražam samo eno željo, da Slovenija ne bi bila za vas vedno samo hrepenenje in nostalgija, ampak nekoč stvarnost, v katero se boste vrnili in v kateri boste živeli. Slovenska država ima v prihodnosti veliko možnosti. Na izredno zanimivem področju živimo, kjer se stekajo različne kulture in različni gospodarski tokovi. Vse pogoje imamo, da si ustvarimo lepo in bogato in kulturno in versko prihodnost. Prosimo vas, da tudi vi pomagate pri tej graditvi. Prepričan sem, da je slovenski narod sposoben ustvariti v prihodnjih letih in desetletjih nekaj, kar mogoče v svoji zgodovini še nismo ustvarili in še nismo imeli. Tudi v Sloveniji je mnogo mnogo mladih, ki se čutijo zdravo, ki so zvesti Cerkvi, ki se zbirajo, kot se vi zbirate, in ki hočejo graditi to prihodnost Slovenije in slovenskega naroda. Oni in vi tukaj, vsi skupaj gradimo to prihodnost za čast dežele in za slavo Božjo.

Nadškof je nato pozdravil rojake po slovenski radijski oddaji Okence v Slovenijo in imel z Mirkom Vasletom kratek pogovor po radiu.

V nedeljo, 16. novembra, je nadškof

Nadškof govori na pozdravnem večeru v dvorani Slovenske hiše.

Foto: Marko Vombergar

vodil somaševanje v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi ob Slovenskem dnevu in se udeležil tudi kulturnega sporeda, na katerem je tudi navdušeno pozdravil vse udeležence. O Slovenskem dnevu poročamo v rubriki *Iz naše kronike*.

V ponedeljek, 17. novembra, je nadškof v družbi delegata Škerbca obiskal pomožnega buenosaireškega škofa, vikarije Flores mons. Guillerma Rodríguez Melgareja, v katerega pastoralno področje spada slovensko versko središče Slovenska hiša. Opoldne je bil gost pri Zvezi slovenskih mater in žena pri Dobovškovi.

V torek, 18. novembra, je obiskal Rožmanov dom v San Justu, v katerem dobijo naši ostareli zatočišče in oskrbo. Predsednik RD Peter Čarman mu je razkazal prostore, predstavil oskrbovance in važnost ter potrebe ustanove. Nato je nadškof romal v Marijino božjepotno svetišče v Lujanu, si ogledal slovensko kapelo Marije Pomagaj ter maševal pred milostno podobo lujanske Device. V torek je nadškof z delegatom Škerbcem obiskal tudi apostolskega nuncija.

V sredo, 19. novembra, je nadškof obiskal prof. dr. Milana Komarja in mu izročil odličje ljubljanske nadškofije za izredne uspehe na področju filozofije in etike, bronasto medaljo s podobo ljubljanske stolnice z napisom: „Za zvesto služenje - ljubljanski nadškof.“ Nato je prebil dan v Slovenski vasi pri sobratih lazaristih. Ogledal si je Baragovo misijonišče, farno šolo, ki jo obiskuje 2000 učencev, se srečal z Marijinimi sestrami in varovanci Doma sv. Vincencija za

ostarele in podelil 17 birmancem zakrament svete birme.

V četrtek, 20. novembra, je v jutranjih urah odpotoval z letalom v spremstvu dr. Grila in delegata Škerbca k rojakom v Mendози. Na letališču so ga sprejeli dušni pastir Jože Horn, predsednik Slovenskega doma Davorin Hirschegger, podpredsednika Jernej Bajda in inž. Jože Šmon in skupina rojakov. Gostje so kosili s sobratoma Jožetom Hornom in Janezom Cukjatijem, popoldne pa so odborniki gostom razkazali mesto, tudi Plazito República de Eslovenia, Cerro de la Gloria in božjo pot na Challao, proti večeru je bilo srečanje z odborom društva SD in ob 9 zvečer maša, med katero je škof obhajal 9 prvoobhajancev in birmal 8 birmancev. Pri maši je pel obnovljeni zbor. Ob koncu evharističnega slavja je bila na dvorišču doma slavnostna večerja.

V petek, 21. novembra, je letalo poneslo nadškofa in spremljevalca k rojakom v Bariloche. Na letališču sta nadškofa pozdravila dušni pastir Branko Jan CM in predsednik Planinskega društva arh. Andrej Duh s skupino drugih rojakov. Kosilo je bilo v restavraciji, gostom pa so rojaki razkazali mesto in okolico, Cerro Campanario in Catedral. Maša z birmo je bila v farni cerkvi Čudovite svetinje, ki jo je zgradil župnik Jan. Zakrament svete birme je prejel 9 birmancev. Po maši je bila skupna večerja v farni dvorani. Večerje se je udeležil tudi bariloški škof Frassia, ki je velik prijatelj Slovencev.

V soboto, 22. novembra, dopoldne je nadškof obiskal slovensko šolo v Planinskem stanu. Srečanje z učenci in učiteljstvom je bilo prisrčno. Mladi Miško Kambič je nadškofa takole nagovoril:

„V ponos nam je in v veliko veselje, da smo deležni osebnega srečanja z vami v teh prostorih Slovenskega planinskega doma pod patagonskimi gorami. Vinenu vseh učencev in učiteljic šole Jakoba Aljaža vas prav prisrčno pozdravljam.“

Pred vami stoji že tretja generacija slovenskih potomcev, ki še vedno brez zadrege govori, moli in poje, na žalost tudi kriči, v slovenskem jeziku. Rodili smo se vsi v novi domovini, ki je našim staršem in starim staršem v stiski na široko odprla svoje gostoljubno naročje in jo zato hvaležno ljubimo. Naša prava duhovna domovina pa je še vedno Slovenija. Predstavlja nam dediščino srca in jo sprejemamo kot poseben božji dar, ki bogatí našo osebno rast in razvoj, zato je ne bomo lahkomišelnó zapravili ali celo zavrgli.

Večkrat se pritožujemo zaradi

drobnih žrtev ali raznih zabav, ki nas mikajo na koncu delovnega tedna. Kljub temu nam slovenska šola pomeni veliko. Tukaj se zbiramo, ker so nas starši in učitelji vzgojili v zvestobi in ljubezni. Prihajamo, ker čutimo, da je tako prav in potrebno v svetu, ki izgublja vrednote vseh vrst. In prihajamo, ker bi nam vest ne dopuščala zatajiti svoje prednike, svoj narod.

Zahvaljujemo se vam za obisk in za podelitev svete birme devetim učencem naše šole. Prosimo vas za vaš pastirski blagoslov in da bi se nas kdaj spomnili tudi v molitvi, da bi še naprej vztrajali v zvestobi slovenskim in krščanskim izročilom. Vam pa želimo prav od srca, da bi vas božja pomoč in pogum še naprej spremljala pri vašem zahtevnem delu!"

Nadškof je pohvalil njihovo slovensčino. „Vi ste bogatejši od drugih otrok. Znete dva jezika in pripadate dvema kulturama in dvema svetovoma: latinsko-ameriškemu in slovensko-evropskemu. Vztrajajte, ne bo vam žal!" Na kosilo je škof Frassia povabil nadškofa s spremljevalcema, župnika Branka Jana in predsednika PD arh. Andreja Duha. Odhod z letalom se je zakasnil za 2 uri. Po prihodu v Buenos Aires je nadškof takoj šel na sklepno prireditev srednješolskega tečaja v Slovenski hiši, pri kateri je nagovoril abituriente in srednješolce s pohvalno in vzpodbudno besedo. Dejal je, da bi to, kar doživlja, lahko imenoval slovenski čudež v Argentini. Vendar ne gre za čudež, saj se

dá razložiti „s slovensko aristokratsko držo, klenostjo in modrostjo slovenskega naroda, ki ju vi izpričujete in potrjujete. Vaša jezikovna kultura, vaša kulturna obzorja niso omejena na ta del sveta. Vi ste sinovi in hčere dveh domovin, dveh kultur in dveh jezikov, zato so vam vrata na široko odprta tudi v Sloveniji."

Praznik Kristusa Kralja, 23. novembra, je bil višek nadškofovega obiska. Slovesna maša z birmo 133 birmancev je bil enkratni praznik za našo skupnost. Na to slovesnost so se pripravljali birmanci, njihove družine in sodelavci Slovenske hiše. Tone Oblak je prevzel vodstvo za okrasitev dvorane, v kateri je bila slovesnost, in vse Slovenske hiše, ki se je oblekla praznično. Oder je spremenil z religioznim čutom in estetskim okusom v prezbiterij bogoslužnega prostora. Veliko sliko binškošnega dogodka, prihoda Svetega Duha nad Marijo in apostole, za oltarjem je naslikal Stane Snoj. On je tudi naslikal napis, razpet med slovenskima mlajema na dvorišču Slovenske hiše: „Potrdite nas za Jezusove priče!" Oblaku in Snoju so pomagali pri urejanju prostorov Jernej Štefe, predsednik odbora za Slovensko hišo, Franc Bidovec, Nace Grohar, Tone Kastelic in Franc Vester. Za osvetljavo in ozvočenje sta skrbela Damijan Ahlin in Bogdan Magister.

Pred mašo so se birmanci z botri zbrali na vrtu Slovenske hiše, nato pa se za križem, narodnimi nošami in ministranti

ter z birmovalcem in somaševalci napotili v procesiji v bogoslužni prostor. Z nadškofom in dr. Grilom ter delegatom Jožetom Škerbcem so somaševali tudi kateheti Franc Bergant, Anton Bidovec in Franc Cukjati. Uvode v mašne dele je brala Saša Golob, berili Marjan Loboda ml. in Kristina Jereb Qualizza, mašne darove pa so prinesli starši birmancev. Med mašo je pel Mladinski zbor San Justo pod vodstvom Andrejke Selan Vombergar. Orglal je prof. Ivan Vombergar. V pridigi je nadškof Rode povedal tele misli:

Dragi birmanci in birmanke, dragi starši in botri, bratje in sestre!

V razgovoru med Jezusom in Pilatom vidimo, da je ta rimski oblastnik seznanjen z novicami, ki krožijo po Palestini, da bo vstal izmed ljudstva neki judovski kralj, ki naj bi ogrožal rimsko oblast. In Pilat sarkastično sprašuje tega človeka, ki je pred njim, ki so ga ujeli in ki so ga prej že mučili: „Si ti judovski kralj?" Jezus pravi: „Tako je, kralj sem." Toda ne v tistem smislu kot si ti predstavljaš, kot se tvoj vladar v Rimu boji. Nisem kralj, ki vlada z nasiljem, nisem kralj, ki vlada z vojaško močjo, nisem kralj, ki vlada z lažjo in sovraštvom. Moje kraljestvo je kraljestvo resnice. In tako se ta pogovor med Jezusom in Pilatom sprevrže v proces proti Pilatu in vsem, ki so mu podobni. Vsem, ki hočejo vladati s strukturami nasilja in laži, ki se poslužujejo sovraštva. Vsi tisti so obsojeni v Jezusovem kraljestvu, ki je kraljestvo resnice, pravičnosti in ljubezni.

Protokolarni obisk pri buenosaireškem nadškofu kardinalu Antonu Quarracinu.

Foto: Marko Vombergar

Dragi bratje in sestre! Danes bomo 133 vaših mladih potrdili v veri in bodo prejeli nalogo, da oznanjajo to kraljestvo pravičnosti in ljubezni in resnice, ki ga je Jezus prinesel na ta svet. Zakrament sv. birme je zakrament krščanske zrelosti. Kot že sama beseda pove, birma, ki smo jo prejeli preko nemščine - firmum - iz latinskega confirmatio, pomeni potrditev, pomeni utrditev v veri. Obred birme se začne s klicanjem Svetega Duha in s polaganjem rok nad birmancem, ki ga opravi škof, naslednik apostolov, in z maziljenjem s sv. krizmo. To pomeni, da Bog prevzame svojo last birmanca, sv. krizma pomeni, da Božja moč gre do dna, gre do srca tistega, ki je prejel ta zakrament. In da je zdaj neizbrisno zaznamovan z božjim znamenjem in da je zdaj božja last. Zakrament sv. birme je dopolnitev zakramenta

sv. krsta. Pri krstu smo postali Božji otroci, Božji sinovi in Božje hčere. Pri birmi se to Božje otroštvo v nas še utrdi. Kot pravi apostol Pavel: „Niste prejeli duha suženjstva, da bi živeli v strahu, ampak ste prejeli duha posinovljenja, v katerem kličemo: **Aba, Oče.**” Kajti Božja milost, Sveti Duh je bil vlit v naša srca in s tem smo prejeli milost posinovljenja. Birma nam torej nalaga in daje poslanstvo, da živimo kot Božji otroci. Da ravnamo v svojem vsakdanjem življenju kot Božji otroci. In zato navedimo tudi molitev v teh svetih obredih: „**Izpopolni v nas svetišče svoje slave in naredi iz nas pričevalce evangelija Jezusa Kristusa.**”

Tisti, ki je prejel zakrament krščanske istovetnosti in krščanske zrelosti, je dejansko vključen v skrivnost odrešenja in mora izžarevati to odrešenje, ki je v njem začeto, tudi s svojim življenjem. Krst nas je upodobil po Jezusu Kristusu, kajti bili smo krščeni v njegovo smrt in njegovo vstajenje. Pri krstu človek oživi to dramo odrešenja, smrti in vstajenja. Pri birmi pa v polnosti postanemo priče Jezusa Kristusa. Postanemo priče, ali smo poklicani, da postanemo priče tega novega življenja, ki nam ga je Bog podaril. Pri krstu smo postali člani Cerkve, vključeni smo bili v veliko občestvo Katoliške cerkve. Pri birmi pa so nam dani darovi Svetega Duha, da to svoje članstvo v Cerkvi v polnosti uveljavimo in da sodelujemo pri njenem poslanstvu. Prejmemo dar umnosti, dar

moči, dar pobožnosti in dar vednosti. To pomeni, da postanemo kristjani, ki znajo razlikovati med tem, kar je prava, resnična Jezusova beseda, in med tem, kar si mogoče ljudje po svoji fantaziji izmišljujejo in širijo tu in tam. Pri birmi je kristjanu dana tudi moč, da to vero izpričuje in da jo širi in brani pred svetom. In tudi, da razlikuje. Razlikuje med tem, kar je dobro, in med tem, kar ni dobro. Tako pri birmi postanemo zreli in odgovorni kristjani, polnopravno vključeni v Božjo Cerkev.

In vaša naloga, dragi birmanci in birmanke, je, da to Cerkev gradite. Da gradite to cerkveno občestvo, ki se zbira tukaj ali po drugih slovenskih domovih in širše tudi po vsej tej deželi. Cerkev je vaša stvar. Cerkev je vaš dom in gledati morate, da boste to Cerkev gradili s tem, da bo to prostor dobrote, prostor usmiljenja, prostor medsebojne pomoči, prostor razumevanja med vami, ne pa prostor tekmovanja, prostor konfliktov, prostor užaljenosti, prostor nevoščljivosti. Ampak, da boste zares gradili pravo Kristusovo Cerkev, ki je kraljestvo ljubezni, dobrote, razumevanja in medsebojne pomoči.

In, glejte, dragi mladi, kakšno dostojanstvo vam daje Bog. Apostol Peter takole opisuje, kaj so kristjani: „**Vi pa ste izvoljeni rod, kraljevsko duhovništvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo, da bi oznanjali velika dela njega, ki vas je poklical iz teme v svojo čudovito svetlobo.**” V to ste

poklicani, da pričate o luči, ki vam je dana, da pričate o svobodi, h kateri ste poklicani, da pričate o dostojanstvu kristjana kot Božjega otroka. K temu ste poklicani. In torej, da boste odslej vi, ki prejmete danes zakrament sv. birme, pravi pričevalci, pravi apostoli Jezusa Kristusa, ki širijo njegovo kraljestvo in branijo njegovo evangelij z besedo in življenjem. Njegovo kraljestvo, ki je večno in vesoljno kraljestvo. Kraljestvo resnice in življenja, kraljestvo svetosti in milosti, kraljestvo pravičnosti, ljubezni in miru. Amen.

Čeprav je bila dvorana zasedena do zadnjega kottička, spodaj in na balkonu, in je bilo v njej okrog 600 rojakov, je ves obred potekal urejeno in slovesno. Kljub vročini so vsi udeleženci doživljali svečanost kot nekaj izrednega. Tudi predverje je bilo polno udeležencev in mašno občestvo je seglo še na dvorišče. Po obredu so birmanci prejeli spominsko podobo od birmovalca in se z njim fotografirali. Mnogi od njih so se še posebej fotografirali v botri, starši družinami in prijatelji v dvorani, v cerkvi, na vrtu in dvorišču Slovenske hiše.

Popoldne je nadškof maševal še pri Svetogorski Kraljici v cerkvi sv. Rafaela v Devoto za predvojne naseljence in primorske rojake, ki so napolnili cerkev. Pel je zbor Svetogorski zvon pod vodstvom Vinka Klemenčiča in ob orgljanju Dorite Brezavšček. Po maši pa je bilo družabno srečanje v društvu Triglav. V sejni sobi so odborniki najprej predstavili društvo in njegova vprašanja, nato pa povabili nadškofa v gostinske prostore, kjer ga je pričakovalo veliko rojakov ob pogrnjenih mizah. Nadškofa je pozdravil predsednik Triglava Silvester Paulin, skupina otrok pa je pod vodstvom Ane Marije Selan zapela tri pesmice. Nadškof se je zahvalil za prijazen sprejem in zaželel društvu sodelovanje rojakov za ohranjanje vrednot slovenstva.

V ponedeljek, 24. novembra, je bil dan slovesa in odhoda. Več kot 30 predstavnikov slovenske verske in narodne skupnosti ter sorodnikov in prijateljev se je od nadškofa poslovilo na letališču. Nadškofov obisk je utrdil in poglobil našo povezanost s slovensko Cerkvijo in slovenskim narodom v domovini. Hvaležni smo gospodu nadškofu in njegovemu spremljevalcu dr. Janezu Grilu za obisk in vzpodbudno in prijateljsko besedo.

Sobota, 15. nov.: Srečanje nadškofa z otroki, učenci slovenskih sobotnih šol v dvorani Slovenske hiše.

BOŽIČNI PRAZNIKI V JANUARJU

Novo leto - praznik Marije, svete božje Matere

Prvega januarja, na osmino božiča, je praznik svete božje Matere Marije, ko se tudi spominjamo, da so Detetu dali ime Jezus. Ves Marijin pomen in vsa njena veličina je v njeni zvezi s Kristusom, v njegovem božjem materinstvu. Po Mariji se je izvršila čudovita „zamenjava“. Božji Sin je postal človek, da bi mi postali božji otroci.

Marija je najtesneje povezana s skrivnostjo božjega učlovečenja in našega odrešenja. Iz nje si je božji Sin privzel človeško naravo, da bi s skrivnostmi svojega življenja na zemlji osvobodil človeka od greha. Marija je Jezusova mati ne samo zato, ker mu je dala meso in kri, temveč tudi zato, ker je proniknila v njegovo skrivnost in je z njo kar najtesneje sodelovala. Kot Gospodova dekla je sama sebe popolnoma posvetila osebi in delu svojega Sina in se s tem pod njim in z njim postavila v službo odrešenja. Zaradi tega nam je Marija postala mati v redu milosti. Zato se tudi bogoslužje praznika obrača k Mariji, deviški Materi, ki je nevsiljivo

navzoča povsod, kjer je njen božji Sin.

Na začetku novega leta nas Cerkev priporoča varstvu nje, ki je dala začetnika življenja, Jezusa Kristusa. V svoji materinski ljubezni se vedno zavzema za brate in sestre svojega Sina, ki še potujemo in smo v nevarnostih in stiskah, dokler ne bomo prišli v blaženo domovino.

Dan miru

Prvi dan v letu je Cerkev posvetila tudi miru, prvi in najvišji družbeni dobrini, ki omogoča vsako drugo dobro v človeškem življenju. Vabi nas, naj o miru razmišljamo, ga vzljubimo, zanj molimo in delamo. Mir je sad pravilnih, urejenih odnosov z Bogom in sočlovekom.

Gospodovo razglasenje ali sveti Trije kralji

To je tretji božični praznik, pred njim pa tretji sveti večer, zato v mraku spet pokadimo in poštropimo domove. Tokrat napišemo s kredo na vrata letnico

in prve črke imena kraljev. Tudi pri jaslicah postavimo kralje.

Epifanija je grška beseda in pomeni prikazanje, razodetje, razglašenje. V Svetem pismu pomeni ta izraz božji nagovor človeka, ki zahteva s strani ljudi odgovor in odločitev. Praznik Gospodovega razglaše-nja 6. januarja nas spominja na dejstvo, da se je Bog modrim in po njih vsemu svetu razodel v človeški podobi. Vsi ljudje naj bi prišli k božji luči in spoznanju resnice. Oznanilo tega praznika je: Bog je za vse ljudi in za vse čase nepogrešljivi in nenadomestljivi odrešenik.

V Sloveniji in v deželah, kjer so vero prejeli iz Rima, se ta dan v ljudskem govoru imenuje praznik svetih Treh kraljev. Izraz trije kralji nam daje bolj nazorno in živo predstavo o daljnih častilcih iz poganskih krajev, ki so prišli počastit novorojenega Boga človeka. Evangelist Matej imenuje te popotne može modre ali mage. Njihova domovina je bila na Vzhodu (Perzija, Babilonija). Da so bili trije kralji, so sklepali po trojnem daru, ki ga imenuje Matej: zlato, kadilo in mira. Legenda iz 7.

Misli, sklepi in obljube

MARKO KREMŽAR

Prebiram knjižico, ki jo je založil, na pobudo našega dušnega pastirstva, maja 1988, na praznik Marije Pomagaj, „Katoliški svet Slovencev v Argentini.“ V njej ponovno odkrivam misli, ki jih je leto prej, na nedeljo Kristusa Kralja, II. Katoliški shod podal rojakom pod Južnim križem, „da bi jim bile luč na življenjski poti.“

Beseda, ki jo je napisal pokojni dr. Alojzij Starc po shodu na začetek knjižice, nas spomni, da nismo brodolomci, pozabljene žrtve kake slepe usode. „Vsemogočni Bog, ki vse modro in usmiljeno usmerja, je bil tisti, ki nas je varno pripeljal v novi svet, v deželo na južni polobli, k Srebrni reki. Nekateri, prav maloštevilni, pred dobrimi stoletji. Mnoge med obema vojnama, zlasti med leti 1924 in 1929. Politične zdomce pa po drugi svetovni vojni, po strašni revoluciji, po nečloveškem umoru 'dvanajst tisoč zaznamovanih'." Vsemogočni Bog, ki vse modro in usmiljeno usmerja, pa nas ni le varno pripeljal v novo deželo. Ohranja nas in vodi, kolikor se voditi pustimo. Ne da bi se dobro zavedli kdaj, nas je pripeljal med tem, prav kakor tudi rojake v domovini in ves svet, v novo dobo.

Nova doba, kateri so bila namenjena, pred desetimi leti, razmišljanja II. Katoliškega shoda Slovencev v Argentini, je tu. Ker prehod vanjo ni bil nasilen, ker prag ni bil zaznamovan, ga morda ne opazimo, a stopamo že po novih, neprehojenih poteh. Na teh naj bi nam, po besedah istega dušnega pastirja, „po

priprošnji Marije Pomagaj“ svetile tudi takrat zbrane misli in nas „dan na dan usmerjale k Očetu resnice, dobrote in lepote.“

Predsednik pripravljalnega odbora za Katoliški shod lic. Milan Magister je v pozdravu, na začetku sklepnega zborovanja, pojasnil namen takih shodov. „Katoliški shod je namerno snidenje starejših in mladih rojakov, da znova preverijo svoje katoliško mišljenje in slovensko zavest; da pregledajo svoje sodelovanje in ravnanje; da se zazro v prihodnost svoje skupnosti pa svojega naroda kot katoličani in Slovenci; da uvidijo poti, po katerih naj usmerijo svoje skupnostno življenje.“ Eden od namenov shoda je bil simbolično predajanje naše slovenske, katoliške bakle, ki gori iz vere in iz zvestobe, iz moralnih in iz kulturnih vrednot. A tudi ta predaja ni dejanje trenutka. Prav kakor je prehod v novo dobo postopen, je predaja odgovornosti za življenje v narodu in v skupnosti vprašanje let. Tudi ta proces je že v teku. Pri tem je prav, da poskrbimo stari in mladi, da bomo znali ohranjati dediščino pa hkrati uporabljati podarjene nam talente v skladu s potrebami in zahtevami časa. Nespremenljive vrednote lahko ohranjamo le tako, da jih sprejemamo vedno znova in jih osvetljujemo sebi in drugim v luči, ki je v novih razmerah prepoznavna.

Vrednote ostajajo, spreminjajo pa se razmere, v katerih jih moramo živeti. Spreminjajo se oblike starih nevarnosti,

ki grozijo izprazniti človeka. Kot je bilo rečeno ob isti priložnosti: „Poglavitna nevarnost sodobnosti ni več nekdanje borbeno brezboštvo z zmoto o bodočem zemskem rajju. Danes so ogrožene vse vrednote, zaradi posplošene brezbriznosti.“ Brezbriznost pa je mogoče pregnati le z močnimi nagibi, z molitvijo in z delom. Pri iskanju nagibov, pri smernicah za delo nam lahko pomagajo misli našega shoda, pri katerem bomo našli tudi stalne opomine h globoki osebnosti in skupni molitvi.

Tudi politične razmere v svetu in posebej še v Sloveniji so se od tedaj v marsičem spremenile. Zbrani na shodu smo izjavljali, da bomo „spremljali življenjski razvoj Slovenije“, ki takrat še ni upala na politično svobodo. V imenu človečanske etike in krščanskih moralnih načel smo „obsojali in odklanjali vsiljene politični ustroj v Socialistični republiki Sloveniji“, pa se hkrati zavzemali „za spravo v slovenski družbi“. (Sklepi, II 1-5). Prav je, da se spomnimo, kako je bil prebran v slovesnem vzdušju sklepnega zborovanja, med drugimi, tudi naslednji sklep:

„Ker imamo svobodo za dragocen in nedeljiv dar narave, pozdravljamo vedno glasnejše klice po slovenski politični neodvisnosti in pravni samostojnosti. Prepričani smo, da bi državna osamosvojitve dala Sloveniji novega poleta in ji omogočila vsestranski napredek. Razvijali bomo miselno utemeljevanje državne samostojnosti in se bomo zanj zavzemali doma in po svetu.“ Zdjaj je

stoletja nam pove tudi njihova imena: Melhior, Baltazar in Gašper.

Jezusov krst

Za božičem in Gospodovim razglasenjem je praznik Jezusovega krsta, ki ga praznujemo na nedeljo po Gospodovem razglasenju.

O Jezusovem krstu poročajo vsi prvi trije evangelisti kot začetnem dogodku Jezusovega javnega delovanja. Ko je prišel od Očeta določen čas, se je, čeprav je bil brez greha, uvrstil med grešnike, ki so od Janeza

prejemali krst pokore.

Kot Jagnje, ki odjemlje greh sveta, je hotel nepokorščino in napuh prvega Adamovega greha in grehe vseh Adamovih potomcev popraviti s ponižnostjo in s pokorščino. Jezusov krst v Jordanu je naznanjal in pripravljaj njegov dokončni odrešitveni krst, to se pravi smrt na križu. S krstom je bil Jezus tako rekoč uradno potrjen v svoji odrešitveni službi. Oče in Sveti Duh sta poroka, da je res božji Sin, in ga predstavitva svetu, da bi svet sprejel njegovo oznanilo.

S krstom je Jezus začel delo našega

odrešenja. S krstom tudi mi postanemo deležni tega njegovega odrešenja. Tudi za nas je krst začetek in izhodišče našega poslanstva. Vse teži za dosego polnosti v Kristusu.

S praznikom Jezusovega krsta se liturgično konča božični čas. Ima pa božični značaj tudi še praznik Jezusovega darovanja (svečnica), ki je na 2. februar postavljen zato, ker se takrat izteče 40 dni po božiču. V naši ljudski zavesti in pobožnosti je pravzaprav šele takrat pravi sklep božičnega časa. Zato navadno šele takrat pospravimo jaslice in nehamo peti božične pesmi.

GOVOR NA SLOVENSKEM DNEVU

BOŽIDAR FINK

Slovenci v Argentini že dolgo vrsto let namenjam o en dan posebnemu spominu na svoj izvor in pripadnost. Zbiramo se, da si povemo to, kar mislimo in čutimo vse leto, da so nam namreč vsi dnevi slovenski dnevi, čeprav nas stvarnost zaposluje v vsakdanjih dejavnostih in razpoloženju.

Prireditve, kot je današnja, so namenjene vsem srenjam slovenskega izseljenstva v Argentini, saj slovenstvo ni v izključni posesti ideološke skupine in še manj kake politične partije. Zgodovinska pogojenost, kulturne različnosti in morda interesna razhajanja pa še ne dopuščajo, da bi te slovesnosti množično obhajali z vsemi skupinami. Zato jih posebej oblikuje in zaznamuje skupina, ki izhaja iz političnega zdomstva. Tej sku-

misel o slovenski državi že uresničena in del naše zgodovine.

Poglavitne ideje, izražene na katoliškem shodu v Buenos Airesu, so dozevale med nami skoraj pet let, vse od devetdesetletnice pomembnega I. slovenskega katoliškega shoda, ki je bil leta 1892 v Ljubljani. Na pobudo msgr. Antona Oreharja so se zbirali po pripravljanih odsekih moške in žene različnih stanov in starosti k razpravljanju in oblikovanju izhodiščnih smernic, s pogledom uprtim v tretje tisočletje. Aktualnost teh misli ne upada, temveč raste. In vendar ujamemo le tu in tam v kakem govoru ali pridigi in še redkeje v tisku, da bi kdo navajal tedanja razmišljanja ali spominjal na sprejete sklepe. Škoda tudi, da so katoliški rojaki v domovini spregledali ta shod in izkušnje zbrane ob njem. Čeprav na oddaljenem koncu sveta, se je dogajal shod v slovenskem duhovnem občestvu. V marsikaterem pogledu je zaznamoval danes jasno razvidno prelomnico časov.

Besede, napisane in spregovorjene na Slovenskem katoliškem shodu v Buenos Airesu, so bile pretehtane. Zato naj govorijo same. Ne potrebujejo razlage. Vsak odstavek zase lahko nudi snov za razmišljanje in za delo. Zato je primerno, da se bomo srečavali z njimi na straneh naše revije skozi vse leto. Res je vsak izbor nepopoln, a kdor hoče več, naj še sam seže po tej bogati knjižici.

pini slovenstvo ni zgolj ideja in čustveni vzgib, marveč ji pomeni skup vrednot, ki jih je treba ohranjati in razvijati, ter ima zavest, da jih je treba tudi uresničevati za razvoj in napredek narodne celote.

To občestvo, ki se je v letih in desetletjih oblikovalo iz povojnega begunstva, je še zdaj neprezirljivo sociološko dejstvo, člen slovenskega univerzuma in menimo, da bo tudi neogiben predmet zgodovinskega in sociološkega preučevanja. Morda ni neskromno, če rečemo, da je vredno tudi spoštovanja in upoštevanja.

Pri tem se ne povzdigujemo na stopnjo čudeža in si sami ne nadevamo gloriole. Med seboj smo res imeli plemenite zglede samoodpovedi in žrtvovanja ter talente za družbeno oblikovanje, znanstveno odkrivanje in umetniško ustvarjanje. Doživljali pa smo tudi kar nekaj kriznih pojavov, ki so izhajali iz razlik v mišljenju in čutenju, neredko tudi iz človeške bednosti. Spomnimo se na napetosti, ki so izhajale iz težnje po avtonomnosti krajevnih jeder proti enotnemu osrednjemu vodstvu. Spopadali smo se ob vprašanju o slovenski državni samostojnosti. Veterani protikomunističnega boja so se razvrstili v dve skupini z različnim vrednotenjem nekaterih zgodovinskih dejstev. Vstajale so napetosti pri dejavnikih, ki so usmerjali napore predvsem v splošno izobraževalno delo, v času, ko je nastajala ustanova za bolj specifične kulturne dejavnosti. Ločevali smo se celo ob vprašanju, ali naj se imenujemo ideološka ali politična emigracija. V za-

dnjem času smo se razdelili še po strankarski pripadnosti. Ob takih pojavih smo včasih samo razmišljali, drugič smo živo razpravljali, kdaj pa se celo ostro sprijemali, tako da nam ni bilo prijetno.

Ali nas je tako ločevanje in prerivanje slabilo in nam grozilo z odmrtjem? Neprijazne sile so to od zunaj opazovale in poskušale izrabljati za svoje uničevalne načrte, a jim nikakor ni uspevalo. Iz naših različnosti je namreč rasla in se krepila enotnost. Zdravilna sila narave, ki ljubi raznoličnost in poganja življenje v uravnoteženo tekmovanje, nam je pomagala, da nismo nikoli ostali nespravljivo sprti in se je skupinski življenjski tok usmerjal tako, kot je ustrezalo notranjemu namenu družbenega pojava.

Ali smemo domnevati, da smo bili v tem zgled za razvoj slovenske družbe? Nasproti politični monolitnosti in vsiljevanemu enoumju smo dajali za primerjavo vzorec družbe, ki v svobodi, v neoviranem pluralizmu usmerja svojo pot, ustanavlja institucije in sprejema metode delovanja. Morda naš vpliv ni bil zelo pomemben. Lahko pa bo nekoč postavljen za vzor, kako delujejo naravni družbeni mehanizmi, če jih oživlja duh svobodnega sprejemanja vrednot tvarnega in duhovnega reda.

In prav skupne vrednote so tista vez, ki ni dala, da bi se razpustili in utonili v tujini. Gojili smo kulturo življenja, in če smo kdaj stopali v krogu ali na mestu, nam noge niso odvečevale, znašli smo se in se napotili naprej. Nikoli se nismo odmaknili od vpliva krščanstva in vedno je bila z nami Cerkev, katere dejavna prisotnost nas je duhovno bogatila, mnogokrat tudi duševno hrabrila. Duhovno in svetno področje sta bili vedno ločeni in si nista med seboj posegali v pristojnosti. Na skupnem in mejnem terenu pa je bilo

MISLI, SKLEPI, OBLJUBE

Iz zakladnice Slovenskega katoliškega shoda

- **Versko npravno življenje**, katerega vir in zgled je Jezus Kristus, učlovečeni Bog, naš Odrešenik, **je največji zaklad**, svetopisemski biser, temelj zemeljskega življenja in **poroštvo večne blaženosti. Zato ga bomo nad vse vrednotili**, si zanj prizadevali in v njem neprestano rasli v našem osebnem, družinskem in skupnem življenju. (Sklep A/1)
- **Hvaležni Bogu in Cerkvi**, ki nam je po konstituciji „Exul Familia“ iz leta 1952 omogočila slovensko dušno pastirstvo v svetu, vse rojake spodbujamo, da se z odgovorno ljubeznijo vključijo v naše versko občestvo, za katerega pod delegatovim vodstvom, ki je zastopnik slovenskih in argentinskih škofov, **skrbje slovenski duhovniki. Za duhovniške in redovniške poklice pa bomo redno molili, posebno še na prve sobote.** (Sklep A/15)

vedno in je tudi zdaj vzorno sodelovanje.

Posebno nas je nagibala k delavnosti in edinosti ljubeča skrb za usodo Slovenije. Od Slovenije smo bili nasilno odtrgani, ostajamo od nje še vedno telesno oddaljeni, a se ji nismo nikoli odtujili. Dolgo že ni med nami nikogar, ki ne bi preživel v tujini večjega dela svoje življenjske dobe. Naši mlajšega rodu se preseljujejo v Slovenijo in občutijo, kot da se vračajo domov. Slovenija nam je bila vedno v srcu, čeprav smo dolgo časa živeli v prisiljeni in prostovoljni karanteni. Domači režim nas je strahotno obrekel in nas hotel za vedno odpisati, mi pa smo čutili z rojaki, ki so trpeli drugače kot mi, in smo se iz brezupa upirali režimu, ker je vzplaval iz morja krvi in postavil smešno krinko, opičji obraz za bôginjo svobode. Sovražili smo res, a predmet naše jeze je bilo krivično nasilje nad dušami in telesi ter sistem, ki je nasilje opravičeval in izvajal. Zaradi protesta, ki se je tistim, ki nas niso mogli razumeti, zdel donkihotski, smo se osamili, zato da bi dajali vsaj slutnjo institucionalizirane zunanje opozicije. Domači podtalni duhovni odpor je bil nedvomno bolj učinkovit, a tudi povezan s tveganjem in žrtvami. Zato smo spremljali tamkajšnja prizadevanja z občudovanjem, razumevali pa smo vse, ki so bili obsojeni na nesvobodo in so si morali v tistem svetu zagotoviti življenjski prostor, še tem bolj, če so se zmogli dvigniti v ustvarjalen polet. Ne sprejemamo torej morebitnih očitkov negativizma. Res smo se miselno in čus-

tveno ograjevali, nikoli pa se nismo izločevali. Tudi zdaj nočemo biti nekaj ločenega, čeprav smo se posebej oblikovali. Težimo za tem, da bi bili priznani kot strnjena skupina, ki pa hoče biti organski del narodne celote. Zato zavračamo omalovažujoče ocene, da smo predaleč od slovenske stvarnosti, torej brez pomena ali celo moteči. Ne vdajamo pa se tudi ne občutkom, da smo si samozadostni in le sebi namenjeni. Živimo kot posebna družba v funkciji celotnega slovenstva in se ne uklanjamo zakritim zahtevam ali lastnim težnjam, da se temu poslanstvu odrečemo.

Propad sistema ter pravna in politična osamosvojitve Slovenije sta nam dala, da smo nanovo zadihali. Nenaravni idejni in praktični red se je sesul vase in slovenski narod je dobil svojo državo, h kateri je težil po naravi,

ne toliko po izrečenih zahtevah. To se je zgodilo na način in v času, kot si nismo upali pričakovati. Bilo je to zmaga nara-ve in za nas verne dar Milosti, obenem pa uspeh pogumnih osebnosti, ki so prisebno izrabile ugodne okoliščine ter privedle Slovenijo v samostojnost in k demokratičnemu redu. Mi smo kot vedno tudi v tistem času darovali ljubezen duhovni domovini in zvestobo nadnaravnim, človeškim in narodnim vrednotam. Smemo pa imeti tudi zavest, da smo si prizadevali pripomoči k razvijanju slovenske misli s kulturnimi stvaritvami in k utrjevanju prepričanja o pravici in potrebi državne samostojnosti. Tega ne govorimo kot samohvalo, čeprav se zavedamo, da smo z razglašanjem državne misli prehiteli glasove v sami Sloveniji.

Vsekakor smo Sloveniji še vedno zavezani, čeprav nismo več politična emigracija v ožjem pomenu. Vrata v Slovenijo so nam zdaj odprta, ne oponiramo več ustavnemu redu in kot državljani sodelujemo pri izbiranju državnih organov ter smo vanje celo osebno poklicani. Zato si še vedno in vse bolj pripisujemo pravico, da kritično presojava razmere, ki se nam ne zdijo ugodne. Če je v naravi demokracije, da opozicija nadzoruje oblast, je dopustno in zdravo, da tudi državljani v tujini izvršujejo nekaj kontrole nad razmerami v domovini. To funkcijo smemo opravljati kot posamezniki in tudi v skupinah. Kontrola ni formalna, ampak je samo moralna, zato se nam še

manj sme odrekati pravica do nje. Saj nam izvrševanje te pravice pomeni služenje, čeprav ima vsaj deloma tudi politični namen.

Razmere v domovini spremljamo in se veselimo dosežkov, skrb pa nam zbuja, kar v prehodu še ni preseženo iz prejšnje dobe. Pričakujemo hitrejše moralne konsolidacije in vidnejšega prehajanja iz stanja, ki ga pri delu prebivalstva zaznavamo kot komunikacijsko zavrtost. Ta je menda še vedno ostanek nekdanje ustrahovanosti. Veseli bi bili bolj sproščene pripravljenosti za organizirano uveljavljanje pristnih krščanskih vrednot in večje odprtosti za sprejemanje sodelovanja Cerkve s svetnim redom za splošno blaginjo. Globoko nas prizadevajo odkrite sovražnosti do cerkvenega voditeljstva, kateremu ponavljamo izraze solidarnosti.

Do slovenske države smo mnogo več kot samo lojalni. Kolikor nam je po razmerah mogoče, sodelujemo z njenimi oblastmi in zunanjim predstavništvom, saj so uradni organi naše domovine srca. Pri tem pa na osebni ravni odnosi ne smejo biti zgolj uradni, temveč naj bi bili tudi človeško topli. Zato pa je potrebno medsebojno odkrito spoznavanje in razumevanje. Od slovenske države pa pričakujemo, da nas bo obravnavala kot svoje, vendar spet ne samo kot varovance. Želimo ohraniti pobudnost in neodvisnost ter tako odvezovati državo od skrbniških bremen z nami. Odnos državnih oblasti in organov naj se ravna po

Učenci višjih razredov naših šol pojejo pod vodstvom ge. Mojce Jelenc na Slovenskem dnevu.

KONEC IMPERIJA, a ne zmote

MARKO KREMŽAR

(3) Papež

Avtorja papeževe biografije upra vičeno poudarjata, da je Karol Wojtyła vedno, pred izvolitvijo in po izvolitvi na čelo katoliške Cerkve, dosledno nastopal kot Poljak (H.H.186). Tako je, na primer, prosil predsednika Poljske Jablonskega, da je smel tudi kot papež obdržati poljski potni list. Zato ni bil izbrisan iz poljskega volilnega imenika, čeprav je postal suveren vladar druge države in vrhovni pastir Cerkve. Papež je, po besedah omenjenih življenjepiscev, videl v pripadnosti svojemu narodu izraz božje Previdnosti.

Čustva do domovine je izrazil novi papež tudi ob srečanju s kardinalom Wyszyńskim. Ko sta se ganjena objela, je zatrdil primasu poljske Cerkve: „Ta poljski papež ne bi sedel na prestolu sv. Petra, če ne bi bilo tvoje vere, ki ni klonila pred zaporom in trpljenjem, če ne bi bilo tvoje ga junaškega upanja in brezmejnega zaupanja v Mater Cerkev... Ni mi lahko odgovadati se vrnitvi, vendar če je taka Kristusova volja, jo je treba sprejeti in jaz jo

sprejemam. Molim, da bi nas razdalja še bolj povežala. Ne pozabite name v molitvi!” Poljski papež je moral skozi preizkušnjo neprostovoljnega zdomstva, ki pomeni za rodoljuba težko in mnogim nerazumljivo trpljenje.

Skrb za Poljsko in za vse narode, ki so bili pod oblastjo komunističnih režimov, je postala ena od vodilnih skrbi Janeza Pavla II. Sodelavcem je povedal, da ima pri delu za javno blaginjo zahteva po človekovi pravici do svobode vesti in do verske svobode absolutno prednost. „Diplomacija je že v redu kot orodje, a njen namen je odpreti vrata Kristusu!” (H.H.188). Verska svoboda, kot posledica širše, politične svobode, spoštovanje človekove osebe, socialna pravičnost na mednarodni ravni, poglobitev vere, upanja in ljubezni v cerkvenem občestvu, so ideje, ki jih je širil sveti oče deloma v govorih, deloma v okrožnicah, vedno pogosteje pa tudi na svojih apostolskih potovanjih.

Prvo potovanje, s katerim je naredil papež mnogo sivih las svojim diplomatskim sodelavcem, pa tudi državnikom, ga

je vodilo, komaj tri mesece po izvolitvi, v Mehiko. Ne glede na mnenje vatikanskega državnega tajništva je papež obljubil kardinalu Salazarju Lópezu, nadškofu iz Guadalajare, da bo prisostvoval Konferenci latinskoameriških škofov (CELAM) v Puebli. Ko so ga opozorili, da ima Mehika protiklerikalno ustavo in nima niti diplomatskih zvez z Vatikanom, je pokazal za take težave malo zanimanja. Hotel je obiskati svoje brate v škofovski službi, duhovnike in vernike, ne glede na državni protokol.

To je bilo za vatikanske diplomate nekaj nezaslišanega, a so se morali prilagoditi volji Petrovega naslednika.

Ob polosmih zjutraj, 25. januarja 1979, je odletel Janez Pavel II. z letalom Alitalia na svoje prvo medcelinsko potovanje. Spremljalo ga je 140 časnika. Večina govorov, ki naj bi jih imel papež na potovanju, je bila že napisana in prevedena, le glavni govor, namenjen škofom, zbranim v Puebli, je bil še v rokopisu, katerega je papež do zadnjega dopolnjeval in popravljal. Vedel je, da ga čakajo na potovanju težave. Med latinskoameriškim klerom je širila valove dvomov teologija osvoboditve. Hude socialne krivice v skoraj vseh državah latinske Amerike so bile vir nemirov. Vojaške vlade po eni in marksistične po drugi strani so puščale na vsej celini demokraciji kaj malo prostora.

Ko je stopal papež z letala na letališču v Mehiki, ga je čakalo kakih deset tisoč

sociološkem načelu subsidiarnosti. Tak odnos je v demokratični družbi edino zdrav v notranjem področju in želimo, da velja tudi v razmerju do organiziranega izseljenstva. Skrb države naj bo le v tem, da spremlja lastno življenje izseljenških skupin in jim po potrebi pomaga pri materialnem vzdrževanju in narodnokulturnem oblikovanju, pri tem pa se vzdrži vsakega razlikovanja glede na idejno in politično usmerjenost.

Najprej pa od države pričakujemo, da nam bo priznala čast poštenih sinov in hčera naroda. Del slovenskega ljudstva, ki je stopil v protikomunistični odpor, in tega v določeni meri predstavljamo, uradno še ni pravično obravnavan in njegovi pripadniki niso prišteti med tiste, ki naj se jim popravi materialna in moralna krivica. Od vsega najbolj žge prav tepanje časti, in to se more popraviti samo s priznanjem resnice. Pogledi na dejstva so lahko različni, resnica pa je samo ena. Mi se resnice ne bojimo, hočemo, da se razkriva v vsej pestrosti, čeprav bi bila kdaj neprijetna. Sprejemamo mirno in

tudi strokovno obravnavanje o taktičnih odločitvah in dejanskih nastopih. Za neovrgljivo pa imamo, da je bilo dopustno in nujno upreti se komunističnemu nasilju in da je odpor nastal iz čistega namena služenja narodu. Naša minimalna zahteva je, da se to po najvišjih organih države uradno prizna in razglasi. Če bo taka razglasitev vključevala zgodovinsko rešitev časti domobranskemu gibanju, bo to ustrezalo našemu prepričanju, da je bila pot, ki jo je izbrala nacionalna demokratična stran, čeprav mednarodnopolitično tvegana, v dejanskem položaju edino mogoča vsaj v temeljni usmeritvi, zato tudi pravno in moralno opravičljiva. Zgodovinska stroka se približuje taki ugotovitvi in pričakujemo, da jo sprejme tudi oblast. Sicer pa smo prepričani, da je treba vsaj zdaj pretrgati politično kontinuiteto s prejšnjim režimom, odreči mu moralno legitimnost in odpraviti njegove slabe posledice ter tudi prenoviti kadrovske zasedbe. Dokler se to ne bo zgodilo, bomo morali obžalovati škodljivo zaznamovanost slovenske drža-

ve v mednarodnem svetu in majhno verjetnost, da bo slovenska družba užila potrebno notranjo pomiritev.

Ker pa je današnja prireditve praznična, vabim, da se osvežimo s poezijo, katere kitice imajo obliko pivske čaše. V Zdravljici je razpoloženski program za ta dan in vse dneve našega bivanja. Pesnik oznanja veselje, ki izvira iz jasnega srca in očesa, kliče Božjo pomoč na deželo in ves slovenski svet, proti sovražnim sponam zahteva svobodo za Slovencev dom. Prosi, naj se vrnejo edinost, sreča, sprava, da bo trdna domača oblast in z njo čast. Povzdigne žlahtno lepoto mladega rodu in ga roti, naj mu noben strup ne usmrti ljubezni do domačije, ki naj jo bo pripravljen tudi srčno braniti. Potem pa pozdravlja druge narode, ki si prizadevajo, da bi bili odpravljeno prepri v svetu in bi ljudje uživali varno svobodo. Nazadnje napije na zdravje vsem, ki dobro v srcu mislijo in se zato po bratovsko zbirajo. Bog pa naj poživlja vse dobre ljudi!

To tudi mi s tega zbora kličemo rojakom v Sloveniji in po svetu!

ljudi, brez zastav in zunanjih znakov sprejema. Osemindesetletni poglavar katoliške Cerkve je z gibčnim korakom stopil po stopnicah in poljubil tla mehiške države in ameriške celine. Ko se je zaval, sta stala pred njim José López Portillo, državni predsednik, in njegova žena Carmela. Ker jima ustava ni dovolila, da bi sprejela gosta kot predstavnika države, sta to storila kot zasebnika (H.H. 202). Po kratkem pozdravu in papeževem prijaznem odgovoru sta se umaknila in pustila prostor predstavnikom Cerkve in ljudstvu, ki se je pričlenjalo zgrinjati od vseh strani in spremljalo gosta z rastočim navdušenjem, mimo vseh ustavnih, političnih in diplomatskih pravil.

Na tem potovanju je v šestih dneh, s šestindvajsetimi govori, s srečanji z verniki in z neverniki vseh stanov in poklicev pa z globoko zatopljenostjo v molitev, postavil sveti oče nekak model vsem naslednjim potovanjem. Tudi tukaj je našel čas, že drugi dan na ameriških tleh, za svoje poljske rojake. Spomnil jih je, naj bodo - čeprav razstreseni po svetu - povezani s svojo domovino po Cerkvi in po Čenstohovski Mariji. Prosil je, naj molijo za „poljskega papeža“, da bo mogel postati resnično katoliški, univerzalni papež.

Da vidijo verniki v njem res univerzalnega pastirja, je bilo jasno že naslednje jutro, ko se je peljal sveti oče v cerkev naše Gospe iz Guadalupe, kjer so ga čakali zbrani škofje latinskoameriške konference. Po uradnih poročilih ga je spremljalo na cestah nad štiri milijone ljudi. Papež iz naroda, ki časti božjo Mater pred podobo črne Čenstohovske Device, je stopal v svetišče, kjer mehiško ljudstvo z enako gorečnostjo moli pred črno Marijo iz Guadalupe.

Škofovska konferenca v Puebli se je pričela 28. januarja. Poleg papeža, ki je bil na njej kot opazovalec in gost, ji je prisostvovalo 32 kardinalov, 66 nadškofov, 131 škofov, 45 duhovnikov, 51 redovnikov, 4 diakoni in 33 laikov. Brazilski kardinal Alojzij Lorscheider, ki je nekaj mesecev prej v Rimu podpiral izvolitev Janeza Pavla II., je bil med zbranimi najvidnejši in najvplivnejši pristaš „teologije osvoboditve“ in sodelovanja z marksističnimi revolucionarnimi gibanji. A na področju katoliškega nauka Janez Pavel II. ni dopuščal dvomov. Odločno je zavrnil vsako sodelovanje z marksizmom, obsodil nauk o razrednem boju in prikazal Jezusa iz Nazareta kot Odrešenika in ne kot revolucionarja. Po njegovem uvodnem govoru ni bilo dvoma, da je novi papež podkovan v socialnem nauku svojih prednikov in da dobro pozna velike družbene krivice svoje dobe, katerim pa

ne išče rešitve s pomočjo marksistične doktrine, temveč le iz vrednot evangelija.

Kasneje je bilo slišati kritike, češ da je bilo ostro stališče Janeza Pavla II. do južnoameriškega marksizma in do teologije osvoboditve nekaka papeževa protiusluga Združenim državam, ki so pomagale pri rušenju komunističnega režima na Poljskem. Ker namigavata v tej smeri proti koncu knjige tudi Bernstein in Politi, je primerno poudariti, da papež ni zavzel stališča do omenjenih idejnih tokov šele, ko so se odločile ZDA za rušenje komunističnega režima na Poljskem, temveč že na tem, prvem apostolskem potovanju v Mehiko, pred celotnim škofovskim zborom latinske Amerike, tri mesece po svoji izvolitvi, ko ni imel še nikakih stikov z ameriško vlado.

Res pa je, da je imel Janez Pavel II. dan pred odhodom v Mehiko sestanek s sovjetskim zunanjim ministrom Andrejem Gromikovom, ki je hotel prepričati papeža, da v deželah pod oblastjo komunistične partije vlada verska svoboda. Papeža seveda Gromikove besede niso prepričale. Iz teorije in osebne izkušnje je vedel ter vztrajno opozarjal, da komunisti sistematično lažejo, ker ne spoštujejo resnice (H.H. 195).

Poljska

Po izredno uspelem potovanju v Mehiko se je lotil Janez Pavel II. z njemu lastno energijo rednega dela. Govori, bodisi ob nedeljski molitvi angelovega češčenja z okna v Vatikanu, bodisi na

poti, ter obširne okrožnice, ki jih je pošiljal med vernike, predstavljajo katehezo, iz katere bo Cerkev lahko še dolgo črpala.

Vendar so papeževa potovanja na Poljsko posebno poglavje njegovega delovanja. Lahko rečemo, da so izraz tistih globokih odločitev, s katerimi je poglavar katoliške Cerkve morda najsilneje posegel v politični potek svetovne zgodovine.

Prvič je stopil Karol Wojtyła kot papež Janez Pavel II. na poljsko zemljo 2. junija leta 1979. Bilo je nekaj minut čez deseto uro zjutraj. Kot mnogo let kasneje v Sloveniji, so tedaj na Poljskem zazvonili zvonovi po vseh cerkvah in zbudili odmev zvonov v Češki in Slovaški, v Vzhodni Nemčiji, Ukrajini in Litvi. Čez noč so izginile iz vidnih mest rdeče partijske zastave in namesto njih je bilo

videti le rdeče-bele poljske narodne barve. Samo v Varšavi ga je sprejemalo na cestah nad milijon rojakov.

Ko je stopal ob štirih popoldne s kardinalom Wyszynskim proti velikemu križu, ki so ga postavili ob tej priložnosti na trgu Zmage, se je papež ustavil in poljubil kamen na grobu Neznanege vojaka, ki je spomenik poljske slave. S tem dejanjem je povezal brez besed krščansko vero s tisočletno poljsko zgodovino. Pokazal je, da kot naslednik sv. Petra ostaja Poljak in da, čeprav daleč od domovine, deli usodo s svojimi rojaki. Nato je pričel s sveto mašo pred tristo tisoč verniki. Take koncentracije ljudstva niso pričakovale ne poljske ne sovjetske oblasti, ki so „iz varnostnih razlogov“ omejile dohod vernikov.

Pred to množico in vsem svetom, ki je sledil dogodkom po televiziji, je Janez Pavel II., po besedah vatikanskega državnega tajnika nadškofa Casarolija, z nekaj odločnimi besedami presekal z dvajsetletno „vzhodno politiko“, s katero sta njegova predhodnika Janez XXIII. in Pavel VI. skušala doseči kolikor mogoče mirno sožitje z državami pod komunizmom. Novi papež, ki je iz osebne izkušnje poznal posledice takih poizkusov, je nakažal vernikom in diplomatom drugačno pot. „... Kristus je ključ za razumevanje velike in temeljne resničnosti, ki je človek... Kristusa ni mogoče iztrgati iz človeške zgodovine, nikjer na svetu... Izločiti Kristusa iz človeške zgodovine je greh proti človeštvu!... Naj bo Kristus za nas vedno odprta knjiga življenja za prihodnost. Za

Dobri pastir izpod Pece

MILENA AHČIN

naš poljski jutri!" In ljudstvo mu je odgovorilo iz tisočerih grl: „Cristus vincit, Cristus regnat, Cristus imperat!“, nato pa zapelo kot mogočno zahtevo: „Povsod Boga“ (H.H.7).

Tudi drugod po svetu, kjer so po televiziji spremljali obisk svetega očeta na Poljskem, so komaj verjeli, da je kaj takega mogoče na ozemlju, ki sta ga nadzorovala partija in sovjetska armada. Med gledalci je bil tudi tedaj še malo znani ameriški politik Ronald Reagan, ki se je potegoval, da bi postal republikanski predsedniški kandidat. Ko je videl množico, ki je pozdravljala papeža, se je nagnil k svojemu katoliškemu prijatelju in kasnejšemu državnemu svetovalcu za varnost Richardu Allenu, ki je stal ob njem, in rekel: „Papež je ključna osebnost pri odločanju poljske usode.“ Prepoznal je prve razpoke na zidovju totalitarnega imperija. Alan je opazil, da je imel ob tem njegov na videz trdi prijatelj solzne oči (V. 36).

Poseben odmev pa je imel papežev

(9) Zadnja postaja škofa Gregorija

Rožmanovo veliko veselje je bila ustanovitev slovenskega bogoslovnega semenišča v Praglii. Po posredovanju patra Prešerna so dobili priznanje pravnega značaja teološke fakultete 25.6.1945. Po enem letu so se morali bogoslovci, ki so se medtem številčno že obogatili, seliti v Brixen. Proti koncu leta 1947 pa je škof začel misliti na selitev semenišča v Argentino. Res so se preselili v argentinsko provinco San Luis. Z državno podporo jim je tamkajšnji škof pomagal do konca aprila 1950. Spet je moral pomagati škof Rožman predvsem z darovi rojakov iz ZDA. V okolici Buenos Airesa so kupili večje zemljišče s skromno hišo. To je bilo treba preurediti in povečati. Škof je prosjačil povsod, kjer je imel znance. Poniževal se je, da je lahko redno podpiral 30 gojencev in pet profesorjev. Na misijonih in na svojih potovanjih je pridno nabiral denar za semenišče. Bil je ponosen nanj in ni mu bilo žal žrtev in odpovedovanja. Rektor dr. Gnidovec je pozneje zapisal o njem: „Ponižal se je kot berač, ko je prosil za semenišče.“

Škof je prišel v Ameriko leta 1948, v svojem 66. letu. Bil je izredno krepke narave, vedno zdrav in silno delaven. Nепrestano je potoval. Ko se je kje ustavil, ni nikdar počival. Spovedoval in pridigal je brez oddiha. Organiziral je nabirke za semenišče, za potrebne rojake, za Katoliški dom v Gorici.

Leta 1949 je prestal močen prehlad, ki ga je prisilil za nekaj dni v posteljo, prvič v življenju. Vendar je premalo

obisk tudi na majhno skupino Poljakov, ki so komaj leto prej pričenjali z ilegalnim sindikalnim gibanjem, ki so mu rekli: Solidarnost. Zbigniew Bujak, eden od voditeljev tega gibanja, je stal med množico, ki je čakala na svetega očeta, in se spraševal o smislu svojega delovanja. Policija ga je preganjala in čutil se je osamljenega in brez moči sredi družbe, ki jo je do potankosti nadzorovala partija. Tedaj je završalo okrog njega in videl je, kako je bela papeževa postava na avtomo-

počival. Vsak dan je maševal in potem leže sprejemal obiske. Tudi v Argentini je bil zelo bolan. Februarja 1952 je z visoko vročino in z motnjami v prebavi govoril na fantovskih duhovnih vajah in maševal. Več kot ves teden je s hudo vročino vodil razne pobožnosti. Bil je star 69 let. Bolezni, ki jih je prebolel, je zamolčal. Vendar priznava, da čuti znake staranja: utrujenost, pešanje oči. Ko je v juliju 1954 kljub hudi utrujenosti vztrajal do konca slovesnosti, se je v zakristiji sesedel. Naslednji dan v svojem dnevniku prizna, da ga je silna bolečina prisilila k počitku in še kosila ni mogel použiti. Nihče ni slutil, da ga je skrita bolezen že začela uničevati.

Tri leta po vrsti je škof sprejel povabilo duhovnika Vitala Voduška, ki je živel v milejšem podnebjju v San Francisco, Kalifornija. Prve dni leta 1956 je po daljšem izletu s slovenskimi duhovniki v San Franciscu zapisal v dnevnik: „Utrujen, prebavne motnje.“ Težave je skušal popraviti s postom. S silo je vstajal, maševal in pridigal. Vendar bolezen ni ponehala. Škof je 9. februarja po daljšem počitku spet maševal, a z veliko težavo. Zelo se je potil. 6. marca je šel na rentgensko slikanje, a izvida ni zabeležil v dnevnik. 10. maja je šel na misijonsko pot v Severni Ontario.

8. novembra 1956 je šel škof spet na pot v Argentino. Že po nekaj dneh ga je napadla slabost in moral je v bolnico. Po petih dneh preiskav je šel iz bolnice v semenišče, a v dnevnik ni zapisal nobene sporočila o izvidih. 22. novembra je spet maševal. V času do 22. aprila je spet zelo dosti delal, čeprav je bilo to poletje (1956-1957) izredno vroče in vlažno. V dnevnik je zapisal: „V nedeljo sem se prehladil in zdaj me dajeta vročina in želodec.“ Vendar ni počival. Spisal je nad 20 pisem. V dnevnik je zabeležil: „Boljši“. Vendar vsak zapisek konča s pripombo: „Zelo utrujen.“ Pozneje je priznal, da so ga potovanja zelo

bilu, ki je peljal po varšavskih ulicah, navdušila in razgibala ljudstvo. Začutil je, da stoji sredi svojevrstne „manifestacije proti komunizmu“. Kot je kasneje pravil, ga je tisti hip obšlo spoznanje, da tudi on s svojimi idejami predstavlja to množico. Tesnoba ga je zapustila. „Spoznali smo, da nas je veliko. Dvomov je bilo konec.“ Ideja Solidarnosti je dobila ob papeževem obisku, ne da bi Janez Pavel II. to slutil, odločilni zagon.

Drugič dalje

zdelavala. Slovenski duhovniki v Ameriki so hoteli povabiti zlatomašnika dr. Andreja Snoja na obisk v Ameriko. Zbirali so denar za stroške. A škof jih je zavrnil: „V tej starosti to niso užitki za zlatomašnika.”

Res škof ni znal počivati. Po svoji zlati maši leta 1957 je imel nepretrgano vrsto misijonov. Na dan vernih duš pa je le priznal v svojem dnevniku - nikomur drugemu ni tega zaupal -, da se slabo počuti: „Influenca je boljša, a zelo sem utrujen.”

27. decembra 1957 je spet odpotoval v Kalifornijo, v toplejše podnebje. Težje-gadelani prevzel, urejal je zaostalo pošto in pridigal. Zdi se, da je le začel malo paziti na zdravje. Zaradi mraza ni šel na pogreb patra Kazimirja Zakrajška. Marca 1958 je pisal, da si ne upa na pot „ne po vlaku ne po zra-ku”. - 13. marca je odletel iz San Franciscu.

Leta 1958 je bila stoletnica lurških prikazovanj. Škof Rožman je šel na pot 3. julija. Z veliko težavo je obiskal Bruselj; in potem v južni Franciji obiskoval Slovence. Bil je zelo utrujen in jed mu ni dišala.

V Lurdu je stal ob strani in morali so klicati zdravnika. Tega v dnevniku ne omenja. Vendar je 26. julija moral pozabiti na slabost, vodil je slovenske romarje. 30. julija je odpotoval v Pariz. V času do 23. septembra je v avtu prevozil okrog 10.000 km. Če bi svojim sprem-ljevalcem povedal, da mu je v Clevelandu zdravnik prepovedal daljše potovanje z avtom, bi ne mogel obiskati vseh slovenskih izseljencev. Tako je škof skušal izpolnjevati nalogo, ki mu jo je naložil papež Pij XII. v pismu, v katerem mu je odklonil prošnjo za razrešitev dolžnosti ljubljanskega škofa. Skrb za duše je bila odslej Rožmanova naloga kljub silni slabosti in zdravnikovi prepovedi.

4. avgusta 1958 je odšel iz Pariza proti svoji Koroški. Štiri dni je bil gost belih menihov na Tirolskem, potem pa je obiskal blejskega župnika Franceta Zabreta. Obiskal je tudi svojega nekdanjega tajnika Nandeta Babnika, ki mu je gosposinjila Rožmanova sestra Liza. Še isti dan je odšel v slovensko taborišče v Spittal, tam maševal in po kosilu odšel v Celovec. Obiskal je domačo vas, žive sorodnike in grob staršev. Sredi avgusta je bil v škofiji v Celovcu. 18. avgusta se je poslovil od šmihelske cerkve: „Zbogom, Šmihel!” Obiskal je svojo rodno vas in hišo, na Peco pa ni mogel več.

Ko se je septembra 1958 škof vrnil v

Cleveland, je zopet z vso vnemo začel z delom: birmovanja, pobožnosti, pogrebi, pridige pri slovesnostih. 9. decembra je začel tridnevne duhovne vaje. Opravi-l jih je v slutnji bližnje smrti. 13. decembra je napravil „duhovno pospravo”.

Leto 1959 je bilo v znamenju napadov slabosti. 7. marca zvečer ni mogel pridigati. 8. marca je imel mašo in pridigo. 5. julija je odšel iz Clevelanda v Minnesoto. 11. julija je imel hudo vročino. 12. julija je bila nedelja - ni mogel maševati. 13. julija zvečer je rekel, da hoče naslednje jutro maševati. Pripravili so mu v sobi zasilni oltar. Po spremenjenju je omagal, a po kratkem počitku je nadaljeval in končal mašo. Če nekaj dni je pisal prijatelju, da je spet zdrav.

26. julija je maševal v cerkvi. V teh dneh je naredil obračune za ta in za oni svet. Njegove zadnje skrbi so veljale argentinskemu bogoslovju in slovenski gimnaziji v Celovcu.

9. avgusta je bila nedelja. Ta dan je bil zadnjikrat na prižnici. V premoru med igro Miklova Zala v Clevelandu je zadnjikrat javno govoril. 27. septembra je bil zadnjikrat med rojaki.

Nameraval je potovati 9. avgusta čez Sao Paolo v Buenos Aires, a se je slabo počutil in ni šel na pot. Znova se je pripravljval za 30. september, hotel je na romanje v newyorški državi, a ni zmo-gel vožnje.

26. oktobra je bil sprejet v bolnico. Ker ni imel bolečin, se je obotavljal. Kaplan Godina ga je vendar pregovoril in mons. Oman ga je sam peljal v bolnico sv. Aleša. Pregledi so trajali tri dni. Bili so zelo boleči. Škof je zapisal v dnevnik: „Nisem maševal. Krvavenje močnejše.” 3. novembra je zapisal: „Potrebna operacija. Rak.” Čeprav je zelo trpel, je še vedno sprejemal obiske. Tudi nekatere posle je urejal. Ko je moral podpisati privoljenje za operacijo, je rekel zdravniku: „Zaupam v Boga in zaupam vam. Vašim in božjim rokam se izročam. Deo gratias.” Z izredno mirnostjo in vdanostjo je sprejemal svojo usodo. Kaplana Slapšaka je prosil za dolgo spoved. Kurata bolnice je prosil, naj mu pravočasno podeli zakrament svetega maziljenja.

Hotel je urediti tudi svetne zadeve. Kaplanu Godini je povedal, da ima pripravljen testament. Predzadnji duhovnik, ki je govoril s škofom, je pogovor takole opisal: „15. novembra, ko sem prišel k njemu, mi je govoril: 'Strašno trpim. Molite, molite zame in za moje

Dr. IVAN AHČIN

preganjalce, zaradi katerih moram trpeti’.” 15. novembra zvečer je bil pri škofu Jože Godina. Škof ni več mogel govoriti, le z roko je blagoslavljal in stiskal k sebi rožni venec.

16. novembra ob tričetrh na štiri zjutraj je škof Rožman izdihnil. Odšel je po plačilo križa.

Dve uri po škofovi smrti so o njej po vsem svetu poročali. Povsod so bile žalne komemoracije, maše zadušnice, spominske seje, govori. Papež Janez XXIII. je župniku pri sv. Lovrencu v Clevelandu Omanu poslal sožalno brzojavko.

Župnik pri sv. Vidu v Clevelandu Blaznik je hotel poslati telefonsko sporočilo v Ljubljano škofu Vovku. Po šestih urah čakanja so mu odgovorili, da tega imena ni v imeniku. Ko je zahteval škofijski ordinariat, je dobil enak odgovor. Vendar je Slovenija zvedela za škofovo smrti še isti dan iz radia Celovec in Trst.

Truplo pokojnika so balzamirali. 18.11. so ga prepeljali v cerkev sv. Lovrenca, kjer so se do sobote, 21.11., poslavljalje od njega nepregledne vrste vernikov. Ko so krsto zaprli, so jo prepeljali v clevelandsko stolnico pred glavnim oltar. Na pogreb so prišli skoraj vsi slovenski duhovniki iz Severne Amerike. Vseh duhovnikov je bilo okrog 80. Dan pred pogrebom so krsto prepeljali v cerkev frančiškanskega samostana v Lemontu. V to cerkev Marije Pomagal je škof Rožman pogosto prihajal.

Ves teden se je množica vernikov poslavljalja od svojega pastirja, maše

zadušnice so se opravljale povsod, kjer so bili Slovenci. V ponedeljek, 23. novembra 1959, ko je v samostanskem zvoniku zvonilo poldne, so spustili krsto v grob, na desni strani pokopališkega križa.

Škof Rožman je zagotavljal, da tudi po smrti ne bo nikomur odrekel pomoči. Vedno bo posredoval, če ga bo kdo prosil. Slovenski narod ima pri Vsemogočnem zvestega sina in velikega zagovornika. Ni se nam bati. Skozi vse viharje nam bo pomagal naš veliki priprošnjik, mučeniški škof Gregorij Rožman.

Imamo zadnji dve pismi, ki jih je pisal škof Rožman profesorju Ivanu Ahčinu. V prvem obupuje, da bi še kdaj mogel iti na daljšo pot, ker so mu našli težave v telesu. V zadnjem pismu, ki ga piše v slabem mesecu pred smrtjo, pa omenja, da je imel vse pripravljeno, da bi 30. oktobra potoval, pa se mu je stvar nenadoma poslabšala. Iz tega se lahko sklepa, da takrat res še ni imel hudih bolečin.

Drugače se je godilo dr. Ahčinu. Temu so istega leta že februarja odkrili raka in ga operirali, v hudih bolečinah je živel še celo leto. V tem času je dokončal še en zvezek Sociologije. Smrt prijatelja škofa Rožmana ga je potrla in od takrat

naprej je tudi on v strašnem trpljenju ugašal.

Cleveland, Ohio, 24. jul. 1959

Dragi gospod profesor!

Tak-le načrt sem imel, da Vam bom na Vaše obširno pismo od 5. t.m. osebno odgovoril, ko bi se morala tako circa 10. ali 11. avg. srečati - po kratkem obisku v Venezueli in São Paulo-Brasil. Pa je Bog energično prekrižal načrt - no: fiat. Zbolel sem na mehurju in prostati kar zares. Tako da niti misliti ni na kakšno pot. Vse kaže, da bom samo še za sobo in najbližjo okolico - sed Deus providebit - je doslej, bo tudi odslej. Tako, odpoved osebnega srečanja darujva drug za drugega. In naj Gospod s čudežem ohrani Vaše moči toliko, da bi vsaj v glavnem mogli še nadaljevati predavanja, dokler se bo semenišče še „izplačalo“ in držalo.

Navadno je pač tako, da „nasilen“ poseg kirurga v „intestina“ ves organizem nekako razburi, deloma drugače usmeri - in to se pozna včasih še dolga leta in vse življenje. In kdaj pa kdaj se bolečine še povzročajo, pa zopet potihnejo, da smo pač vedno opozorjeni, da je konec precej blizu, bolj kot si zdrav človek misli.

Ko tako premišljam svoje življenje: o, ljubi Bog, kod sem hodil, kod si me

vodil! Še ta misel me skuša, da bi za Omnes Unum napisal nekake „meditacije starega duhovnika“. Pa ne vem, če ni to le prazen domislek starih možganov, ne pa navdih Svetega Duha. Kaj pa bi imel takega povedati, da bi bilo vredno tiskati in brati, saj vsak duhovnik približno isto doživlja.

Veselite se še lepih dni, kar jih Bog da. Tisočkrat hvala za vsak njegov dober dan. V bolečinah in trpljenju pa naj Marija Pomagaj svojo mehko sveto roko položi na vas in na nas, da s svojim dotikom pomiri bolečine. Z njo „Žalostno Materjo“ in s Križanim združimo svoje trpljenje, da ne bo zastonj - ampak v zadoščenje in zasluženje. V tej misli in v tem namenu sva vedno na isti ravni v duhovnem stiku. Pozdrav in blagoslov!

Gregorij Rožman

24. okt. 1959

Dragi gospod profesor!

Danes me je presenetilo Vaše pismo od 16. t.m. Z veseljem sem ga sprejel. Hvala Bogu, da ste zopet doma. Pa žal, da stanje ni dosti ugodno. Ko bi vsaj prehudih bolečin ne imeli. Tako Vas pa bolečine in nespečnost preveč utrujajo in zdravljenje zadržujejo. Seveda je res, kar pišete, da je zgolj človeško vzeto Vaše sedanje življenje žalostno. Hvala Bogu, da imamo še drugo stališče - božje, in od tam gledano so morda dnevi, tedni in meseci trpljenja bolj dragoceni, kakor leta velike in uspešne aktivnosti. Boga častimo, če njegovo voljo izpolnjujemo, pa ali nas vpreže v nepretrgano zaposlenost ali pa položi na bolniško posteljo.

Zelo sem se veselil, da se bova še videla v začetku novembra. Vse sem imel že pripravljeno, da bi v petek 30. t.m. odletel, ostal čez Vse svete v Venezueli in potem prišel kar direktno v Buenos Aires - pa je zopet bolezen vse preprečila in sicer tako, da nimam kaj upanja, da bi še zmoždal daljša potovanja. Bolečin nimam, krvavim pa močno iz mehurja in danes je začela krvaveti tudi danko - torej nekaj podobnega kot imate Vi. V „spodnjih“ etažah mora biti nekaj gnilega. V ponedeljek 26.1.m. pojdem v bolnišnico, da se ugotovi, kaj mi je. Kaj bodo našli? Verjetno bo treba operacije - ki bi znala imeti uspeh kakor pri Vas -. Bo prav, kar bo Bog dal. Njemu zaupajva! Njegov poseben blagoslov na bo vedno pri Vas. Pozdrav in blagoslov!

+ Gregorij Rožman

Direktor „Družine“ dr. Janez Gril pozdravlja rojake na Slovenskem dnevu.

Foto: Marko Vombergar

Domobranstvo na Slovenskem

BOŽIDAR FINK

(5) Bojna skupnost z okupatorjem

Iz dosedanjega je že razvidno, kako se pravilno razlagajo besede v prisegi, ki govore o bojni skupnosti z nemškimi oboroženimi silami. Znano je, da je prav ta del prisežnega besedila povzročal domobranskemu vodstvu in moštvu največjo zaskrbljenost, vendar po logični razlagi in upoštevajoč tedanje razmere ni v njem ničesar nesprejemljivega.

Bojna skupnost med domobranstvom in okupatorjem je bila izključno zunanja, nikakor pa ne po namenu. Okupator je nastopal proti partizanstvu samo zato, da nastopal je zagotavljal varnost in ohranjal zasedbo območja zaradi strateških razlogov svojega bojnega načrta. Domobranstvo pa je branilo pravice svojega ljudstva pred domačim napadalcem. Okupator pri nastopih proti partizanom ni imel namena, da bi varoval pravice slovenskih ljudi, domobrancev pa ni skrbelo varnost okupacijskih oddelkov in sploh jim je bila tuja misel na kakršno koli pomoč okupatorju pri izvajanju njegovih načrtov. Obojim je bil skupen samo nasprotnik, proti kateremu so se bojevali hkrati, a vsak iz različnih razlogov in s povsem ločenimi, tudi nasprotujočimi si nameni.

Slovenska narava domobranstva

Iz besedila prisege je razvidno, da se domobranstvo ni podredilo nobeni avtoriteti, ki bi ne bila slovenska. Imelo je samo slovenske simbole in razpoznavne znake: kokardo, grb, zastavo, znake vojaških stopenj. Uradovalni in poveljevalni jezik je bil slovenski in tako je bilo poveljstvo na vseh stopnjah. Na vrhu je sicer slovensko vodstvo odgovarjalo okupacijski oblasti, ki je do preklica privolila v ustanovitev domobranstva. Okupator ni dopustil, da bi domobranstvo imelo svoje vrhovno operativno poveljstvo, dovolil mu je samo organizacijski štab. Okupatorjevi zvezni oficirji, ki so bili dodeljeni nekaterim domobranskim enotam, uradno niso imeli poveljevalne oblasti. To oblast so tudi oficirji izvajali zaradi smotnosti samo pri skupnih bojnih operacijah. Obljuba pokorščine pa je veljala samo slovenskim nadrejenim.

Razumljivo je, da je moralo domobranstvo na vrhu odgovarjati okupacijski oblasti, tako kot so odgovarjale vse javne funkcije in službe. Tudi domača sodišča so na vseh stopnjah delovala pod avtorite-

to zasedbene uprave, čeprav po domačih pravnih predpisih. Upravno so bila odvisna od nemškega pravosodnega svetovalca, vendar ni temu nihče nasprotoval in niso bili sodniki zaradi tega obtoženi nečaste kolaboracije.

Besedilo sploh ločuje domobransko poveljstvo od nemškega. Samo za nemške oborožene sile je rečeno, da so pod poveljstvom nemškega vodje. Domobranstvo se ni ne izrecno ne dejansko postavilo pod nemško poveljstvo, temveč se je zavezalo samo za skupen boj s tistimi silami, ki so podrejene temu poveljstvu, in še s to omejitvijo, da bo njihov namen samo obramba slovenskih interesov. Trditev, da so se domobranci povezali z nacisti in njihovim vodjem in da so se mu usodno vdali, je torej neutemeljena.

Domobranstvu in okupatorju so bili torej skupni le nekateri interesi. Okupator je privolil v ustanovitev domobranstva, po katerem naj bi si domačini zasedene dežele sami zagotovili javni red in varnost, kar je bilo sicer njegova dolžnost, hkrati pa je s tem računal, da se bo zmanjšala ogroženost njegove varnosti. Domobranstvo je v skrajni sili zaradi samoobrambe sprejelo od okupatorja opremo, preskrbo in nekaj orožja. To je bila vsa skupnost med domobranstvom in okupatorjem.

Kolaboracionizem drugje

Ker obtožujejo domobranstvo na Slovenskem, da je nečastno sodelovalo z okupatorjem, je primerno pregledati, kakšne so bile razmere in dogodki v drugih zasedenih državah. Za Norveško, Dansko, Holandsko, Belgijo in Francijo je ugotovljeno, da je bilo tam dosti izrazitih pojavov neposrednega in brezpogojnega sodelovanja z nemškim okupatorjem. Takih na Slovenskem ni bilo.

Najprej je treba upoštevati različne pravne učinke zasedbe in njene dejanske posledice. Vse omenjene države so bile zasedene kot države in so ta pravni položaj tudi obdržale. Danska je bila zasedena brez odpora ter sta kralj in vlada ostala na oblasti. Iz Belgije je vlada emigrirala, kralj pa je po kapitulaciji ostal na svojem položaju. Na Holandskem je ostal neokrnjen ves upravni aparat, na Norveškem in v Franciji pa se je sicer zamenjal režim in je na mesto prejšnje vlade stopila nova, ki je vsaj na zunaj kazala, da je v funkciji vrhovne državne oblasti. Položaj Slovenije je bil v primerjavi s temi državami

bistveno nižji. Sile osi Jugoslavije niso samo vojaško obvladale in jo zasedle, ampak so jo tudi kot državo hotele uničiti (debellatio). Slovenijo so si razdelile in si jo deloma protipravno priključile. Na slovenskem ozemlju ni bilo kontinuitete oblasti, niti upravne, še manj pa videza formalne vrhovnosti. Upravna oblast je bila v času domobranstva pri vrhovnem komisarju za operacijsko območje Jadransko primorje. V stanju, v katerem prebivalstvo nima pravnega predstavništva, na katero bi se opiralo vsaj moralno, o razmerju do sovražnikove okupacije odločajo posamezniki, ki pa nimajo enotnih sodil. Kadar gre človeku za obstoj in je navezan le nase in na najbližje, je treba v njegovem ravnanju marsikaj prezreti. Že samo s tega vidika ne gre vnaprej obsojati nastajanja vaških straž, iz katerih se je razvilo domobranstvo.

V omenjenih zasedenih deželah je kolaboracija imela že pred vojno zarodke v nacionalističnih in pronacističnih skupinah in strankah. Na Norveškem je Quislingova Stranka narodne enotnosti pripravljala nemško zasedbo. Na Holandskem je poleg drugih podobnih skupin najmočnejše delovalo Narodnosocialistično gibanje, v Belgiji na Flamskem je bilo najvplivnejše pronacistično gibanje Flamska narodna zveza, na Valonskem pa Degrellov Rex poleg drugih manjših skupin. V Franciji so delovala akcijska gibanja skrajno nacionalistične usmerjenosti s fašističnimi težnjami: Ognjeni križi (712.000 članov), Domoljubna mladina (200.000 članov), Francoska akcija in druga. Že leta 1926 je zraslo gibanje Faisceau (fasces). Po nemški zasedbi so se ta gibanja razmahnila in so se iz njih razvile politične sile, ki so privzele tudi nacistični program (Več o tem v David Littlejohn, The patriotic traitors, 1972, španski prevod Los patriotas traidores, Barcelona, 1975, Luis de Caralt Edit.).

Na Slovenskem ni bilo niti sledu o idejnem in programskem približevanju nacizmu in zato za naše razmere niso uporabni primeri kolaboracije iz drugih držav. Ne med obema vojnoma ne po zasedbi ni bilo med Slovenci nacizmu ali nemškemu ekspanzionizmu naklonjenega razpoloženja ali idejnega gibanja, zato niso utemeljene trditve o programsko zasnovanem kolaboracionizmu, kakršnega je bilo najti v mnogih zasedenih deželah.

Sodelovanje se je drugje kazalo tako, da so se že na začetku v nemški SS pri-glašali številni prostovoljci in se je izoblikoval iz njih celo poseben skupni polk SS Norland. Po nemškem napadu na Sovjetsko zvezo pa so se organizirali narodni oddelki z imeni Norveška SS, Danski

ŽENA in njen svet

REZI MARINŠEK

Kje je svet žene? V kuhinji, pri otrocih, pri pranju in šivanju, morda na vrtu? Vse to in še nekaj več. Tisti „nekaj več“ si malo ogledjmo.

Zdi se naravno, da mož po delu vzame časopis v roke, stopi k prijatelju, gre na kakšen sestanek. Prav tako je razumljivo, da otroci, pa naj bodo majhni ali veliki, pritečejo domov, se najejo in že vprašajo, če je mama zašila, oprala, popravila, kar so želeli - in jih spet ni.

Mlado dekle se poroči in če ostane doma ali kje blizu doma, sprejme mati še novo dolžnost za skrb za mladi par in pozneje še za naraščaj. Mlada žena pa ostane z mamino pomočjo še vedno prosta in hodi v službo, na razne tečaje, ohrani ali celo razširi krog svojih in moževih prijateljev, se zanima za razne stvari. Prerada pozabi, da ni več dekle, da bi morala postati žena-gospodinja, kasneje žena-mati, ki bi morala porabiti čas za svoje otroke in družinico, ki sta si jo z možem ustvarila. Če srečamo mlado ženo, jo najdemo polno novic, polno načrtov. Če jo pa povprašamo po mami, mimogrede odgovori: Mama je pa kar doma, ona je tega vajena, saj je bila vedno doma.

prostovoljski zbor, Holandska SS, Splošna flamska SS ter Flamska in Valonska legija, Francoska prostovoljska legija proti boljševizmu in pozneje Francoska prostovoljska skupina SS. Vse te formacije so bile pod poveljstvom Waffen SS in so se dejavno udeleževale zunanjih vojnih operacij. Prostovoljci so bili tudi zapriseženi, npr. na Holandskem s tem besedilom: Obljubljam ti, Adolf Hilter, kot svojemu vodji, da bom zvest in hraber. Prišegam, da bom do smrti poslušen tebi in vsem, ki jih boš postavil, da mi zapovedujejo. Tako mi Bog pomagaj!

Na Slovenskem ni bilo take vrste prostovoljskih naborov in okupatorjeve bojne enote in ne ustanavljanja slovenskih prostovoljskih legij za sodelovanje na zunanjih frontah. Domobranstvo je bilo ustanovljeno samo za domačo varnost in ni obljubljalo zvestobe tujim vodstvom. Tudi besedilo domobranske prislege se bistveno razlikuje od drugih priseg, v katerih se imensko obljublja Hitlerju zvestoba do smrti.

Prihodnjič konec

In mame so vedno doma. Tam, kjer so rodile, vzgajale otroke in se trudile za družino, se odpovedovale vsakemu razvedrilu, vsakemu osebnemu zanimanju. Vse je le za dom. Še za moža ni pravega časa. Ko pride mož utrujen z dela, najde pospravljen dom, pripravljeno večerjo, a ne najde nje, s katero se je poročil - in ona ne najde njega, ki ga je ljubila.

Marsikatera žena je tega že tako navajena, da se zdi, da ni pomoči. In vendar je. Človek ne živi samo od kruha. Saj je tudi žena človek in ima dušo, ima osebna nagnjenja, pozna veselje, ima zanimanja, do katerih ima pravico in celo dolžnosti. Bog je dal vsakemu človeku kakšen naravni dar. Dolžni smo ga po svoji moči razviti. Nihče ne zahteva od nas, da bi postali drugi Tolstoj, Maria Callas ali Madame Curie. Vendar moremo z lastno voljo in močjo, upoštevajoč razmere in razumevanje družine, razviti svoj naravni dar.

V našem času ni več prostora za matere-žrtve. Naše stoletje je čas matere-sodelavke, matere-žene, ki ve, kje in kako živi, ne le ona, ampak narod, kjer je doma, kjer si je ustvarila dom, in kaj je novega po svetu. Verjetno ne bo prebrala vsega časopisa in slišala vseh poročil. Za to ni časa in ne potrebe. Vendar novice v domovini in po svetu ne smejo neopazno mimo nje. Marsikatera bo rekla: „Že prav, a ni časa.“ Čas si moramo najti. Neka argentinska pesnica ima vedno pri sebi v kuhinji papir in svičnik. Kadar jo obide lepa misel med gospodinskim delom, jo zapiše. Družina se je tega navadila in nihče se ji ne čudi. Neka slovenska gospa ima vedno pri roki mapo, kamor spravlja praktične nasvete iz revij in časopisov. - Neka Slovenka mi je potožila: „Ko sem bila mlada, sem veliko brala, še doma sva z možem zvečer zlezla na peč in brala. Zdaj pa.“ Vendar zdaj najde čas za klepet s sosedo in za pretirano postrežbo otrokom. Pred dnevi sem brala: Kdor otrokom preveč pomaga, jim premalo naredi. Res je. Ker otroke vadi lagodnega življenja, ker jih ne nauči, da bi si znali sami pomagati, da bi se znašli v življenjski borbi. Otroci niso zrasti samo za to, da delajo, kar hočejo, da izbirajo prijatelje po svojem okusu, da po svoji pameti porabijo denar. Sa-

mostojni naj bodo tudi pri delu. Ne pustimo, da bi vse naprtili mami.

Me, ki imamo zdaj že več ali manj velike otroke, zamislimo se. Pričnimo, če je treba, znova. Zvečer si poiščimo urico časa za naša resnična zanimanja in za pogovor z možem. Preveč je že v navadi, da se po letih zgodi, da ima vsak svoje življenje. Saj sta se vendar poročila, da sta začela skupno pot. Seveda pričakujemo, da bo mož doma kaj naredil, kaj popravil. Vendar ni lepo, da ga že pri vratih napademo s seznamom pokvarjenih reči, podraženih stroškov in podobno. Če hočemo imeti zdravega moža, ne pričakujemo njegovega prihoda s pritožbami. Ali celo z vzdihom: Naj le pride, me bo že slišal!

Če smo v dolgih letih garanja zamenjale sebe in svojega moža, postojmo! Otroci bodo odšli, ostala bosta spet sama, kot takrat, ko sta se vzela. Pravijo, da v vsakem človeku ostane nekaj otroka. V vsakem zakonu ostane nekaj idile. Ne ostaneta sama dva stara človeka, ampak dva zakonca, ki spadata skupaj, ki se razumeta, ki sta strpna pri napakah in med seboj ljubezniva. Vse to je odvisno od obeh. Vendar ni nečastno, če je žena prva. Mož je veselo presenečen, če najde ženo lepo urejeno, prijazno, ženo, ki ne omenja reči, o katerih on noče govoriti. Ženo, ki mu včasih naredi majhno veselje. Verjemite, da se to povrne.

Perón je nekoč na vprašanje, kaj sodi o izobrazbi ženske, odgovoril: Malo kulture nikomur ne škodi. Kar potrebuje, je knjiga. Pravijo, da je knjiga dobra prijateljica. Gotovo ne vsaka. Pa saj nismo navivne deklice, ki bi ne vedele, kaj je za nas primerno. Mož bo gotovo

UMETNOST ZARADI UMETNOSTI

NADISLAVA LAHARNAR

Zaradi družabne človekove narave, zima vsaka njegova dejavnost, zamisel, struktura ali sistem za naslovljenca sočloveka. Vsebuje neke vrste sporočilo, namenskost, ki pa ne more biti druga kot lepšanje, lajšanje in bogatenje življenja, to se pravi služenja. To še posebej velja za umetnost vseh umetnosti, za politiko v malem in velikem, pa tudi za vsako produktivno delo, za znanost in umetnost.

Nobena dejavnost ni sama sebi cilj, tudi umetnost ne, saj na svoj način kaže k Bogu.

Res je seveda, da niti vsako umetniško delo niti znanstveno odkritje ne more biti pri vseh enako sprejeto in dojeto; ni vsem enako in neposredno

dostopno. Pa čeprav ne more vsem ljudem povedati istega in v enaki meri, ne neha biti sporočilo. Poedini sprejemnik ga dojame po svojih možnostih, v celoti ga pa dojame človeštvo in ga shrani v svojo zakladnico, da postane last človeštva.

Kadar pa je delo bolj ali zgolj tehnična virtuoznost, iskanje novih poti, protest, izraz razklanosti, nemoči ali celo ošabno-sti, je samo sebi cilj, brez vrednega sporočila. Še huje je, če se delo, zavito v plašč umetnosti, istoveti s proti-vrednotami.

Velike umetnine so blagovest, ki v vsakovrstni tematiki, vsebujejo plemenito sporočilo in kot kresničke v junijski večer o Luči govorijo, o Nje resnici, Lepoti in Dobroti.

presenečen, ko bo videl, da znamo misliti in presojati reči kot on ali njegovi prijatelji. Tudi nam bo počasi zaupal stvari, za katere je morda mislil, da jih ne bi mogle razumeti. Otroci, naši študirani otroci, nas ne bodo več gledali kot neizobraženke. V naši knjižnici v Slovenski hiši je cela vrsta knjig, ki nas čakajo. Mislite, da so bile napisane samo za mladino ali samo za moški svet?

Dr. Brumen je pravil, da je na poti v službo pogosto bral in celo pisal stoji. Tudi zase povem, da vedno jemljem na pot kakšno branje. Zdi se mi škoda neizbrabljene časa.

Če koga branje ne zanima ali je kljub vsemu prepričan, da nima časa, lahko poslušata kakšen zanimiv program v radiu, pri tem lahko opravlja kakšno ročno opravilo. Komur je Bog dal lep glas, ga lahko sebi in drugim v veselje izrablja. Kaj pa pletenje, vezenje, gojenje rož? Vse to je lepota, umetnost, dviganje duha. Neka filmska igralka je pripovedovala, kako je svojega prvorojenca nosila na sonce, poleg pa si je prinesla slikarsko platno in slikala.

Vse si ne moremo privoščiti vsako leto počitnic na daljni obali kot Ana Lindbergh, ki je vsako leto v svoji kočici premišljevala in pisala. Vendar bi si morda mogli privoščiti kratek počitek z možem. To naj bi bili drugi medeni tedni. Zakaj ne? Človek je toliko star, kolikor se počuti, in toliko ljubljen, kolikor ljubi. Če pa nikamor ne moremo, kar sedaj ni nič čudnega, si pripravimo počitnice doma. Kadar gredo otroci na počitnice in ostaneta z možem sama ali pa kakšen konec tedna. Svet se ne bo podrl, če bo kdaj malo manj počiščeno ali bo večerja bolj na hitro. Če z možem rada bereta, si izmenjavta misli o prebranem, privoščita si skupen sprehod ali kaj podobnega.

Kaj pa me, ki smo ostale brez moža? Ni prav, če se preveč navezujemo na otroke. Ni prav zanje in ne za nas. V sebi moramo najti moč za premagovanje samote. V oporo nam je lahko prijateljica ali kakšna organizacija. Ne zapirajmo se vase in ne ostajajmo ločene od drugih! Dostikrat je težko sprejeti resnico, da imajo druge može, jaz pa ne. Kennedyjeva vdova je pisala, da kljub smrti moža in otrok noče živeti le v spominih.

Videla sem uro z napisom: Zaznamujem le lepe ure. Tudi me delajmo tako! Naše in tuje napake in bridkosti naj bodo le nauk za prihodnost. Življenje je šola od rojstva do smrti. Ne postavljajmo si mej, skušajmo se izpopolnjevati! Ne mislimo, da je za kakšno stvar prepozno. Pojdimo med ljudi, pomagajmo, kjer moremo, in si pomagajmo! Tudi v jeseni življenja spoznavajmo in odkrivajmo nov svet!

10. okt. 1997 sta se v Tucumanu poročila OLGA ŽAKELJ in FABIAN DOMINGUEZ. Čestitamo!

Moji spomini (1935-1945)

BORIS KOMAN

(6) Vetrinje

Zgodaj zjutraj sem se zbudil na velikem travniku v Vetrinju. Bila je nedelja, 13. maj. Ogromen travnik prav od odcepitve pota od glavne ceste tja do velikega samostana z veliko cerkvijo je bil prenapolnjen z najrazličnejšimi skupinami ljudi, ki so se stiskali okrog svojih vozov, na katerih in ob njih so dospeli prav zadnje dneve - čez hribe iz svoje domovine. Tako so rešili vsaj svoja življenja pred novimi gospodarji komunisti, ki so zasedli domovino. Poleg svojega življenja so rešili samo to malo. In sedaj smo tukaj. Bog ve, do kdaj in kako. Sedaj ne ostane druga potreba, čimprej se nekako urediti s svojim in počakati v zaupanju v Boga. Tudi mala skupina mojih znancev od doma si je kmalu uredila za silo dom. Na nekem zapuščenem kamionu so sneli dobro ohranjeno plaho in za silo postavili nekak velik šotor. Za prenočišče je seveda bilo vse premalo prostora. Pa sila nam je pomagala, da smo se močno stisnili ponoči in tako prespali. Vse to se je urejevalo na desni strani pota. Begunci civilisti. Vse drugače se je razvijalo urejevanje domobranskih čet, ki so izbrali ta del tega velikega travnika. Civilistov nas je bilo okrog 6.000, domobranev pa več kot 12.000, poleg njih pa še nekaj srbskih vojakov. Končno tudi nekaj s Hrvaške.

Ker je bila ravno nedelja, sem pohitel proti cerkvi, da se tam dobim s krajevnim župnikom in uredim vse glede maševanja. Dobro nas je razumel in smo hitro vse to uredili. Ker nas je bilo skupaj z domobranskimi kaplani kar precej, smo deloma maševali v cerkvi naselja Zakamen.

Pri vseh mašah je bilo vedno veliko naših ljudi. Pa tudi pri šmarnicah, ker je bil pač mesec maj. Težje pa je bilo seveda s prehrano. Kar so ljudje prinesli do doma, je pošlo. Tako je res čudno, kako smo to preživeli.

V začetku smo bili kar dosti mirni, čeprav nismo vedeli, kaj bo z nami in doklej bomo ostali tukaj. Med tem so prišli za nami tudi nekateri lastniki konj, ki so jih domobranci vzeli za prevoz svojih stvari. Tudi nekateri z Brezovice. Ljudje, ki jih hiso poznali, posebno pa še srbski četniki, so jih osumili, da so špijoni za komuniste in jih zaprli na dvorišču krajevne šole. K sreči sem prišel jaz mimo na poti v cerkev. Pa so

me opazili in poklicali, naj jim pomagam. Seveda sem pojasnil tistim četnikom, kdo so, da jih dobro poznam, in so jih spustili. Tako so se mogli mirno vrniti domov s svojimi konji. Med njimi je bil eden z Lukovice, eden pa Rotar z Bičevja na Brezovici.

Pri raznih pobožnostih v cerkvi so med drugim za to zmožni ljudje lepo uredili tudi petje. To posebno prof. Bajuk. Skrbelo pa

ga je, ker ni bilo nobenih not, posebno za orgle. Pa se je ponudil mlad in suh gospod, da on zna igrati na orgle tudi brez not, kar na pamet. In se je hitro izkazal, da je odličen organist. To je bil Silvo Mihelič, salezijanec.

Kmalu pa je bilo konec tega mirnega življenja v taborišču. Začele so krožiti vesti, da mislijo Angleži vrniti domobrance v Jugoslavijo, tako tudi nas civiliste. Kaj je resnica? In na žalost so drugi teden bivanja v Vetrinju Angleži naročili domobrancem, naj se pripravijo, da jih bodo res prepeljali drugam. Nič pa, kam. Širile pa so se vesti, da jih bodo prepeljali v Italijo. Tako smo ostali spet bolj mirni.

Domobranci so se res pripravili in 24. maja je odpeljala angleška oblast prvo skupino. Lepo smo se poslovili in jim želeli srečno pot. Niti slutili nismo, kam gredo.

Tako so sledili ti prevozi več dni, drug za drugim. Vendar je bilo več nemira, ker so se začele širiti vesti, da jih niso peljali v Italijo, ampak kar v Jugoslavijo. Vsak dan večja zaskrbljenost, kam jih vozijo, dokler nismo začeli verjeti resnim pričam, ki so se mogli rešiti. Tako je bilo jasno, da vozijo vse v Jugoslavijo. Tudi zadnji transport, prav na praznik svetega Rešnjega Telesa, so odšli zadnji. Nekateri z moje fare so še zvečer spraševali, kaj naj storijo. Pa jim nismo mogli nič dobrega svetovati, ker se je že resno govorilo, da bomo za njim poslani tudi vsi drugi prav tja. Res so to vedeli že domačini. Ko smo se vračali z lepe procesije sv. Rešnjega Telesa, sem slišal glas domačinov: „Tudi ti so določeni za futer komunistom.“

Kaj pa sedaj? Med tem so nekateri

11. okt. 1997 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši
MARKO GABRIJEL CEPEDA, sin Carlosa in Helene roj. Miklavc.

našega vodstva iskali pogovor z Angleži. V začetku malo upanja. Vendar končno so se le odločili Angleži, da nas civilistov ne bodo poslali na isto pot. Prav na ponedeljek, 4. junija, so nam naši sporočili, naj se zberemo ob 11. uri, posebno družine z malimi otroki, češ da imajo Angleži zelo radi otroke. Ob napovedani uri je prišel vrhovni poveljnik Angležev med nas. Na nagovor našega zastopnika dr. Meršola je slovesno razglasil, da nas ne bodo vračali, in le v slučaju, če morda sam kdo to želi. To smo se oddahnili in tudi se lepo zahvalili dr. Meršolu. Pa seveda tudi Bogu.

Vendar še ni bilo gotovo, kaj so komunisti naredili z vrnjenimi domobranci. Ko je bilo tudi to pojasnjeno, je g. Pelan prejel težko nalogo, da to sporoči javno pri maši v cerkvi. In res je to storil. Uspeh je bil strašen takrat v cerkvi. Silno kričanje in jok, da je res šlo do dna srca. Pa ni bilo druge pomoči. G. Pelana pa so nekateri kregali, zakaj je to sporočil. Seveda on ni bil kriv. Spolnil je samo to, kar mu je bilo naročeno.

Ljudje se niso čisto pomirili. Nekateri pa so celo grdo govorili o duhovnikih in jih dolžili, da so oni vsega tega hudega krivi. Mene so naši dobri ljudje prosili, da naj pri maši nekaj spregovorim tudi o duhovnikih. In res sem pri maši 13. junija govoril. Sramotnje tvojega namestnika in duhovskega stanu, vzeto iz posvetilne molitve Srcu Jezusovemu. Po maši so se mi prav lepo zahvalili in čestitali. Res so nergači utihnili. Nekateri pa sploh odšli iz taborišča.

Sedaj smo se posvetili šoli, posebno ljudski. Imel sem verouk v vseh štirih razredih. Posebno pa še pri najmlajših, ker je bilo

med njimi nekaj, ki so se že doma pred odhodom v tujino pripravljali na prvo obhajilo.

Pouk smo imeli kar v odprtih hodnikih velikega samostana. Bilo je prav lepo. Le nekaj časa so nas med poukom motili otroci domačinov, družin iz Celovca. Te so poslali sem, da bodo bolj varni pred zračnimi napadi, ki so še bili prav ob koncu vojske precej nevarni in pogosti. Za dan prvega obhajila smo izbrali 21. junija, praznik svetega Alojzija. Izmed vseh so bili izbrani in dobro pripravljene: 5 iz drugega razreda in 7 iz prvega razreda. Od vseh menda živi še tukaj v Argentini en sam, Lojze Grbec.

Praznik prvega obhajila smo hoteli tudi na zunaj pogostiti. Zraven cerkve na levi strani smo dali pripraviti lepo pogrnjeno in okrašeno mizo. Le ena stvar nam je povzročila skrbi, kje dobiti primerne jedi. Nekaj so naprosila dekleta v okolici, pa je bilo bolj malo. Pa mi je rekla ena, da imajo Ljubljancani, ki so tam v tovarni nastanjeni, precej tega. To da je vse v rokah neke hude gospe, ki se je boji. Ko so mi povedali, da je to gospa Cirila, sem šel kar sam do nje. Poznal sem jo še iz otroških let izpred prve svetovne vojne. Bili smo sosedje in smo se skupaj igrali. „Cirila“, sem ji rekel, „slišal sem, da si ti zelo huda“. Pa mi je rekla, da ni res. In sem jo naprosil, kar bi rabili. Vse mi je izročila in tako pripomogla k lepemu praznovanju. S tem pa se je približal konec bivanja v Vetrinju. Že se je začelo govoriti, da bo to taborišče razpuščeno. Vse nas pa bodo Angleži prepeljali v druge kraje, ki bodo boljše oskrbovani. Tako odhod ni bil daleč. Res so nas en del prepeljali v taborišče Št. Vid ob Glini, večji del pa v Lienz.

Drugič dalje

IZ NAŠE KRONIKE

Celodnevni izlet učencev slovenskih šol je bil v soboto, 25. oktobra, na pristavo Baragovega misijonišča v Glew; za začetek so se udeležili svete maše, ki jo je daroval katehet France Cukjati, čez dan pa preživeli v igrah, ki jih je vodil Jure Urbančič; izleta se je udeležilo 370 otrok.

Mladinski zbor San Justo je v soboto, 25. oktobra, imel koncert v Našem domu; v 1. delu so peli dela Gallusa, Brucknerja, Brahmsa, Adamiča, Simonitja, Hubada in Vremšaka, v 2. delu pa skladbe argentinskih avtorjev (Damián Sánchez, Felipe Boero, Ariel Ramírez: Misa Criolla); pri kreolski maši so peli kot solisti Marcel Brula in Andrej Gril, na orgle je igral Ivan Vombergar, charango Franci Gril, kitaro Anči Puntar, tolkala Patricija Gril in Marta Selan; zborovodkinja: Andrejka Selan Vombergar; scena: Tone Oblak.

Na sestanku ZSMŽ so se 5. novembra članice pogovarjale z inž. Jernejem Dobovškom o volitvah v Sloveniji; 3. decembra je ZSMŽ imela občni zbor v Slovenski hiši.

V Marijino božjepotno svetišče v San Nicolás je romala skupina žena ZSMŽ iz Ramos Mejía in San Justa 7. novembra; spremljal jih je prelat Jože Guštin.

Sanjuška gledališka skupina, v režiji Blaža Mikliča, je 8. novembra v Našem domu ponovila veseloigro Ljubezen za bolezni.

Domžalski komorni zbor z zborovodjem Karlom Leskovcem je pod okriljem ZS imel v petek, 28. novembra, celovečerni koncert v Rožmanovi dvorani Slovenske hiše; v 1. delu programa je zbor zapel Ipvavčevo Slovenska dežela, Nedvedovo Nazaj v planinski raj, Foersterjevo Večerni ave, Ipvavčevo Domovini, Grbčevo Preljubi fantič moj, narodno Oblaki so rdeči, Tomčev Venček narodnih, Kramolčevo N'mav čez jizero in Vrabčevo Bratci veseli vsi; v 2. delu koncerta pa Na tujih tleh (Funtek-Pirnat), Kaj pa je tebi ljubica (Boštjančič), So še rožce v hartelmu žawowale (Švikaršič), Polka je ukazana (Vrabec), Čej so tiste stezice (Tomc), Travnice so žje zalene (Marolt-Lebič) in En starček je živél (Vremšak); nekatere je spremljal citrar Tomaž Plahutnik; v začetku je Mladinski zbor San Justo zapel 3 pesmi, za sklep pa sta oba zbora zapela 3 pesmi skupaj; sceno je pripravil Tone Oblak; domžalski zbor je pel že med mašo v cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi na Slovenskem dnevu v nedeljo, 16. novembra, imel koncert v Mendozi in Carapachayu, med mašo v San Justu in v Našem domu, v šoli škofa Rožmana v San Martinu in ob obisku Slomškovega doma.

17. okt. 1997 je bil krščen v kapeli nadškofijskega ordinariata v Ljubljani KSAVER RODE, sin odv. Andreja in prof. Monike roj. Bukovec.

OČE

FRANCI MARKEŽ

Težki, sivi oblaki so se kopičili na obzorju in se počasi raztezali po večernem nebu. Bila je pozna jesen in noči so že postajale presneto hladne. Skrivača sta sedela pod bukvo, kjer sta se na večer dobivala, da noč prebijeta skupaj. Čez dan sta bila vsak zase, enemu je lažje uiti, če bi ju ravno zasledili. Že od konca maja se skrivata po Gorjancih, blizu domače vasi. Kot dolenjska domobranca sta bila pri zadnjih enotah, ki so se umikale proti meji, a je niso več dosegle. Po dolgi, težavni nevarnosti in pripetljajev polni poti sta se vrnila v domači kraj.

„Mrz je že, zima bo kmalu tu. Pripraviti si morava skrivališče v kakem rovu ali jami,“ je Tone prekinil molk.

„Sem si že ogledoval primeren prostor, a treba bo kopati, da bo jama dovolj velika,“ je odvrnil Jože.

„Kmalu morava začeti, da naju sneg ne prehiti. Dobro bi bilo tudi, da si pripraviva nekaj zaloge.“

„Če se dovolj zoblači, bom šel domov po kramp in lopato.“

„Le pojdi, jaz ti bom sledil od daleč,“ mu je odvrnil bratranec.

„Za vsak slučaj.“

Oblaki so se kar naprej kopičili in bila je tema kot v rogu. Jože je vstal in se počasi, s težkimi koraki začel spuščati po bregu, proti domači vasi, ki je ležala kake trideset ure nižje v dolini.

„Pa še malo kruha prinesi in nekaj sadja...“ Jože ga že ni več slišal. Zatopljen je bil v svoje misli in moreča skrb ga je grabila. Vedno ga je skrbelo, kadar se je napotil domov, zaradi sebe in zaradi domačih. Vedel je, da rdeči - partizani - vedo, da se skriva nekje v bližini. Ni se odzval njihovemu pozivu, da se javi - „nič se mu ne bo naredilo, morda bo nekaj dni zaprt, potem bo pa vse v redu.“ - Da ga do sedaj še niso mogli ujeti, jim tudi ni šlo v račune. Ker so stalno okrog njihove hiše, je sklepal, da jim je veliko na tem, da ga dobe v roke. Prevečkrat so pred njegovo četo morali bežati, da bi sedaj kar tako odnehali.

Hodil je počasi, oprezno. Poznal je vsako drevo, vsako grapo, jaso in grmičevje. Saj je bila to njegova hosta, ki jo je nešteto krat prehodil kot otrok in kot pobec.

Med drevjem se je prikazala prva hiša. Koj za njo pa je stala njihova domačija. Obstal je, prisluškoval in napenjal oči. Vse je bilo mirno, tiho in v temi, le pri njih je v

sobi gorela luč. Čudno, saj je ura gotovo že čez deset. Malo je še postal in se ogledoval, a skrb in mrz sta ga gnala naprej. Blizu hleva je s palico udaril ob kol, znak domačim, da prihaja. Luč v sobi je ugasnila. Slišali so ga. Stisnil se je ob steno hleva in čakal. Hišna vrata so se premaknila. Vse je bilo mirno, nobenega glasu od nikoder, še psi niso lajali. Premikal se je tesno ob steni in smuknil skozi priprta vrata. Sprejela ga je sestra.

„Jože, si prišel!“ Že več tednov se nista videla. Zadnji čas se ga tudi ona ne upa več poiskati v hosti; vedela je, da jo zasledujejo.

„Lopato in kramp bom vzel, si morava skopati skrivališče za čez zimo. Čez nekaj dni prinesen vse nazaj. Pa če je kaj kruha, bi ga vzel malo s sabo.“

„Ja, Jože, da si prišel!“ je sestra od veselja in zaskrbljenosti preslišala njegove besede.

Šla sta po kratki veži in stopila v temno sobo. Vajen temé, je videl obris matere, ki je sedela v kotu za mizo. Samo glavo je dvignila in dihnila: „Jože!“ Iz drugega kota je prihajalo zamolklo hropenje.

„Kaj je z očetom?“

„Bili so zopet tukaj. Danes zvečer.“

„Kdo?“

„Saj veš, oni, ta rdeči. Šest jih je bilo. Iščejo te. Tebe in Toneta.“

„Saj vem, a niso tako neumni, da bi me iskali doma.“

„Ne, Jože. Vedo, da vemo zate in nas hočejo prisiliti, da te izdamo ali pregovorimo, da se jim javiš.“

Jožeta je pretreslo. V hipu je razumel, zakaj je oče tiho in zakaj leži in hrope v kotu.

„Barabe, preklete barabe, strahopetci!“ je bruhalo iz njega.

„Potihoma govori,“ ga je mirila

prestrašena sestra. Stopil je proti kotu in prižgal luč. Oče je ležal na pogradu in drgetal. Odgrnil ga je. Ves podplut in pisan je bil od udarcev. Gledal je vanj z zabuhlimi očmi. Bolečina in prošnja je bila v tem pogledu.

(Ni pustil ugasniti luči. Naj pridejo! Ne bo odšel sam na oni svet.)

„Jože, sin, ne morem več... Vidiš, tako le me hodijo pretepat, da bi te s tem prisilili, da se jim podaš...“

Zatikalo se mu je, težko je sopesel, nabiral je moči.

„Nismo ti tega hoteli praviti, sedaj pa sam vidiš.“

Streslo ga je po celem telesu. Zaprl je oči in zamolklo, obotavljajoč se, nadaljeval:

„Na kolenih te prosim, prijavi se, morda se ti res ne bo nič zgodilo. Le da bo tega pretepanja konec.“

Poiskal je njegovo roko, jo stisnil in dolgo molčal...

„Ne Jože, saj to le tako rečem. Veš, star sem že in zelo boli. Jutri bo pa bolje.“

V skrivačevi glavi se je vrtelo. Poznal je rdeče, saj jih je nekaj let preganjal po gozdovih in odkrival njihova zahrbtna grozodejstva. A take podlosti vseeno ni pričakoval. Od desetih domobrancev, ki so se od začetka skrivali v tem okolju, sta vztrajala le ona dva. Drugi niso vzdržali ali pa so verjeli obljubam in se javili partizanom. Zasliševali so jih, spustili domov, a po dobrem mesecu so drug za drugim vsi izginili. Sama sta ostala v tem okolju in to partizani tudi vedo. Če jim je toliko zanj, zakaj ju ne pridejo iskat v hosto. Tolikokrat so po njej križem bežali, tolikokrat se skrivali v grapah in jamah, da vsak kotiček dobro poznajo. Pa jih res ni toliko v hlačah, da bi se jih šest ali deset upalo na dva?

„Preklete barabe,“ je še siknil, ugasnil luč in odšel. Ne od matere ne od sestre se ni upal posloviti. Stiskalo ga je v prsih. Sedaj je poleg vsega drugega kriv še za to trpljenje.

Pot nazaj je skoraj preletel. Ni prisluškoval in se ni oziral, ne na levo, ne na desno. Vseeno bi mu bilo, če ga sreča vsa vas. Pljuval bi jim v obraz. „Šleve strahopetne, po šest skupaj vas hodi pretepat starca. Hrabri borci! Spolnimi hlačami ste begali tu okrog in še sedaj se ne upate res prijeti za puške in nas poiskati.“

Tone je bil že v skrivališču.

„Daj malo kruha.“

„Ni ne kruha, ne krampa, ne lopate.“

„Nisi mogel noter?“

„Bil sem v hiši?“

„Pa kaj?“

ZAPORI STANISLAVA LENIČA

MARKO KREMŽAR

„življenjepis iz zpora“, marveč za življenjepis, pisan pod prisilo.

To je opazila tudi Alenka Puhar, ki je objavila pod naslovom „Prisilna literatura - Skupinski portret z biričem v ozadju“ v Književnih listih ljubljanskega Dela (21.8.97) o knjigi obširen in posrečen komentar. V uvodnih odstavkih pravi:

„Gre za 'literaturo', ki to ni hotela biti, temveč je bila izsiljena. Nastala je v preiskovalnem zaporu, rednem zaporu in na prisilnem delu, ker je tako zahtevala policija... Bila je del preiskave in del kazni. Je v najtesnejšem sorodu z ovajanjem in samoovajanjem. Je tako blizu strupa in orožja, kot besede sploh lahko pridejo. Morala bi imeti čisto na začetku 'navodilo za uporabo', nekakšno svarilo, mogoče nekaj stavkov, kot so ti, ki jih je 2. marca 1946 zapisal v dnevnik Edvard Kocbek. 'OZNA, to je strašna zadeva. Nihče ne ve, kdo pije in kdo plača. V palači Slaviji se vsi tresejo drug pred drugim...’”

Tega 'navodila za uporabo', o katerem govori Puharjeva, pri knjigi pogreša bralec, ki pozna vsaj del prostorov in razmer, v katerih je Leničev rokopis nastajal, iz lastne izkušnje. Tako se lahko zgodi, da mlajši rod bere knjigo, kakor da bi v resnici šlo za spomine, ki jih je rajni škof pisal v zaporih, da bi si krajšal čas. Pa ni bilo tako. Pozoren bralec bo opazil, da je skrito za vsakim poglavjem nenapisano vprašanje zasliševalca, da je v vsaki vrstici prisotna skrb, kako napisati resnico, a tako, da ne bo škodila ne piscu in ne drugim.

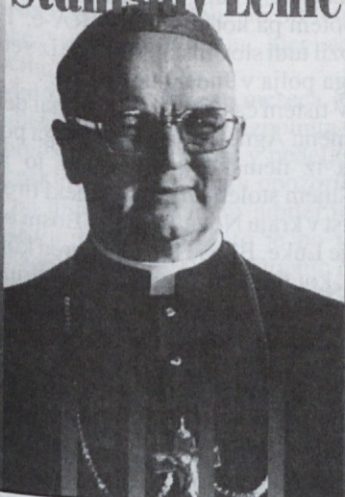
17. maja 1997
je bil krščen v cerkvi
Marije Pomagaj
v Slovenski hiši ALEKS
MARTIN ŠTOKA,
sin Nestorja in Beti
roj. Miklavc.

Predvsem, kako obvarovati pravo podobo odsotnega škofa Rožmana, ki je bil posredno glavni predmet zasliševanja.

Lahko je zapisati, da je bil Lenič mesece zaprt v samici, a pri tem je treba pomisliti, da so meseci sestavljeni iz samotnih tednov, dni, ur, minut. Mogoče bi jih samotni pripornik s tako ali drugačno besedo lahko skrajšal, omilil? Do kod lahko pisec ugodi nasilju in kako naj zastavi besede, da si ne bo naprtil še večjega trpljenja? To je skušnjava, s katero se mora boriti vsak pripornik in ki tudi duhovniku Leniču ni bila prizanešana. Do kod lahko popustim, da ne izdam svoje vere, prepričanja, prijateljev? Veš, da so okrog tebe zaprti tudi ljudje, katere je ječa zlomila, ljudje, ki na zaslišanjih pripovedujejo o tebi. A ne veš z gotovostjo, kdo so to. Lahko slutiš, a še pri tem paziš, da ne bi storil komu krivice. Veš, da je za vsakim vprašanjem past, da mora biti odgovor pretehtan. Pisanje življenjepisa v takih razmerah je muka.

Pri vsej pažnji je zasliševalec včasih spretnejši od jetnika. Kaj pomaga, če si se stokrat izognil zanjki, če si jo enkrat

Tamara Griesser-Pečar
Stanislav Lenič

Znana in zaslužna zgodovinarica Tamara Griesser-Pečar je pripravila za izdajo pri celovški Mohorjevi družbi zanimivo in svojevrstno knjigo. Izšla je pod naslovom „Stanislav Lenič - Življenjepis iz zpora“. Ob pozornem branju se je težko ubraniti vtisa, da je v naslovu neka pomanjkjivost, ki je tudi skrbno pripravljeni uvod ne dopolni v meri kot bi bilo treba. Ne gre namreč za

„Očeta hodijo pretepat, da bi se jim jaz javil.”

„Pa se ti to zdi čudno? Česa pa še niso naredili?... Se boš šel prijaviti? Za nobenim teh ni ostalo ne duha ne sluha.”

„Vem. Sam veš, kaj vse sva dala skozi... Jože je umolknil. Burno je dihala, začel se je potiti, stiskal je oči. Odločal se je za smrt ali življenje...”

„Oče so rekli, da jim bo morda jutri odleglo...” V prsih ga je stiskalo, ko je govoril te besede. Mlad je še, zelo mlad, hoče, mora še živeti. Šel je že skozi sto nevarnosti, izpostavljal je življenje, a da bi se jim sedaj sam predajal...

„Oče, vi veste, da vas imam rad, umrl bi za vas... a da bi se jim šel sam ponujat... Odpustite mi!”

V glavi mu je tolklo. Od bolečine so mu misli otopele. Zazrl se je v temo in se izgubil v njej.

Zaspal je z grenkobo v srcu, a v gotovosti, da ga ti strahopetci nikoli ne bodo dobili v roke.

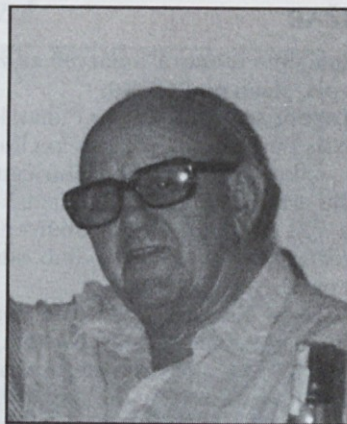

FRANC DURIČ — 80-letnik

Naš jubilar je bil rojen 21. avgusta 1917 v Betlehemu, a ne v Sveti deželi, temveč v Pensilvaniji, v Združenih državah Severne Amerike, kamor sta se začasno izselila starša iz ekonomskih razlogov. Ko se je družina vrnila v Jugoslavijo, v Slovenske Gorice, v vas Násova, fara Apače, ob avstrijski meji, je bil Francek že tako velik, da je začel hoditi v šolo. V začetku je bil problem s slovensščino, kajti v ZDA je čez dan tudi mama hodila na delo, Francka pa prepuščala v oskrbo drugim ljudem.

Ko je nehal hoditi v šolo, se je izučil za avtomehanika, kar je bilo zanj odločilno, saj je bil potem vse življenje prevoznik, šofer.

Nemški napad na Jugoslavijo je doživel kot jugoslovanski vojak na Hrvaškem. Po kapitulaciji Jugoslavije je bil pol leta v nemškem ujetništvu na Bavarskem. Ko se je vrnil v domačo, obmejno vas, zasedeno po Nemcih, je zanj postalo nevarno zaradi nekaterih avstrijskih znancev, katerim se je v fantovskih letih še pred vojno na smrt zameril. Domači so mu svetovali, da je najvarneje, če izgine v Nemčijo in si tam poišče zaposlitev. In res je šel v Berlin in se tam zaposlil kot šofer na pošti. Po štirih mesecih so ga poslali na Poljsko, kjer pa je kmalu prevažal vse drugo kot pošto. Vozil je municijo in hrano za nemško vojsko prav v Rusijo, nazaj pa ranjence. Nekoč je obstal s kamionom v snegu in se od izčrpanosti in mraza onesvestil. Ko je prišel k zavesti, se je znašel med ranjenci v nemški bolnišnici. Da bi se okrepil, je dobil mesec dni dopusta. Ko pa se je vračal domov, so ga v Gornji Radgoni pričakovali nekdanji avstrijski „prijatelj-

ji”. Zaslíševali in spraševali so ga vse-mogoče stvari in ga z bikovkami preteпали. Temu je naredila konec Francova teta, ki ga je iskala, dokler ga ni našla in rešila. Ko je videla, kaj počnejo z njim, je Avstrijcem zagrozila s škandalom, da jih bo naznanila: „Kako si drznejte pretepati človeka, ki se vrača domov z ruske fronte...!” In resno so se bali, da jih bo Franc naznanil. Potem se je vrnil v Nemčijo in spet prevažal tovore v Rusijo, od tam pa ranjence v Nemčijo vse do konca vojne. Na njegovi zadnji vožnji iz Rusije je vozil med ranjenci na kamionu tudi tri visoke nemške oficirje. Ti so iz strahu pred ruskim ujetništvom hoteli priti čim prej do Berlina in še naprej do Hamburga, kjer so bili Amerikanci. Tam je Franc dobil civilno obleko in kolo, s katerim se je napotil domov. Po enem tednu vožnje je prišel do jugoslovanske

meje v Avstriji. Tam je zvedel od angleških vojakov, kaj se dogaja v Jugoslaviji, ki je padla pod komunistično oblast, zato je raje ostal v Avstriji. Angleži so mu takoj ponudili šoferško službo in ga poslali v taborišče v Judenburg. Prevažal je begunce raznih narodnosti iz taborišča v taborišče, najprej kot uslužbenec pri angleški zasedbeni vojski, potem pa kot šofer UNRRA-e. Tako je vozil tudi slovenske begunce iz vetrinjskega polja v Judenburg.

V tistem času je Franc spoznal dekle, po imenu Agnes Dünk, nemškega pokolenja iz nemške kolonije, ki jo je v prejšnjem stoletju ustanovil neki tirolski trapist v kraju Nova Topola v Bosni blizu Banje Luke. Bila je begunka pred komunisti, kot mi, in je živela s svojo družino v bližnjem Lichtensteinu. Začela sta govoriti, se spoznavati in povezala svoji življenji s poroko leta 1946. Ko je prišel čas za selitev v Ameriko, sta izbrala Argentino, kamor ju je iz francoskega pristanišča Marseille 30. decembra 1948 pripeljala ladja Florida. Komaj dva tedna po prihodu v Argentino se jima je rodila hčerka prvorojenka.

Franc se je tu najprej zaposlil kot kovinski strugar. Po petih letih pa se je vrnil k poklicu svojega življenja in spet postal šofer. Dobil je službo v avtomobilski tovarni Mercedes Benz, kjer se je leta 1978 tudi upokojil.

Duričevi so dve leti živeli v „sanatoriju” v Ramos Mejiji, kjer je bilo natrpanih že več slovenskih družin. Od tam so šli za pol leta v Tablado, nato pa nazaj v Ramos Mejio, v lastno hišo, ki je imela takrat na grobo dodelano samo sobo, samo najnuj-

80-letnica g. Franca Duriča je zbrala ob pogrnjenih mizah veliko družino njegovih najžjih sorodnikov in prijateljev.

samkrat spregledal! To se je zgodilo tudi duhovniku Leniču. Od takrat se je telesnemu pridružilo še duševno trpljenje. Nehote, je s svojimi besedami nekomu škodil. Zaslíševalci so poskrbeli, da je bil ta občutek prisoten, tudi ko zanj ni bilo več razloga. Morda bo kdaj bral Leničevo pisanje psiholog, ki bo znal odkriti v njem vso tragiko neprestanega dvoboja med osebo in sistemom, prikrito za vrsticami mirnih in blagih besed.

Tako so bili pisani listi, ki jih imamo danes med seboj v obliki knjige. Toplo bi jo priporočil v branje, po teh kratkih 'navodilih za uporabo'.

ZLATI POROČNI JUBILEJ ANTONA IN MATILDE FURLAN

Ko sta pred tremi leti Anton Furlan in njegova žena Matilda roj. Božič iz González Catana obiskala sorodnike in znance na Vipavskem, sta jim napovedala, da nameravata obhajati 50-letnico poroke v domačem kraju, kjer sta se poročila.

Malo prej, predno sta meseca julija res odletela v Slovenijo, da izpolnita svojo obljubo, je dušni pastir v nedeljo pri slovenski maši v San Justu opozoril rojake na njun zlati poročni jubilej in na skorajšnje potovanje. Zato je po maši prejela gospa Matilda od zastopnic Zveze mater in žena šopek rož s čestitkami.

Želja se jima je res izpolnila, saj sta na sam poročni dan - 9. avgusta - praznovala zlato poroko v moževem rojstnem kraju, v Slapu pri Vipavi, v družbi številnih sorodnikov in znancev. Slovesnost se je začela z mašo v farni cerkvi sv. Mateja, nadaljevala in končala pa v gorski koči sredi poti med Ajdovščino in Colom s pogostitvijo in prijateljskim srečanjem.

Po vmitvi iz Slovenije sta Furlanova ponovila zlato poroko še v kraju, kjer sta si ustvarila dom in kjer živita že 45 let, v González Catanu. Pobudo za to so dale redovnice, ki upravljajo kapelo, šest kvader stran od Furlanovih in s katero so že od začetka povezani. Ko so se priselili v ta kraj, je bilo še malo hiš. V tistih pionirskih časih je gospa Matilda kot izvrstna šivilja organizirala in vodila krojni tečaj. Ko je ta prenehal, je iste udeleženke zbirala k verouku in jih učila verskih resnic. V času velikega misijona leta 1960 sta prišla v González Catan dva duhovnika iz Španije, ki sta

misijonarila med ljudmi in začela postavljati temelje za redno dušnopastirsko oskrbo. Treba je bilo začeti iz nič, dobiti zemljišče in misliti na zidavo kapele, saj ni bilo mogoče imeti maše drugje kot v izposojenih prostorih bližnje šole. Oba Furlanova sta zavzeto sodelovala pri akciji za gradnjo kapele in dušnopastirskega centra in pomagala pri organiziranju rif in srečelovov, s katerimi so počasi zbirali potrebni denar. Prva zidarja kapele sta

Zlatoporočenca Furlan s hčerko Nežko na eni od jubilejnih slovesnosti.

nejše, tako kot večina beguncev, ki smo morali začeti iz nič. Tu živijo od leta 1951 do današnjega dne.

Njun zakon je Bog blagoslovil z osmimi otroki. Saj se jima je rodilo pet deklic in trije fantje in so vsi že poročeni. Imata dvajset vnukov. Od vsega početka so bili Duričevi vključeni v ramoško slovensko skupnost; kot najbližji rojak salezijanca Janka Mernika iz Slovenskih Goric je bil gospod Durič zelo povezan z Don Boskovim zavodom, prav tako pozneje tudi s Slomškovi domom, kamor so hodili v slovensko šolo vsi Duričevi otroci in v šolski dobi nastopali kot pevci in igralci. Prva leta je tudi gospod Franc nastopil v dveh igrah pod vodstvom režiserja Špeha: pri Desetem bratu in pri Narodnem poslancu.

Če naj bi bile te vrstice kot čestitke posvečene osemdesetletnici gospoda Franca, katero so žena, sinovi in hčere s svojimi družinami preteklega avgusta proslavili z mašo in slavnostnim kosilom, Duričeva zaslužita, da se spomnimo tudi njune zlate poroke, ki sta jo obhajala že prej: 28. decembra 1996. In sicer v lujanski baziliki z mašo, nato pa še z asadom na bližnji krioški „estanciji“ v

družbi njune velike družine.

Oče in mati, ki sprejmeta in vzgojita tako veliko družino, ne potrebujeta, da bi ju kdo predstavljal, otroci pričajo o njiju, kaj sta in kaj zmoreta. Vendar, naj bo

zapisano: gospod Franc in gospa Agnes imata kot dobra kristjana zlato srce tudi za druge. Sta srečna, če moreta komu pomagati, sta zadovoljna, če moreta biti komu na uslugo.

Za proslavo zlate poroke zakoncev Durič so se družinski člani zbrali pri sveti maši v lujanski baziliki.

bila prav Slovenca, vaščana iz tega nase-lja: gospoda Furlan in Strupek. Gospa Matilda je sodelovala na razne načine, posvečala se je pa tudi apostolatu in ka-tehezi. Kot članica Marijine družbe „La Misión de María” je med drugim naj-manj deset let obiskovala hiše faranov, ki so sprejemali iz ljubezni do Marije njen kip v svojo družino za dan ali dva, da ga je potem nesla naprej v drugo hišo. Zato je razumljivo, da se je v tej kapeli, pos-večeni sv. Tereziji Deteta Jezusa, 30. avgusta zbralo veliko vaščanov, zlasti najstarejših naseljencev iz kraja, da so spremljali slavljenca pri ponovitvi jubi-lejne slavnosti in jima čestitali.

Njun zakon in družinska sreča sta se povečala z rojstvom treh hčera, ki so z marljivostjo in študijem prišle do svojih poklicev, in jima v starosti nudijo potre-bno pomoč. Najmlajša misijonari med revnimi sezonskimi delavci v provinci Chaco, v večernih urah pa poučuje kot profesorica ekonomske vede na višji šoli.

Slavljenca sta ves čas živa in zavedna člana naše skupnosti. Izhajata namreč iz nekdanje visoke šole slovenskih podežel-skih kaplanov, ki so vcepili mladini ljube-zen do Boga in do naroda in jo znali dobro pripraviti za življenje. Zaradi svo-jeja katoliškega prepričanja sta bila med vojno oba zaradi komunističnih „osvo-boditeljev” v resni nevarnosti za življen-je. Kar sta pretrpela zaradi njih na Pri-morskem, ovrže tolikokrat ponovljene trditve, češ da tam ni bilo tako hudo. Leta 1945 sta morala zapustiti drage primors-

IZ NAŠE KRONIKE

42. Slovenski dan, ki ga vsako leto organizira društvo Zedinjena Slovenija z Medorganizacijskim svetom, je bil letos v Slovenski vasi v nedeljo, 16. novembra, z geslom: „V ljudeh vidim tebe, domovina!; ob 11,30 sta v Hladnikovem domu dvignila zastavi predsednik HD Vinko Glinšek in predsednik ZS Marjan Loboda; v cerkvi Marije Pomagaj so z nadškofom dr. Fran-cem Rodetom, ki je imel mašni nagovor, somaševali dr. Janez Grilj, delegat SDP Jože Škerbec, dušni pastirji Jaka Barle, prof. France Bergant in France Cukjati; med mašo je pel domžalski pevski zbor; po maši je bilo skupno kosilo; pri kulturnem programu, ki ga je režiral Martin Sušnik, napovedovala pa Mirjam Jereb Batagelj, so recitali pesmi Franceta Papeža Veronika Vivod, Emil Urbančič, Marta Rupnik Rey, Marko Gaser, Marta Jenko Škulj in Gregor Batagelj; pozdra-vne besede so spregovorili predsednik HD Vinko Glinšek, predsednik ZS Marjan Loboda, veleposlanik dr. Janez Žgajnar, nadškof Rode, direktor Družine dr. Janez Gril; kulturni program je organiziral kulturni referent ZS arh. Ivan Kogovšek s pomočjo arh. Jureta Vombergarja; na odru

ke kraje, kot je toliko tisočev drugih rodoljubov zapustilo svoje domove, da so v tujini lahko živeli v svobodi in po svoji vesti.

Vsem čestitkam, ki sta jih slavljen-ca že prejela, se iskreno pridružuje tudi revija „Duhovno življenje”.

(Anton Boštjančič) pred sceno Andreja Goloba so nastopile 4 folklorne skupine: mladinska in „veteranska”s Pristave (Héctor Aricó), iz Slovenske vasi (Bogo Rozina) in Carapachaya (Lenči Komar in Ana Resnik); učenci višjih razredov naših šol so zapeli 3 Slomškove (Mojca Jelenc in Irena Peršuh), nastopila sta 2 zbora: Mladinski zbor San Justo (Andrejka Selan Vombergar) in domžalski komorni zbor (Karel Leskovec); slavnostni govornik je bil dipl. pravnik Božidar Fink; krajevni domovi so sodelovali s „štanti”.

PROF. IVAN VOMBERGAR

Prof. Ivan Vombergar je 11. decembra 1997 opravil končni izpit na „Instituto superior de arte del Teatro Colón” in postal „director y preparador de óperas y coros”. To pomeni, da je sposoben opravljati naslednje naloge:

- Pripravljati, spremljati in dirigi-rati pevce-soliste, zборе in orkester za operne predstave (Priprava vsebuje poz-nanje izgovorjave opernih besedil v ra-zličnih jezikih: italijanski, nemški, fran-coski, ruski, angleški, itd.).

- Spremljati pevce s klavirjem - kol nadomestilo orkestra - pri vajah z reži-serjem ali glasbenim vodjem opere (kore-petitor). Pričakuje se poznanje in igra-nje drugih glasbil, npr. orgle in čembalo.

- Izvajati priredbe partitur za različ-na glasbila (instrumentacija).

- More biti tudi pomočnik režiserja, zakulisni vodja nastopajočih igralcev in odrskih tehnikov, kontrolor lučnih in slušnih efektov, rekvizitov; po potrebi pa tudi šepetalec (sufler).

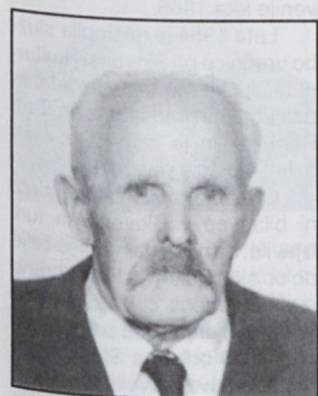
Prof. I. Vombergarju, ki spremlja na orglah ali na klavirju naše glasbene preri-reditve in je organist v Slomškovem domu, naše čestitke!

Zakonca Furlan sta svojo zlato poroko obhajala v Slapu pri Vipavi, v moževem rojstnem kraju.

+ ODŠLI SO +

Tone Burjek

Tone Burjek je bil rojen 12. januarja 1912 v Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem v družini, kjer je bilo rojenih trinajst otrok. Imel je devet bratov in tri sestre, od katerih pa sta dva bratca in ena sestra umrli takoj po rojstvu. Od mladega je delal na kmetih in vozil hlode na žago v Polhov Gradec. Med vojno in tujo okupacijo so partizani nekega dne mobilizirali njega in njegovega brata. Tone jim je kmalu ušel in se vrnil domov, a ponovno je bil mobiliziran. Prisiljene družine partizanov se je vdrugič rešil, ko so ga ujeli Nemci in odpeljali v Polhov Gradec. Nato je šel k domobrancem in bil na postojankah v Polhovem Gradcu in v Črnem vrhu. 9. maja 1945 se je poslovil od domačih krajev in se pred komunističnimi partizani umaknil na Koroško. Iz Vetrinja je šel kot begunec v lienško taborišče na vzhodnem Tirolskem, od tam pa v Spittal ob Dravi, kjer je spoznal svojo bodočo ženo, Francko Cerar. Ko je bil, kot ostali begunci, postavljen pred izbiro, da se odloči, v katero državo želi emigrirati, je izbral Argentino. V buenosairesko pristanišče ga je 26. decembra 1948 pripeljala ladja „General Bundi“. Po prvi zaposlitvi v Buenos Airesu je šel 9. julija 1949 v Mendoza in se zaposlil v lesni industriji slovenskega rojaka Kraševca. 12. februarja 1950 se je v cerkvi San Agustin v Mendози poročil s prejomenje-

na zaročenko. V srečnem zakonu so se jima rodili štiri otroci: dva fanta in dve dekleti. Pozneje je sedem let delal tudi v slovenskem keramičnem podjetju CACES, nato pa v tradicionalni mendoški firmi Villa Vicencio, ki prodaja mineralno vodo. Po letu 1980, ko se je upokojil, se je več let posvečal prodaji medu. Leta 1994 je zbolel zaradi hepatitisa in čeprav se je pozdravil, je po tistem očitno opešal. Umril je 19. septembra 1997 in bil naslednji dan pokopan na pokopališču Parque de Descanso v Guaymallénu. Naj se v Bogu odpočije!

Za njim žalujejo žena Francika, sinova Tone, Jože ter hči Mici, poročeni, najmlajša hči Ani, redovnica kletinka Marije Brezmadežne, ki deluje med Indijanci Coya v Humahuaci v jujuyski provinci, ter 12 vnukov.

Franc Kupljenik, duhovnik

V sredo, 1. oktobra 1997, je v Angolu - Čile umrl slovenski duhovnik Franc Kupljenik. Rojen je bil 26. oktobra 1914. v Orehovici - fara Št. Jernej. Ljudsko šolo je obiskoval v Orehovici, gimnazijo v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano. Po maturi je vstopil v semenišče v Ljubljani in bil posvečen 17. decembra 1938. Nato je bil za kaplana v Moravčah.

Ko so Nemci zasedli Gorenjsko, so ga z drugimi slovenskimi duhovniki izgnali v Srbijo, a

na neki postaji na Hrvaškem se mu je posrečilo pobegniti iz vlaka. Zatekel se je v tamkajšnje župnišče. Po nekaj mesecih se je vrnil v svoj rojstni kraj. Kmalu so ga ponoči prišli iskat partizani in ga odvedli v Gorjance; ker je bil begunec pred Nemci, ga niso ustrelili. Prepovedali so mu, da bi imel stike s šentjernejskimi duhovniki. Dali so mu dovoljenje, da gre lahko v Pleterje po vse potrebno za sv. mašo.

Ni zaupal partizanom; takoj je odšel v Št. Jernej. Ker je bil brez službe, se je prijavil za kurata pri vaških stražah in nato pri domobrancih.

Komunisti so po njegovem odhodu v Št. Jernej odpeljali 17-letnega brata Viktorja in ga zaradi njegovega odhoda v Št. Jernej ubili nekje v Gorjancih. Še do danes se ne ve za njegov grob.

Pokončani vojni, maja 1945, je Francé Kupljenik odšel z domobranci v Avstrijo. Iz Vetrinja je odšel preko Drave na gorsko faro Krčanje, da ga ne bi Angleži ali avstrijska policija vrnili v Jugoslavijo, kot so storili z drugimi domobranci. Na Krčanah je ostal do leta 1948, ko je 8 slovenskih duhovnikov odšlo v Čile.

Ko je prišel v Čile, je bil sprejet v škofijo Temuco in bil nekaj let za kaplana v Angolu. Nato 30 let župnik v Purenu. Ko je dopolnil 71 let, je šel v pokoj v Angol, kjer si je zgradil leseno hišo.

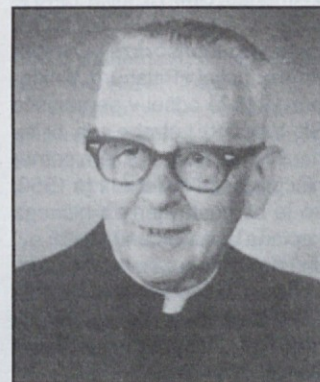
Bil je vesele narave. Slovenski duhovniki in tudi čilenski smo ga radi obiskovali. Imel je majhen vinograd, tako na fari v Purenu kot v Angolu. Vso škofijo je oskrboval z mašnim vinom.

Najprej je bila pogrebna maša v Angolu, kjer je župnik slovenski duhovnik Franc Okoren; mašo je vodil temuški škof mons. Sergio Contreras, somaševalo je 20 duhovnikov. Naslednji dan so ga prepeljali v Puren, kjer je pogrebno mašo vodil generalni vikar mons. Guido Rodríguez; somaševalo je 9 duhovnikov. Tako v Angolu kot v Purenu so Slovence zastopali trije slovenski duhovniki: mons. Janez Mohar, Andrej Pogačar in Francé Okoren. Udeležba pri mašah je bila izredno velika; posebno v Purenu, kjer se je zbrala prav vsa vas, znamenje -

kako je bil priljubljen na fari, kjer je deloval 30 let in prenovil vso obširno faro duhovno in gospodarsko.

Naj počiva v miru!

Jože Cvelbar, duhovnik

Na god rožnovenske Materje Božje, dne 7. oktobra 1997, je v bolnišnici v Pittsburgu v ZDA umrl Jože Cvelbar, duhovnik iz ljubljanske nadškofije.

Rojen je bil 8. decembra 1908 v Št. Jerneju na Dolenjskem. Gimnazijski študij je dovršil leta 1928 v Škofovih zavodih v Št. Vidu nad Ljubljano, nato pa vstopil v ljubljansko Bogoslovno semenišče. V mašnika je bil posvečen leta 1932. Naslednje leto je bil nastavljen za kaplana v Borovnici, leta 1935 pa bil premeščen za kaplana v Cerklje na Gorenjskem. Tu je ostal do leta 1941. Nemci so ga ob okupaciji Gorenjske odgnali v zapor v Begunje, nato pa v Škofove zavode v Št. Vid, kjer je bilo zbirališče izgnancev. Kot izgnanec so ga z drugimi duhovniki peljali v Srbijo, vendar se mu je na Hrvaškem posrečilo pobegniti z vlaka. V septembru 1941 se je vrnil v Št. Jernej. Leta 1942 je bil imenovan za upravitelja župnije Št. Jošt nad Vrhniko. Tam je preživel težka leta zaradi partizanov. Takrat so domačini po mnogih pobojih, ki so jih izvršili partizani prav v tej župniji, ustanovili vaško stražo. V letu 1944 je dosegel, da je mogel nuditi vsaj delno duhovno pomoč v župniji Cerklje, ki je bila v vojnih letih brez dušnega pastirja.

Ob koncu druge svetovne

vojne leta 1945 se je pridružil množici beguncev in šel z njimi na Koroško v Vetrinj, od tam v begunsko taborišče v Lienzu na Tirolskem, potem pa v Asten. V juniju 1949 je iz taborišča Asten prek Salzburga odšel v Nemčijo, od koder se je z ladjo odpeljal v Ameriko. Dne 19. julija 1949 je prišel v New York. Tu so se znanci iz taborišč razšli. Cvelbar se je odpeljal v Pittsburg. V oktobru 1949 je odšel v semenišče St. Vincent, Latrobe, da bi se naučil angleščine. V tem semenišču je ostal do februarja 1950, ko je bil nastavljen za hišnega kaplana v samostanu sester sv. Jožefa v Badnu. Tu je bila osnovna šola za fante in srednja šola za dekleta. Ob nedeljah je hodil maševat v župnijsko cerkev v Baden.

Od leta 1952 do 1956 je bil kaplan na italijanski župniji v Ellwood Cityju, v škofiji Pittsburg. Nato je bil pet let kaplan na poljski župniji v mestu Washington (to ni glavno mesto ZDA), nato eno leto na slovaški župniji v mestu McKeesport. Od 1962 do 1965 je bil kaplan v mestu McKees Rocks, nato pa tri leta župnik v slovenski župniji sv. Barbari v Presto (Bridgeville).

Leta 1978 je bil upokojen. Odšel je k slovenskim duhovnikom v Lake Panasoffkee na Floridi. Tam je ostal do 24. oktobra 1983, ko je zaradi srčne bolezni odšel v Dom - St. John Vianney Manor v Pittsburgu. Iz Doma so ga nekaj tednov pred smrtjo odpeljali v bolnišnico, kjer je umrl.

Pogreb je bil 11. oktobra 1997 pri sv. Barbari v Bridgeville.

Za dolgo življenjsko pot, ki je bila natrpana s trpljenjem in olepšana z dobrimi deli, naj mu Gospod podeli večni mir.

Jože Hočevar

Rodil se je 7. marca 1926 v gorski vasi Čvešnjevca nad Kostanjevico. Bil je veselega značaja in kar pretirano delaven.

Komaj 16-leten, in ker se ni odzval vabilu komunistov, da gre v partizane, se je moral avgusta 1942 umakniti v Kostanjevico, kjer se je prijavil v legijo. Bil je v

rekrutski šoli na Jelšah, potem v posadki v Novem mestu, novembra 43 pa je pristopil k domobrancem v Kostanjevici. Bil je stalno, skoraj vsak dan, v patroljah in borbah. Proti koncu leta 44 je bil pa dodeljen posadki v Novem mestu.

Ob koncu vojne je bil nad Klinjo vasjo nad Kočevjem. 3. maja se je s svojo četo začel umikati proti Gorenjski. Večkrat so se morali pretolči skozi obroče partizanov, dokler ni bila četa 10. maja razpuščena.

Jože se je z 10 sovaščani vrnil domov. Ker so jih partizani stalno iskali, se je z bratrancem Tonetom Sintičem skrival po gozdovih okoli domače vasi. Med skrivanjem, ki je trajalo do avgusta 47, sta morala prenašati lakoto in mraz, stalno zasledovanje, krute pritiske na domače, da ju izdajo. A njuna izredna iznajdljivost in volja do življenja in pa strahopetnost preganjalcev so pripomogli, da sta se rešila.

Septembra 1947 sta srečno prekoračila italijansko mejo, bila po različnih taboriščih in maja 48 prispela v Argentino.

Kot veliko mladih inigrantov, je Jože v prvih letih delal na Ezeizi, fantka, in na Plaza Huincul in po drugih krajih v notranjosti dežele.

A vrnil se je v Buenos Aires in se naselil v Slovenski vasi. Septembra 1952 se je poročil z Majdo Markež. Imela sta 3 otroke, fantka, ki je umrl ob rojstvu, in dve dekleti, ki sta jima dali 5 vnukov.

Jože je dolgo let delal pri Shell-u. A mestno okolje mu ni ugajalo in ko se mu je ponudila priložnost, se je preselil v Bariloche, kjer je sredi gozdov zidaril

in vzdrževal hotele.

Letos maja se je pa moral zaradi rakove bolezni vrniti v Buenos Aires in je 30. oktobra umrl na svojem domu v Slovenski vasi.

Bog mu bogato poplačaj vse trpljenje, ki ga je prestal, vsa dobro voljo, ki jo je vedno kazal in vse delo, ki ga je opravil.

Vera Debeljak, roj. Remec

Rodila se je 14.2.1908 v družini gimnazijskega ravnatelja in vodilnega politika SLS Bogumila Remca in Marije, roj. Debevec, avtorice znanih kuharskih knjig. Po nižji klasični gimnaziji in dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani je bila uslužbena sedem let v Novi založbi, kjer je vodila knjigarniški oddelek. Med tem časom se je v knjigotrški stroki specializirala tudi na Dunaju. V letu 1931 sta odprli s sestro Vlado lastno trgovino - papirnico in založbo v Ljubljani na Poljanah. Več let je bila načelnica Slovenske orliške zveze; od leta 1925 do 1929, do razpusta orlovskih organizacij pod Živkovičevu diktaturo v Jugoslaviji. Kot načelnica Zveze je vodila slov. deklško telovadno vrsto na 4. slovenskem orlovskem taboru v Pragi leta 1929.

Leta 1934 se je poročila z dr. Tinetom Debeljakom. Imela sta tri otroke: Tineta, Meto in Jožeko. Po odhodu moža v begunstvo l. 1945 je živela pod komunistično oblastjo še skoraj deset let in prišla z otroki l. 1954 v Argentino. Ta leta preganjanja in vsestranskega šikaniranja nje in otrok je popisala v prispevku v nadaljevanjih „Devet let v rdečem raj“ v naši reviji leta

1992. Svoje življenje pred drugo svetovno vojno, s posebnim oziranjem na svoja izkustva s komunizmom in borbo svoje družine proti njemu, je popisala v Kole-darju zborniku Svobodne Slovenije leta 1965.

Leta 1954 je nastopila službo uradnice pri Slovenski kulturni akciji, kjer je bila zaposlena, dokler je bil predsednik dr. Tine Debeljak in je pisarna v vseh ozirih odlično delovala.

Odkar je prišla v Argentino, ni bila več v Sloveniji in tudi izjavila, da nima najmanjše želje po obisku. Zakaj ne, je razbrano iz omenjenega članka v Duhovnem življenju. Pač pa je bila v zdomstvu odločna Slovenka in to posredovala svojim vnukom. Ob osamosvojitvi Slovenije je zahtevala ugotovitev slovenskega državljanstva in vsakikrat volila. Vedno je podpirala svojega moža pri njegovem javnem delu, pa tudi pri pisateljevanju; mu prepisovala ali na čisto pretipkovala. Dr. Tine Debeljak je njej namenil pesniško zbirko *Poljub*, ko je še sam živel v Argentini: eden zelo redkih primerov v svetovni književnosti, da pesnik opeva svojo zakonsko ženo. Gospa Vera je po njegovi smrti urejala literarno zapuščino.

Velika sreča njenega življenja je bilo osemnajst vnukov, ki sta ji darovali njeni hčeri. Z veliko ljubeznijo je spremljala vsakega od njih; posebno pa še, ko so se ji začeli rojevati pravnučki. Šest se jih je rodilo do njene smrti. Otroci in vnuki so že načrtovali obhajanje njene 90-letnice meseca februarja na počitnicah v cordobskih hribih, pa jim ni bilo dano.

Redno je obiskovala slovenske maše in obhajanje prvih petkov in Slomškovem domu. V nedeljo, 2. novembra je še prišla k maši, a že v začetku čutila slabost, dobila srčno kap, dva dni zatem pa umrla.

Ignacij Glinšek

Dne 11. novembra 1997 nas je za vedno zapustil gospod Ignacij Glinšek, ki je po kratki bolezni odšel po zaslužen plačilo k Vsemogočnemu.

Njegova življenjska pot se je začela 2. januarja 1919. leta v

bornik in večkratni predsednik krajevnega društva, kjer je še do zadnjega skrbel za v njegovem okvirju organizirano slovensko življenje.

V naši zdovski skupnosti smo, hvala Bogu, požrtvovalnih delavcev za slovensko stvar imeli veliko. Mednje prav gotovo spada pokojni Ignacij, ki se mu s temi skromnimi vrsticami zahvaljujemo za ves trud in idealizem, s katerim se je žrtvoval za druge. Ker je bil v življenju globoko veren, in je vse delal iz vere, mu verjetno Vsemogočni že plačuje za plemenito razdajanje samega sebe. Med nami pa ostaja živ njegov zgled in Bog daj naši zdovski skupnosti še mnogo takih, Njemu in narodu zvestih Slovencev.

Cecilija Ljudmila Grum, roj. Cestnik

Pokojna Cili, kot so ji doma rekli, je bila rojena 29. avgusta 1947 na Koroškem v taborišču Spittal ob Dravi. Ko je 3. decembra 1948 prišla s starši v Argentino, je imela petnajst mesecev. Vso svojo otroško dobo in mlada leta do poroke je preživela v Ramos Mejiji. Hodila je v slovenski vrtec, ko je bil še v ramoškem župnišču, kjer so poučevali g. Janez Kalan in gospodični Angelca Klanšek ter Cveta Grmek, pozneje v Slomškovem domu pa gdč. Anica Šemrov in ga. Vera Holosan. Od vrtca naprej in do konca slovenske osnovne šole je rada nastopala in igrala pri šolskih prireditvah, ki sta jih režirala ga. Ema Kessler in g. Franci Holosan. Znala je tudi igrati na harmoniko, pela pri otroškem zboru ge. Nuše Kristanove, kot dekle pa tudi pri Gallusu. Zadnja leta

IZ NAŠE KRONIKE

Predstavitve knjig Ivana Korošca (Z dolge ceste tujine, Zakasneli galebi in Beli spomini) je bila na kulturnem večeru SKA 8. novembra v Slovenski hiši; o delih so govorili Tine Debeljak, Vinko Rode in avtor sam.

Dr. Janez Gril je 15. novembra pod okriljem Slovenskega dušnega pastirstva in SKA govoril v Slovenski hiši o „sodanju slovenskem trenutku“.

Zvezni mladinski dan je bil v nedeljo, 30. novembra, na Pristavi v Castelarju; ob 8,30 je bil začetek tekmovanj, ob 12,15 dviganje zastav, sveta maša, po skupnem kosilu nadaljevanje tekmovanj in ob 19 kulturni program.

Sklepne prireditve osnovnih šol in miklavževanje so bile v soboto, 6. decembra, ali v nedeljo, 7. decembra, po vseh krajevnih domovih.

Posvetitve mladine Brezmadežni: na praznik Marijinega brezmadežnega spočetja je daroval mladinsko sveto mašo v cerkvi Marije Pomagaj mag. Stanislav Hočevar SDB, med mašo in po njej pa so vodile petje mladinske skupine Slomškovega doma, Našega doma in s Pristave, uvodne besede v mašne dele, branje beril, prošnje za vse potrebe, prinašanje darov pa so opravili predstavniki mladinskih skupnosti iz vseh naših verskih središč; po obhajilu se je pred podobo Brezmadežne Marjana Koritnika vsa navzoča mladina, ki je napolnila cerkev, posvetila Brezmadežni; po maši je g. Hočevar govoril o sporočilu Marije ob različnih prikazovanjih mladini današnjega časa.

pred poroko je tudi ona poučevala v slovenski šoli v Slomškovem domu. Argentinsko šolo je obiskovala od osnovne šole do gimnazije in učiteljišča v kolegiju Medalla Milagrosa.

Poročila se je v juniju leta 1967. To je bila zadnja poroka, pri kateri je poročne obrede opravil g. Kalan, ker je dva meseca potem umrl. Po poroki sta živela z možem in družino malo časa v Moronu in v Villi Udaondo, večji del pa v svoji hiši v González Catanu na Km 29 Rute 3. Rodila je šest otrok, od katerih je zadnja, najmlajša hčerkica umrla, ko

Na kulturnem večeru SKA v soboto, 13. decembra, je bila v mali dvorani Slovenske hiše predstavitev nove pesniške zbirke Toneta Rodeta „Mesto Pristan“ in odprtje razstave reliefov in olj Tilke Močnik; po uvodnih besedah predsednika SKA arh. Marjana Eiletza je o novi pesniški zbirki spregovoril Tine Debeljak, nekaj pesmi pa recitirala Pavči Eiletz, o slikarstvu Tilke Močnik pa je govorila dr. Katica Cukjati.

Božične duhovne obnove v Slovenski hiši se je v nedeljo, 14. decembra, od 7,30 do 14 udeležilo 137 žena, v nedeljo, 21. decembra, pa 81 mož.

Mag. Stanislav Hočevar, inšpektor slovenskih salezijancev, ki je na povabilo Slovenskega dušnega pastirstva prišel v Argentino za vodenje duhovnih vaj, je imel z rojaki, nekaterimi družinami in skupinami številna srečanja; tako na duhovnih vajah kot pri duhovni obnovi in du-

Dr. Andrej Bajuk v Slovenski hiši.

je bila stara šest mesecev. Živijo pa tri hčere in dva fanta. Imela je tri vnuke.

Pokojna Cecilija je imela lep, vesel značaj. Bila je dobrovoljna, korajžna, odločna in znala je potrpeti. Nikoli ni imela kakšne večje bolezni. Meseca marca lanskega leta pa je odkrila znake bolezni, od katere ni več ozdravela in ki jo je v osmih mesecih vzela svojim dragim. Umrla je 19. novembra 1997. Pokopana je na pokopališču „Los Ceibos“ v kraju González Catán.

Bog ji nakloni srečno večnost v nebesih!

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Konsens med različno mislečimi je nonsens.
- Luč, ki prihaja z vzhoda, ugasne na Bližnjem vzhodu.
- Najboljša vlada je tista, ki je na oblasti.
- Najboljši voditelj je tisti, ki zna najbolje druge voditi za nos.
- Najbolj zaležejo nizki udarci z visokega položaja.
- Na volitvah v zaporu dobijo največ glasov pazniki.
- Naši noji ne skrivajo glav v pesek, marveč v letna poročila o uspehih.
- Krona je takšno pokrivalo, ki se da sneti samo z glavo.
- Kadar se napredek ustavi, to še ni stabilizacija.
- Največja umetnost je zgovorno molčati.
- Sredstva za informiranje služijo največkrat za širjenje dezinformacij.
- Partijci so šli pred vojsko v podzemlje, med njo in po njej pa so tja pospravili svoje nasprotnike.
- Prenovitelji revolucije se borijo za to, da bi ostalo vse po starem.
- Rabljevi sinovi preučujejo dela očetovih žrtev.
- V politiki so čudežne otroke zamenjali čudežni starci.

hovnih srečanjih (8.12 tudi v Bariločah) je s svojo duhovnostjo, nagovori in prijateljskim nastopom izredno navdušil rojake; 8. decembra je imel srečanje z nekdanjimi salezijanskimi gojenci v Našem domu v San Justu, 16. decembra v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji, 17. decembra na Pristavi, 18. decembra o postopku za proglaseitev Lojzeta Grozdeta v Slovenski hiši, 19. decembra srečanje s 50 mlajšimi zakonskimi pari v Slovenski hiši, 20. decembra s članicami ZSMŽ in 21. decembra z mladino v Slomškovem domu.

Sklepna prireditev Srednješolskega tečaja ravn. Mar-

ko Bajuk je bila v soboto, 22. novembra, v Slovenski hiši; ob 17 razdelitev spričeval, nato zahvalna sveta maša (dr. Lojze Kukovica), recitacije dijakov, poslovice abiturientov, nagovor ravnateljice prof. Nede Dolenc in nadškofa dr. Franca Rodeta in družabno srečanje ob prigrizku.

Mednarodno priznani ekonomist dr. Andrej Bajuk je ob obisku domačih v Argentini predaval v soboto, 29. novembra, v Slovenski hiši o „preobrazbi slovenskega gospodarstva pod okriljem SKA in Slovensko-latinsko ameriške trgovske zbornice.

Duhovne vaje za žene so bile v Domu duhovnih vaj Mari-

malo za šalo...

V precepu - „Ne morem si privoščiti dopusta,“ stoka urednik krajevnega časopisa. „Če v moji odsotnosti naklada pade, me odpustijo, če se dvigne, sem pa odveč.“

Zdravilo - „Revmo imam. Ali veš za kako dobro zdravilo proti njej?“

„Jaz ne, bom pa vprašal znanca, ki ima revmo že dvajset let.“

Nič ne pomaga - Znanca se pogovarjata ob cestnem križišču. Pri njiju se ustavi avto s tujo oznako. V angleščini ju tujec v avtu vpraša, če razumeta angleško. Onadva odkimata. Potem ju vpraša v francoščini, če govorita francoško. Isti odgovor. Nato jima zastavi vprašanje v italijanščini, če znata italijansko. onadva odkimata. Končno ju vpraša v nemščini, če znata nemško. Tudi to pot odki-

mata.

„Nič ne pomaga,“ pravi prvi. „treba se bo učiti tujih jezikov.“ „Le čemu?“ ugovarja drugi. „Ta zna štiri, pa mu vseeno ni nič pomagalo.“

Varčnost - Dekle fantu: „Ko sem mami pokazala tvoj zaročni prstan, mi je rekla, naj te kar vzamem, ker se takoj vidi, da nisi zapravljivec.“

Važna je lepota - „Zakaj morajo biti dekleta bolj lepa kot pametna?“

„Zato, ker fantje bolj vidijo kot mislijo.“

Družina - „Moja družina je kot država,“ pravi gospod Tone. „Moja žena ne zna gospodariti, moji otroci hočejo pomoč za nerazvite, moja tašča hoče imeti nad vsem nadzor, jaz pa moram vse financirati.“

ja Pomočnica v San Miguelu od petka, 28. novembra, od 20 do nedelje, 30. novembra, za moše pa en teden kasneje na istem kraju; oboje je vodil mag. Stanislav Hočevnar, inšpektor slovenskih salezijancev; duhovne vaje je opravilo 57 žena in 51 moš.

Žrebanje avta, združeno z večerjo in nastopom, je bilo v soboto, 29. novembra, v Slomškovem domu in v Našem domu v San Justu.

Igro o fantku, ki se ni maral kopati, Juri Muri v Afriki (Gabri-

jel Lipuš, Tone Pavček, Marjan Belina), so uprizorili učenci Barlantičeve šole za sklepno šolsko prireditev v Našem domu v nedeljo, 7. decembra; režirala je Nevenka Godec, kostume zasnovala in pripravile Danica Malovrh, Ivana Tekavec in Mirjam Oblak luči in zvok: Janez Jereb in Pavel Malovrh, sceno Tone Oblak s sodelavci, glasbo Ivan Vombegar in Rock 'n Polka, pesmi: Marta Selan, Anica Mehle in Marija Štrubelj, plesi: Ema Marušič in Jure Urbančič.

KJE JE KAJ

1998 - leto Svetega Duha -

- Lojze Kukovica 1
 „Vzravajte se in dvignite glave!“
 - Pastirsko pismo slovenskih škofov 2
 Pastoralni obisk ljubljanskega nadškofa dr. Franca Rodeta 4
 Božični prazniki v januarju 10
 Misli, sklepi, obljube -
 Marko Kremžar 11

Govor na Slovenskem dnevu -

- Božidar Fink 12
 Konec imperija, a ne zmote -
 Marko Kremžar 14
 Dobri pastir izpod Pece -
 Milena Ahčin 16
 Domobranstvo na Slovenskem -
 Božidar Fink 18
 Žena in njen svet -
 Rezi Marinšek 20

Umetnost zaradi umetnosti -

- Nadislava Laharnar 21
 Moji spomini - Boris Koman 22
 Oče - Franci Markež 24
 Zapori Stanislava Leniča -
 Marko Kremžar 25
 Franc Durič - 80-letnik 26
 Zlati poročni jubilej Antona
 in Matilde Furlan 27
 Odšli so 29
 Iz naše kronike 3, 23, 28, 31, 32

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877- Stavljenje, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-1) 307-1044 - Fax: 307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

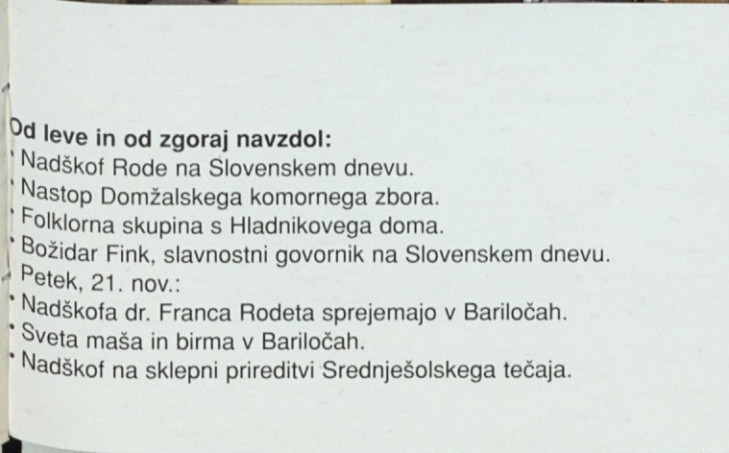
POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1998: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

16. novembra 1997: SLOVENSKI DAN
V SLOVENSKI VASI

Od leve in od zgoraj navzdol:
 • Nadškof Rode na Slovenskem dnevu.
 • Nastop Domžalskega komornega zbora.
 • Folklorna skupina s Hladnikovega doma.
 • Božidar Fink, slavnostni govornik na Slovenskem dnevu.
 Petek, 21. nov.:
 • Nadškofa dr. Franca Rodeta sprejemajo v Bariločah.
 • Sveta maša in birma v Bariločah.
 • Nadškof na sklepni prireditvi Srednješolskega tečaja.

POTRDNITE NAS ZA JEZUSOVE PRIČE !

Od leve in od zgoraj navzdol: Nedelja, 23. nov.:

- Pred začetkom slovesne maše in svete birne v Slovenski hiši.
- Birmanci in botri med slovesnostjo (dve fotografiji).
- Nadškof Rode s člani odbora v društvu Triglav.
- Srečanje primorskih rojakov z nadškofošom Podetom

Correo Argentino Suc. 7 Bst. As. **FRANQUEO PAGADO** Concesión N° 6395 **TARIFA REDUCIDA** Concesión N° 2560

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: José Skerbec
 Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
 Composición, Armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina